

27.59

سیر سید ...

فاجرزادہ رضی شیرازی

1991

کتاب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

.....

ماجزاوه رضی شیرازی

علی پور سیدان
(یاکوٹ)

۱۹۹۱

مادہ تاریخ سال طباعت میں کتاب

84460

۱۳۱۲ھ

=

یگانہ حرف شیریں زبان فارسی چہدیم
۵۴ ۳۵۱ ۶۰ ۵۴۰ ۳۸۸ ۸۶

۱۹۹۱ھ

=

فرحت دل حرف شیریں زبان فارسی
۳۵۱ ۶۰ ۵۴۰ ۳۸۸ ۳۳ ۶۸۸



پت

صاحبزادہ شاکر قطب رضوی شیرازی
علی پورہ

● علی پور سیدیاں محلہ مغربی (سیالکوٹ)

● زعفران پارک جی ٹی روڈ مرید کے (شیخوپورہ)

کتابت : سلیم الہی طالب النوری ، داؤ کے مرید کے

○ مکتبہ اشرفیہ مرید کے ضلع شیخوپورہ (پنجاب)

مکینہ ستم

منم ابن سید فدا حسین

کہ اں بود پور جماعت علی

جماعت علی اں کہ لائیت

شاد زودمان علی و نبی

علی پور شاد بودم ز او مرا

قطب نام آمد تخلص رضی

مطويات



بہ سوزِ عشق او ہر کس جگر تفتید تفتیدہ
 ز آبِ حسن او چشمِ جہاں نم دیدہ نم دیدہ

اگر من غیر او باشم حیران ذکر او شاد م
 لے شب ہا سحر کردم بہ خود چیدہ چیدہ

سزاوار در تو نیستم آخر حیران نام
 ”نظر دزد دیدہ دزد دیدہ، قدم لغزیدہ لغزیدہ“

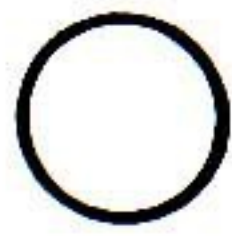
ندانستم کہ سجدہ چیست لیکن جاں بہ او دوام
 سر خود را بجائے پائے او سائیدہ سائیدہ

چہ خوشنختم کہ بود او ملقت سوئے قیام
 بروئے او بھی دیدم ز او پوشیدہ پوشیدہ

تتم زیں سو گرفتارِ ستم ہائے زمانہ شد
 ولم راہمت ازاں سو زلف او تا بیدتا بیدہ

بدۂ آن بادۂ آب نشاط انگیزے ساقی
 بہ کھل تا نباشم یک نفسِ عم دیدہ غم دیدہ

ز حُسنش در جہاں غوغا زباں ہالال در مدش
 ریحی ہم دل بہ او دادہ ولے نادیدہ نادیدہ



بہ حضورِ رسالت

گر چہ سرزد شدہ از من گہنے نیست کہ نیست
بر من از توشہ بطیار کرے نیست کہ نیست
یہ جہاں ہنچو تو اے شاہ شہے نیست کہ بہت
بندہ درگہ تو کج کلھے نیست کہ نیست
ہاں توئی مرکز اُمّتِ خطا کاراں را
در طوافِ در فیضت نگے نیست کہ نیست
از علوم تو بود آنچه بہ لوح و قلم ست
آشکارا بہ ضمیرت خبرے نیست کہ نیست
چوں خدا خود علم مدح تو افراشته است
سرنگوں از علم تو علمے نیست کہ نیست
مدحِ آل باعث تکوینِ دو عالم، بکئی
مدحِ خوان تو رضی ہم سخنے نیست کہ نیست



تضمین بر شعرا قبلاً

نیت چوں ذوقِ خودی را ہنما و یاور
بخدا راہ نیابانی بہ حُند سے داور

بہ ہمتاے کہ رسیدیم نہ اس منزل ہارت
خیر باقا فائدہ شوق بہ آہنگِ سفر

باغیاں دستِ تطاول بہ چمن کرد دراز
چہ بہتاریت کہ اند فضل حنراں ست بر

رہبر ملت ما رو بہ کلیا ، دارد ،
وائے قوے کہ شدش پشت بمنزل ہبر

اے کہ بر احد و زاد تو گل ، بکنی
کارواں را نہ متاعیت بجز ذوقِ سفر

چوں بہ کام تو رضی ہر دوہاں مگر دند
” از خود اندیش وازیں بادیہ ترساں مگذر ،“
” کہ تو ہستی و وجود دوہاں چیرے نیت ،“

برگ و بار و گل از خزاں مطلب
 رہنمائی ز رہزناں مطلب
 دانش و علم مدرسہ ہمہ پہنچ
 بہ صمت فروغ از ازاں مطلب
 حرم آشوب و دیر دشمن اند
 رسم الفت ز گلزاراں مطلب
 بے کسی بہ زیار می ناکس
 ہم نشینی بہ ناکساں مطلب
 حکمت عزب و ملت ہمنما
 باد صرصر بہ گلستاں مطلب
 از خدا نقد آرزوئے بخواہ
 دولت گنج شائگان مطلب
 لغت شاہ رسل نویس رضی
 صد اش اندرین جہاں مطلب



لغتِ سرورِ کائنات

آں شاہِ دو عالم کہ فلک در قدم استش
مرتج و مہ و مشتری و خورشیدم استش
اندازہ دریائے سخاوتش نہ توں کرو
عالم ہمہ یک قطرہ ز بحرِ کرم استش
اوہست کہ ممدوح عرب ہست بہ اخلاق
اوہست کہ مداح خصالِ عجم استش
شاہان بہ ساند، علامان محمد
در زمرہ حندام قبادت و جم استش
زینت وہ ایں فرش زمین گر علم استش،
زیبندہ افلاک بر سینے قدم استش،
اے خواجہ لولاک رضی ہست جگر چاک
دارد دلِ غمناک و دو چشمے کہ نم استش
دلریش ز دردِ غم، بجران و فراق است
آیا نہ رہا نندازیں غم کہ کستم استش
توہم زرہ عجزِ رضی بوس کف پائش
از عجز بہ در ناصیہ فرسا قلم استش

لغت

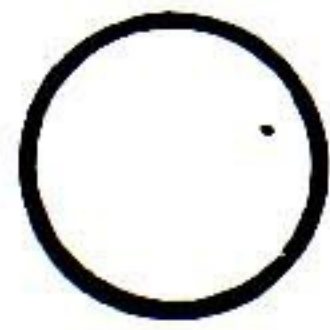
مراخوانی نہ خود سوی من آئی
 کجائی یا رسول اللہ، کجائی؟
 بیائے نورِ جان و جانِ عالم
 منم جاں بر لب از دردِ حُبدائی

شود آں روز گویا حاصلِ عمر
 کنم چوں بر در توجہ، سائی
 مدار و محورِ عالم شد آں کس
 کہ از دل با تو دارد آشنائی

ز تختِ و افسرِ کینِ سر و دم
 مرا بہتر بہ کوی تو گدائی
 بحقِ آلِ خود بر من نظر کن
 کہ یا بزم از حسودانم رہائی

اگر بخشی مرا سوزِ درونی
 طفیل سوزِ عطار و سنائی
 همانا لطف و احسان تو باشد
 اگر چشمی بروی من کشائی

رضیحه را حاصلِ عمرست آن روز
 که او یابند به درگاهت برسانی



لغت

ایمان عبارت است از حب و ولایت تو
 الحق رضائے حضرت حق شد رضائے تو
 دلیل مدح زلف سیاہ تو بے گماں
 و شمس شرح حسن رخ دلربائے تو
 تا کلبہ ام بہ اہل نظر قبلہ امی بود
 خاکش ز دیر منتظر جلتے پاتے تو؟
 ایں بہر و مرہ ز پیش تو بودند تیرہ روز
 کہ دند کسب نور و ضیا از ضیائے تو
 منت پذیر بے کسی خود شدم کہ بہت
 وجہ کرم نمانی و لطف و عطائے تو
 من آرزوی انسر شاہی سپر انتم
 برفرق خود چہرانہ نہم کفش پاتے تو
 مقصودم از شنائے تو اظہار بندگی است
 لطفم نہ بہت ورنہ بحدّ شنائے تو
 ہر کس نہ سرکشان جہاں را بود حریف
 لیکن رضی کہ بہت غلام و گدائے تو

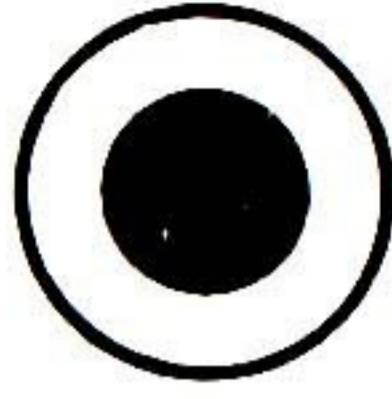
لغت

دوریم یا رسول خدا را به ما برس
گشیم زار و نوار خدا را به ما برس
اے آنکہ شد برائے تو تخلیق کائنات
وے زار دار آیه اچی به ما برس
اے آنکہ در حق تو خدا گفت ما مینت
وے ره نوردہ جادۃ اسری ما برس
ما را حضور خویش ز رحمت رسے بدہ
یا ای کہ خود به کلبہ احزان ما برس
ہاں چشم التفات کہ شیم تیرہ روز
از حد گشت ظلمت عصیاں به ما برس
باشیم تاکہ مانہ به پیش خدا و خلقت
در حشر شمار و سگ سر به ما برس
در حفظ خود زمین خسود کمینہ دار
ہاں وارہاں زد جل و فریش به ما برس
روزے شود رنی کہ رسد او بہ ما ز لطف
ورد زباں کنید خدا را به ما برس!

لغت

وجودت ماوائے دو عالم یا رسول اللہ
بہ عالم کسیت غیر تو پناہم یا رسول اللہ
تو باشی راز لولاک لما را شرح و تفسیری
توئی مقصود خلاق دو عالم یا رسول اللہ
نہ سنجیدم بہ جو مدح جم و سکنرودار را
ہمیشہ نام تو در ز بانم یا رسول اللہ
نہ من زاد سفر دارم نہ از منزل خبر دارم
بسوی خود نما اللہ را ہم یا رسول اللہ
تعجب نیست گر محسود شاہان جہاں باشم
ز درد عشق تو سرمایہ دارم یا رسول اللہ
تو باشی در دو عالم چارہ لے چارگان دلم
دریں لے چارگی بر خود بت ازم یا رسول اللہ
بہ تو شد ختم آخر سلسلہ انبیاء، الحق
بہ قرآن حق ترا لغت است خاتم یا رسول اللہ
بعض جوہر فکر فلک پیماموفق کن
عطا کن لذت حسن بیام یا رسول اللہ
رہنی بودہ فقیر لے نواچوں دور بود از تو
بفیض قربت تو پادشاهم یا رسول اللہ

عشق آں سرِ قدمے لالہ عذارے دارم
 نام او وردِ زباں بر سرِ دارے دارم
 کے رساند بہ درِ نازش کونین سرا
 شوقِ بے تاب کہ بیروں ز شمارے دارم
 آستانِ تو اگر منزل و مقصودش نیست
 من بہ آں تافلہ سالارچہ کارے دارم
 بہر تدبیر جہاں سرورِ عالم شہِ کل
 آں کہ تقدیر بہ او ہست شکارے دارم
 حاجتِ مال و زرو گنج گہرِ نیت سرا
 آرزویت بہ کونے تو مزارے دارم
 آفتابی بہ ضمیرِ دل من جلوہ فگن !!
 کہ ضمیرِ من چو شب تیرہ و تارے دارم
 من دریں دہرِ غریب استم و چوں موجِ نسیم
 نہ مقامے نہ قیامے نہ قرارے دارم
 راز ایں دہرِ اگر فاش بہ بینم چہ عجب
 سرِ مہ چشم ز خاک دریا رے دارم
 گر بہر سندانِ عشق شہ کونین فحی
 گو بتکرار ہمیں دارم و آرے دارم



نعت مر کائنات

اے کہ نام تو بود مرہم ہر خستہ جگر ،
 روشن از پر تو نور ت مہ و مہر و خستہ
 نترم آن روز کہ نام تو بجو شمع آمد
 اے خوش آن وقت کہ افتد بہ جمال تو نظر
 باختر باہمہ ای علم بہ گمراہی بود
 باہمہ فلسفہ در جہل ز پیشت حناور
 یافت از فیض نگاہ تو یقین ہر اسود
 نور ایماں شدہ پیدا بہ دل ہر احمر
 عفو کردی کہ تو خود رحمت عالم ہستی
 دشمنانت چورسیدند بہ تو خاک بسر
 خوں بیار و شفق شام بہ بخت ہر روز
 در فراق تو دریدہ است گریبان سحر

لب لعین تو کرده است زباں لال مرا
 چه بنجم که چهارفت زلفت بر سر
 کرده ام جامه ز خاک سر کویت بر تن
 چاک چاک از اثر اشک شد آن هم سنگر
 چون به بحر تو من زار شدم اشک نشان
 چشم من شد صدف و قطره اشکم گوهر
 نابصیر است گرت چشم رضی! درمان نیت
 جز غبارِ ره آن شایخ روز محشر



نعت

رسید ہر کہ بہ درگاہ تو بہ عجز و نیاز
 بہ او نواختہ ای آل چناں کہ شد ہمہ نماز
 بہ حسن تو کہ ز حسنت کمال یافتہ حسن

برائے عالمیاں شد صفات تو اعجاز

زمین شہر تو شد جملہ شہر ہا آباد

ہرات و قاہرہ لاہور و دہلی و شیراز

گہے خلیل و ذیح و گہے کلیم و یح

یکے ست ساز و لیکن ہزار پردہ ساز

منم ز درگاہ تو دور گو چناں برسم

ز انتہائے تشبہ بہ انتہائے فرار

نہ زاد و راحلہ و ہم سفر نہ راہنا

شے سیاہ چون ختم رہے چو شوق دراز

سرم مباد کہ با شد تہی ز سودا بیت

دلہم مباد کہ نشود لبوز عشق گداز

مقام و مرتبہ ات دریاں مئی گنجد

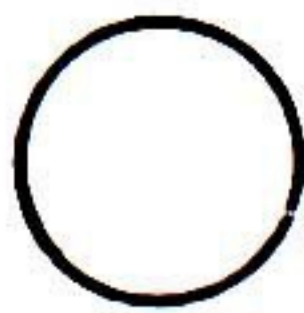
ہمیں رواست کہ در نعت تو کلمہ ایجاز

نہاں غم است چناں زیرِ خندہائے مرا
 چناں کہ سوزِ نہاں است زیرِ پردہ ساز
 نہ ضربِ تیشہ فرہاد سنگ را بگداخت
 کہ سنگ را نتوال کرد جز بلسق گداز
 چرا بہ وجد نیارم بہ شعر سعدی را
 کہ نسبتے است مرا ہم بہ خطہ شیراز
 رضی ز خاکِ علی پور زادہ است دلے
 خدا کند کہ بمیرد بہ خاکِ پاکِ حجاز



نعت

گر اشارہ ترا بطحا کے میکس ہو جاتے
 مجھ کو بخشش کا گمان کیا ہے، یقین ہو جائے
 اے شفا بخش دو عالم تری رحمت کے نثار
 چارہ درد و جانِ حسریں ہو جاتے
 حسنِ افروز وہ نظریں تری اللہ اللہ
 جس کو تو ایک نظر دیکھے حسین ہو جائے
 کیوں نہ اس شخص کی قسمت پر مجھے رشک آئے
 تیری دہلیز پہ خم جس کی بیس ہو جائے
 آج عظمت کدہ دہر میں وہ آئے ہیں
 رشکِ فردوس بریں کیوں نہ زمیں ہو جائے
 جن کی آنکھوں میں سما جائے سوادِ طیبہ
 کم بہا ان کے لیے حسدِ بریں ہو جائے
 ہے رضی خادمِ حنیفِ رسولِ عسریں،
 پھر تھلا کس لیے محزون و غمیں ہو جائے



علیؑ

كُرمَ اللّٰهِ وَجَهَ الْكُرَيْمِ

ہے بو تراب و حیدر مشکل کشا علی
خیر شکن ہے اور ہے شیر خدا علی

کیا مجھ سے ہو بیاں تری مدح و ثنا علی

جب خود رسول ہے ترا مدحت سرا علی

بچپن کا عہد تو نے نبھایا تمام عمر

قدسی پکارا تجھیں نہ کیوں مر حبا علی

آخر نوید فتح میں حق سے مل گئی

جس معرکے میں ہو گیا جنگ آزما علی

سراسر اس کا خم نہ ہو سکا باطل کے سامنے

جب دشمنان دین کے مقابل ہوا علی

صدیق ہوں عمر ہوں کہ عثمان پاک زاد

سب کی خلافتوں کا سہارا رہا علی

چھوٹی نماز اس کی نہ قاتل کے وار پر

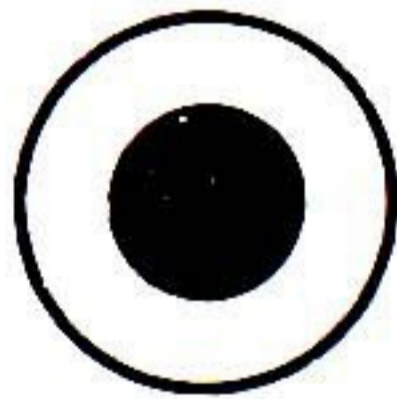
اور زیر تیغ بھی رہا قرآن سرا علی

سردار انبیاء پہ رسالت ہوتی جو ختم

تو ختم آپ پر بھی خلافت ہے یا علی

84460

انجام یہ کہ گھر میں خدا کے ہوا شہید
 آغاز یہ کہ کعبہ میں پیدا ہوا علی
 سب مشکلات اس کی ہوتیں ختم یک قلم
 جس کی زبان سے کبھی نکلا ہے یا علی
 ذاتِ رسول پاک اگر شہر علم ہے
 تو کون شہر علم کا دروازہ تھا، علی
 کیا اس سے بڑھ کے اور فضیلت ہوا پکی
 خوش آپ سے ہے ہیں رسولِ خدا علی
 تو کیا کرے گا مدحتِ شیرِ خدا رضی
 بس کہہ کہ حق نما ہے شہِ لافتی، علی



یٰۤاَشْهَادِ اِمَامِ حَسَنِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

اے سبطِ نبیؐ، ابنِ علیؑ حضرت شہیدِ
حق یہ ہے کہ، منظور ہے حق کو تری توقیر

اے وہ کہ ترا باپ ید اللہ علیؑ ہے
اے وہ کہ دو عالم ترے نانا کی ہے جاگیر

آغوش میں تو اس کی پلا اور بڑھا ہے
قرآن میں ہے جس کے لیے آیۂ تطہیر

دہلیز تری بوسہ کہ اہل نظر سے
تقلید تری کرتا ہے ہر صاحبِ تدبیر

حق بات کہی نوحۂ اعداء میں بھی تونے
اسلام کا پیغام سنایا تہ شمشیر

ہے خون ترا سُرخِی عنوان شہادت
اک درس شجاعت سرِ مقتل تری تفسیر

جو خون ترے جسم مبارک سے بہا ہے،
اس خون کا ہر قطرہ ہے قرآن کی تفسیر

کیوں گر نہ پڑا یہ فلک پیرِ عدو پر
اصغر کے گلے پر جو لگا حملہ کا تیر

سجاد کی اس جرأت گنوار کے صدقے
جس کو نہ ہوئی قفلِ زباں پاؤں کی زنجیر

بیٹوں کو بھی قربان کیا حق پہ خوشی سے
ایسی بھی وفا کیش نہ ہوگی کوئی ہمیشہ

تو نے ہمیں حریتِ افکار و عمل دی
اعداء کیلئے موت ترا الغرۃ تکبیر

حق بات کہے جو، وہ پرستار ہے تیرا
چپ رکھ نہ سکے جس کو عدوی کوئی تعزیر

تب فخر جو تھا تری غلامی پہ عسکر کو
اب بندۂ بے دام ترے جملہ شاہیر

کب دیکھتے؟ ہو میری رسائی ترے در تک
کب مجھ کو بلائی ہے مری خوبی تقدیر

ہے تیرا رضی تیرا شنارِ خوان و ثنا گو
ہے مدح تری اس کے لیے باعثِ توقیر



منتخب

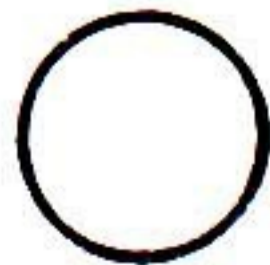
حضرت پیرسید جماعت علی شاہ لاثانی رحمہ اللہ علیہ علی پورسیداں ضلع یالکوٹ

امام اولیاء شمس طرفیت
لقب لائیش مشہو آمد
زچشم نول رودار زو حبرت
دلیل قول تو حکم شرعت
زفتی بر در حکم و عمال
تو ہم آں وعدہ قالو ابلی
بکوئے تو فروم باغ حبت
دل تو داندوبیندچہ خواہم
بہ این امید برد آدم سن

در کان علی شاہ جماعت
برائے گمراہاں نور ہدایت
نذارم بہر پا پوس تو جرأت
فروغ کارت از اتباع سنت
نہ پیودی بہ صبر راہ فاعت
رسانیدی بہ پایان نہایت
گرا زویدار تو یا ہم سعادت
بہ تو احوال خود گفتن چہ حاجت
کنی شاید مراد بر ز شفقت

خدا را این رختی پرگنہ را

شفاعت کن بہ در بار رسالت

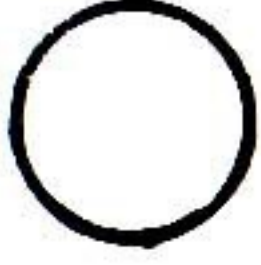


کشورِ راز

از من چہ حجاب؟ چو دادی نظر؛ ہوگو
 آیا نیم ز شعلہ تو من شرر؛ ہوگو
 این موجِ بلا و نہنگ اجل چہ راست؟
 چوں در ضمیر کج نہادی گہر، ہوگو
 آخر ہوگو کہ پستی تحت الشری ز کیت
 از کیت این بلندی شمس و قمر، ہوگو
 ناوک فلک کہ ہست و ہوت کیت و چرا
 دارو حقیقتی کہ خدنگ نظر، ہوگو
 دل صیت؟ آرزو ز کجا و فعال چہ ست
 دل را کہ دادہ است فغان سحر ہوگو
 دستے کہ کرد پرورش گل ہمہ بناز
 خیزد چیاں بہ غارت گلہائے تر ہوگو
 من از کجا و کیتم و منترلم کجاست
 خود منترلم کہ راہرو دراہبر؛ ہوگو
 دفتر فضول گاہ و بیک لفظ کہ چرا
 دنیا سے دل شود ہمہ زیروز ہوگو

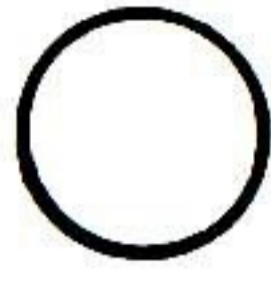
گل با زبانِ لال بگو شکوہ سنج گیت؟
 محروم ز کس است چرا از نظر بگو
 نخلے بہ کوہ و دشت مشرور شود چرا
 در گلشن است سرو چرا بے مشربو
 دانم ہمیں کہ کس نکشود است راز دہر
 زیں بیشتر اگر کے وارد خبر بگو
 باید کہ بگذری ز حکیمان بے خبر
 بہر کشود راز بہ صاحب نظر بگو
 آل کس کہ بہت مرد یک چشم کائنات
 آل مرد مومن است رضی مختار بگو





پیدائش فصل بہاراں اثر ہنوز
 از گریہات شد ترا دامن چولالہ زار؟
 تو سلطان بہ قطرہ شبم شدی مگر
 از منزل و مقام چہ پرسی زمین کہ من
 ظاہر شد بہ مطلع ما صبح روشنی
 من کردہ ام قبول ز در ماندگی تمام
 فرہاد شد ہلاک دم عیشہ و ولے
 عشق است اس کہ بلبل بے زریاں پرد
 دارد عمل خزاں بہ چمن سرسبز ہنوز
 حل شد نہ در سر شک تو خون جگر ہنوز
 واقف نہ ای ز وسعت ایل بحر و بحر ہنوز
 از پافتادہ ام بسرہ گزر ہنوز
 مرگ ستار ہاست مگر بے اثر ہنوز
 دارم بہ سر و گرنہ ہوائے سفر ہنوز
 پرویز جیلوہ گر بہ سماں کرو فر ہنوز
 دارد خیر نہ مرغک بے بال پر ہنوز

ای ما و ہوتے شوق نیاید خوشت رخی
 بیگانہ ای ز لذت سوز جگر ہنوز



میرس از من کہ دل وادوم کد امیں دلتانے را
نباید فاش گفت اس داستان خوش حکانے را

سفر در پیش و منزل دور و در نا پید و شب حائل
چه مشکها کہ افتاد است میر کاروانے را

دل گل خوں شود از ناله ہائے بلبل زارے
چو سوزِ دل اثر بخشد زبان بے زبانے را

بہ لغمای برد خود با عباں گھمائے رنگینش
بہ چشم عبرتے بینم بہار بوستانے را

غلام و چاکر آن مرد لاثانی شدم از دل
کہ فقرش ہست وجہ رشک شاہان جہانے را

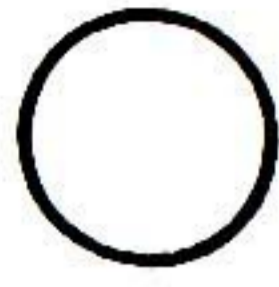
بغیر ذات او ہرگز نہ بنیم مرد درویشے
کہ از فیض نگہ بخش قرار آتش بجانی را

مصیبت آں چنان با عشق و الفت نسبتے دارد
کہ چون نسبت بشمشیری بود سنگِ فانی را

نمی یا بدز سودای محبت یامح سود آں کس
نکرد ست آں کہ بیروں از دلش خوف زیلے را

رضی ہست ایں کہ در طرز نظیری شعری گوید
نمی دانی؟ مگر این شاعر شیوا بیانی را





تا داغِ عشق بر دلِ نومیدِ داشتتم
دائستام کہ دولتِ جاویدِ داشتتم

بہرہ نیافتم ز عطائے توحبِ زولے
آن ہم فریبِ خوردہ امتیہِ داشتتم

کرواست تلخ کامِ مراحسرتِ ، گناہ
اے کاش زندگانی جاویدِ داشتتم

گلِ چین و گلستان و گل و شاخِ گلِ ازوت
یاد این و تدر ز نکتہ توحیدِ داشتتم

طرہ بہ سر نہاد مرا عشقِ گلِ رُخے
بر گزوم ہم ارہ تشدیدِ داشتتم

از عسز و افخار برقص اندرم کہ من
آں دیدہ ای کہ روتے ترا دید داشتتم

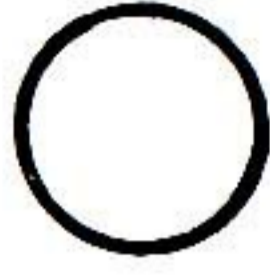
کو آں شب وصال کہ جام از فروغے
رخشده تر ز ساغر خورشید داشتتم

ایں سرگزشت باقی و شب آخر و همنوز
من بر زبان مبادی و تمہید داشتتم

از فیض روح سعدی و حافظ کلام خویش
غالی ز حشو و پاک ز تعقید داشتتم

داناں از رقم قلم سورنہ ، در ضمیر
بس نکتہ ہاست کز پیے تسوید داشتتم

ہاں راہ پائمال نمی رفتہ ام رفی
ہموارہ عار از رہ تقلید داشتتم



عشق شد باعث آزار چه سازم چه کنم
من به ایل یار و فادار چه سازم چه کنم

قطع کردم زہمہ خلق و بتو آمدہ ام
تو بہ من گر نشوی یار چه سازم چه کنم

گرچہ ایل دیدہ و دل یار من زار بند
در محبت شدہ اغیار چه سازم چه کنم

حال دل پرسی و دانی کہ تسلی شدہ ام
من ازیں بیش طلب کار چه سازم چه کنم

دشت غربت غم رہن غم زاد و منزل
راہ دشوار و شب تار چه سازم چه کنم

اہل دنیا بہ من سوختہ جان ساختہ اند
تو نساژی بہ من زارچہ سازم چہ کنم

عشق و شوار طلب ہمت من سہل انگار
عقل بے مایہ زبوں کارچہ سازم چہ کنم

حسنِ آشفقتہ رضی ! منظرِ خوش داشت و لے
شدم از شرم نگوں عارچہ سازم چہ کنم



بہار آمد کہ مرغ زار در گلشن نواریز است
ہوائے مرغزار از نہت گل غناب آمیز است

بر آمد مہر نو از مشرق و عالم درخشاں شد
براہِ تقدش ہر قطرہ شبم گہر ریز است
یکے بنگر مال غامی تہذیب و آئینش
کہ احوالِ لبے اقوام مغرب عبرت انگیز است

ہویدا چوں بہ مخلوق جہاں کردار انگیز است
منی و انم چرا بدنام بہر ظلم چنگیز است
اگر سخت است راہِ عشق و الفت غم نمی دارم
کہ سختی ہا برائے راہوار شوق ہمیز است

اگر دلدادہ مجوبہ تہذیب حاضر را
حذر از چشم لبے کبش کہ بس چالاک خوں ریز است
متاع دیدہ بیدار کس را نمی بخشند ،
مگر آن کس کہ قلبش صافی و چشمش کھر خیز است

زقہ ہائے خاقان و خدیو و خم چہ می پرسی
حدیث عاشقان شنو کہ رنگین و دلاویز است

نہ تنہا حسن آل سجم برے سورے برانگیزد
ہوائے وادی چینیاب ہم عشق و جنوں خیر است
کسے کو از مقام مصطفیٰ انکار می وارد
مگر از چشم او پہاں مال کار پرویز است

علی پور است اگرچہ مولد و نشائے من لیکن
رضی در سر ہوائے خطہ شیراز و تبریز است



صورت اشک بہ شرگاں دل ماہی رقص
یا سر شاخ، گل از موج صباہی رقص

چوں بہ کولیش ز پئے عرض تمنا بروم
مرگ از فرط مسرت بہ قفاہی رقص

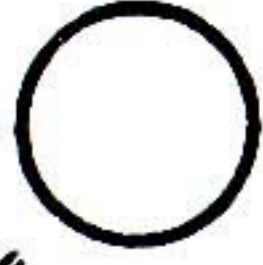
دل من گرچہ بہ زلف تو اسیر است دل
چہ اسیر است کہ زنجیر بہ پامی رقص

لذت وصل بہ رقص اور پروانہ شد است
شعہ شمع ندانم کہ چہ پرمی رقص

دل بیاید کہ بہ در گاہ جنوں سجدہ کند
پیش این عقل فرومایہ چہ پرمی رقص

گرچہ پیش است مراتازہ بلائے ہر دم
دارم آن دل کہ باغوش بلاہی رقص

کشتہ لذت شمشیر ادائے تو رضی است
ہاں ازین است کہ ہنگام سزای رقص



واہمائے سیدہ شدرشن چراغاں گفتمش
 پنبہ ہائے زخم دل بود و گلستاں گفتمش
 چشم مست یار بے مانند من از غم فہم
 زرگے نامیش چشم غمزالاں گفتمش
 عرصہ کال بے توی گزرد خزاں نامیش
 عہد و صلت آمد و صبح بہاراں گفتمش
 میرم از ننگ شکست برشتہ پیمان او
 وای پیمانے کہ من تارک جاں گفتمش،
 ہست گردا ہم چوں کشتی موج آبلے ساحلم
 مایہ عاقبتیم شدائ چہ طوفاں گفتمش
 در سواد زلف او دیدم رخ روشن رضی
 راست می گفتم اگر شمع شبستان گفتمش





بر خاک کوئے منزلِ جانانِ شریتم
 گوئی بہ تحتِ ملکِ سیماںِ شریتم
 باشکِ ہائے خوں سرِ شرکالِ شریتم
 یا این کہ من بہ سخنِ گلستانِ شریتم
 گوگردشِ زمانہ و عہدائے روزگار
 امروزِ فارغ از غمِ جانانِ شریتم
 من بددرت اگر نرسیدم برابرت
 افتادہ بر زمین کہ بہ کیوں شریتم
 خاکم بیائے راہرواں تار سد بہ آل
 در ریگزارِ شہرِ نگارانِ شریتم
 تو رہنِ شکوہ سنجی جو روحنائے غیر
 من ز التفاتِ دوست پریشانِ شریتم
 در دستِ چوں ز دولت دنیا مرعزینہ
 فارغ ازین من از غمِ درماںِ شریتم
 دارم متاعِ صدق بہ دامانِ خود رخصت
 ہرگز مگو کہ بے سرو سامانِ شریتم



به حسن و عشوه و نازت بود جواب غلط
به عشق هست حریف من خراب غلط

ز سرد بهری خوابان فروده است اگر
دله ز گرمی عشق است بهره یاب، غلط

ز خاک راه محراب است آب روت مرا
فروغ چهره من از شراب ناب، غلط

سفر به فطرت ما ساز گاری آید
خیال راحت و اندیشه سراب، غلط

شمار حرم و گناهم نمی بود ممکن
چنان که هست به عفو ترا حساب، غلط

رضی! اگر نظر التفات خوب بود
مرا به عاقبت خویش اضطراب، غلط



بمن عشقت عجب دولت چه دولت دولت مخزن
 چه مخزن مخزن لولو چه لولو، لولو سے لالا
 فضائے کوئے تو نعمت چه نعمت ؟ نعمت راحت
 چه راحت، راحت حبت چه حبت، حبت باوی
 مرا ہدیہ کرامت کن چه ہدیہ ؟ ہدیہ بخشش
 چه بخشش، بخشش کامل چه کامل، کامل اصلا
 رضی تو بندہ ای آخر چه بندہ، بندہ درگہ
 چه درگہ، درگہ حضرت چه حضرت، حضرت والا

ناپید راحلہ و سفر سخت راہ دور
 گیرم جز اشتیاق کرا ز بہر و دلیل
 ذوق سفر فرول شود از مشکلات راہ
 ننگ گران راہ شود، چو ننگ میل

عشق است که چوں آں بنود عتده کشایم
 گر دولت عشق است بود هر دو سراپایم
 بر تشنگی خار دلم سوخت و گر نه !
 شوق ره منزل بمن سوخت سراپایم
 حاشاکه ز بے مہری اغیار نہ نالم
 درد است ز بے دردی خویشان و دوایم
 شد برہمی حسن ز تسلیم فنزوں تر
 در کنن بنیاد جفا گشت وفاپایم
 بگذر ز زردسیم رضی بحفظ خودی کن
 بینی کہ نہ داد است بہ تو جز تو حسد پایم





گاہی پس از سفر رخ منزل ندیده ام
 گاہی سفر نکرده بہ منزل رسیدہ ام
 بنگر کہ سوزِ عشق چہ کرد است با دلم
 من ہجو لالہ سینہ خود را دریدہ ام
 باشد نیاز عاشقی بنیاد نازِ عشق
 نازم بخود کہ حسن و جمال تو دیدہ ام
 دیدند محشم چو بہ فقر وقت غم
 چوں نوک خار در دل اعداء خلیدہ ام
 من لقد جال بہ جلوة نسیدہ ہی وہم
 دستہ ام جان تو از ان خریدہ ام
 ہموارہ دادہ است مرا را ہبر فریب
 از سادگی مدام تے او دویدہ ام
 جایم نماندہ است بخشم کسی ، فخر سے
 گوئی شریک قسمت اشکِ چکیدہ ام

۲۶ نقد اب الکتوبر ۱۹۵۸ء

آں جہاں سکندر مرزا کے عہد حکومت میں لوگ اس کی پالیسیوں سے سخت تنگ آگئے اور غیر ممالک میں پکتانی اسکے کی قیمت گرنا شروع ہو گئی۔ اس لیے جناب ایوب خان کی حکومت (فوجی حکومت) کو لوگوں نے بہت بہتر سمجھتے ہوئے خوش آمدید کہا۔

پایان عہد اہل ستم شد خوشالصبیب
آغاز کار اہل مہم شد خوشالصبیب

مردے ز عیب آمدہ و طرح نو نہاد
بنیاد کہنہ نذر عن مردم شد خوشالصبیب

ہر فرد و اہل ز عن لائی کب رونا
خم گردن سکندر و جرم شد خوشالصبیب

گل چین شد از چین کہ بہ فیض نسیم صبح
ہر شاخ تیغ در علم شد خوشالصبیب

نظم جفا از صفحہ گیتی شد است ، نحو
بیتِ وفا و ہر رقم شد خوشالضیب

سکے کہ در اہالی خود مستبصر نبود
آن محشم بہ روم و عجم شد خوشالضیب

آن برہمن کہ عشوہ گر و حید سازد بود
امروز رام اہل حرم شد خوشالضیب

من بودہ ام فگار ز تیغ یگانگان !
مرہم لضبیب زخم تنم شد خوشالضیب

بود است رہن دے بہ بہار ایں چمن رمنی
اکنوں صریف باغ ارم شد خوشالضیب





تمامداران بہر تاراجِ وطن برخاستند
 پاسبانان خود بہ پامال چمن برخاستند
 آہ در جامِ بنامِ بادہ ای ریختند زہر
 بر ملاکم ساقیانِ بحرِ فن برخاستند
 غنچہ ہر شاخ را منح تبسم می کنند
 وز نیلے ویرانی سرودمن برخاستند
 خوش نوا یانِ چین را مہربان کردہ اند
 بہر نظم گلستانِ زاغ و زغن برخاستند
 بندہ مزدور را بس مشکلات افتادہ است
 خسرواں اندر لباسِ کویہ کن برخاستند
 کوحسین ابن علی تا زندہ وارد رستم عشق
 بر قتلش کردند یزیدیاں کہن برخاستند
 ساقیانِ دہند بدرمی بیخاندہ را
 بادہ خوارانِ کہن از انجمن برخاستند

ظفرِ وال

۱۹۴۸ء کے آخر میں جب میرا تبادلہ سیال کوٹ سے ظفرِ وال ہو گیا۔
یہ چند اشعار اظہارِ تاثرات کے لیے لکھے گئے ہیں۔

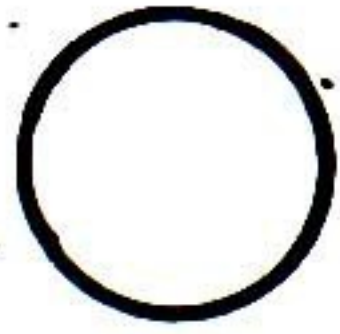
مرا بدبختی ام بردہ است امسال
دراں شہرے کہ نامندش ظفرِ وال
ز دیرانی بتر ' آبادی، آں
ز موجِ آب رود ' ڈیک' بے حال

ظفرِ وال است بس دلکش فضائی
ولے از ریل دور افتادہ جای
ہر آں راہی کہ راہِ آں مجید
عجب گراؤ ننالہ، مچو، نامی

بیائے مسفر ہمسما بنایم
من و تو صید بخت نارسانیم
رہِ پریچ چوں زنجیر پاشد
بہ منشرل نحویشتن راچوں رسانیم

تومی گوئی بہ منزل زود آیم
 بہ پرس از من چیاں آیم چو آیم
 سترک خام و من و این تانگہ باناں
 اسیر پنجہ ہائے رہزنا نم

بسی گردیدہ ام بہ روی عالم؟
 چنین شہرے ندیدم بہ جانم
 چیاں در آب رود ڈیک غراب
 تہاں شد از نگاہ چشم عالم؟



استقبالیہ

شدم ز قاصدِ احبابِ ذوقِ مستفتی
 نویدِ عیدِ لس از عید، این چہ بوا لہجی؟
 جواب پیکِ نجستہ قدم چہ خوش گن بود
 بہ شہرِ غلغلا افتاد تو نمی شنوی؟
 بیاست جشن بہاراں و جمع می آیند
 ضیا و طاہر و طور و محضیظہ صدیقی
 بہ میں کہ بلدہ پسر پر سرور شدت
 کہ صدرِ بزمِ سخن بہت قائم رضوی
 کہ بہت؟ قائم رضوی؟ زاوچو پر سیم
 جواب داد کہ مردے ز دودمانِ علی
 شدت حاکمِ علی بہ خطہ سل کوت
 بود عزیزِ خلایق بہ خلق و خوش طبعی
 سخن شناس و سخن سنج و ہم سخندانے
 ادیب و عالم و عالی ز نسبت نبی

بہ اہتراز برقص آمدم کہ شد آخسر
 قبول بارگہ حق دعائے نیم شبی
 بلذیختی مابین کہ نیت عالم شہر !
 ز حال اہل سخن بے نیاز و ستغنی
 حریف بادۂ شیراز اہل سخن اند
 بہ فارسی غزلے گو رضی شیرازی !



راقم کے زمانہ قیام سپرور میں شعر و ادب کا ذوق رکھنے والے چند
 مقامی دوستوں نے "علقہ احباب ذوق" کے نام سے ایک ادبی تنظیم قائم
 کر رکھی تھی۔ جس کے اجلاسوں میں وقتاً فوقتاً بعض نامی گرامی شخصیات بھی رونق
 افروز ہوتی رہتی تھیں۔ ایک شعری نشست کی صدارت اس وقت کے صاحبِ دل
 اور صاحبِ ذوق ڈپٹی کمشنر ضلع سیالکوٹ سید محمد قاسم رضوی نے فرمائی۔
 اس موقع پر راقم نے یہ قطعہ اپنی غزل پڑھنے سے پہلے پیش کیا تھا۔

بہ میں نیرنگی چرخِ ستم کیش
 چو شاطر کو شغلِ مہرہ بازی ست
 سرِ دانشوران بے دانشی شد
 دنیٰ الطبع و کارشس دول نوازی ست
 شبِ تارِ جہالت شد مسلط
 ضیلتِ علم و دانش ذکرِ مافی ست
 مدہ الزامِ عہتل و دانش اُورا
 کہ کارِ او ازیں ہا بے نیازی ست
 ز سر تا پای عدو علم و دانش
 دروغش ہم نشان امتیازی ست
 بہ ملکِ اہلی حکمش مسلم
 بزعمِ خویش افلاطون و رازی ست
 از و بیگانگان ایمن نہ خویشاں
 از و نالانِ بخاری بود و قاضی ست
 بجرمِ یاری صدیقِ کردست
 "امام الکاؤبین" مشکلِ بزازیت

اگر خود گوید ت نام فلاں است
 یقین کی داں کہ این ہم حید سازی است
 تو ہم اور اگر بینی بگوئی
 خرے در پوستین اسپ تازی است
 خرے ہم بے لگام وزین وسارت
 لگامش گردہ کس مرد غازی است
 رخی ہست این ، قضائے حق تعالیٰ
 خلاف باطل اتم لیک تازیت

اے گورنمنٹ ہائی سکول نمبر اسپر کے ایک سابق ہیڈ ماسٹر جو نفسیاتی مریض
 اور ذہنی طور پر غیر متوازن ہونے کے علاوہ پرلے درجے کے درد و غلو بھی تھے اور اپنے
 اس غیر معمولی وصف کے باعث ”اہم الکاذبین“ کہلاتے تھے۔ موصوف ابے جوم
 ہو چکے ہیں۔ لہذا نام لکھنا مناسب نہیں، اللہ تعالیٰ مغفرت فرمائے۔

۲۷ سید نور شید عالم بخاری

۲۸ قاضی عبدالرشید

۲۹ جناب محمد صدیق طاہر شادانی

یہ تینوں حضرات مذکورہ بالا سکول میں راقم کے رفقاءے کار تھے۔

اے باشندت ہمیشہ ترا یار عز و جاہ
 اے داروت مدام حندا وند درنگاہ
 خورشیدساں بہ مطلع ما کردہ ای طلوع
 آختر چرا شود نہ گریزاں شب سیاہ
 شد پسرور بلدہ پسرور آں خیاں
 خیز و نشاط از درد دیوار و خاکِ راہ
 خواہی اگر کہ نام تو خشد چوں مہر و باہ
 خواہی اگر کہ نام علی باشندت پناہ
 نا اہل را پسند استاد رہ ندہ
 مختار و حاکمی بہ کساں نہ کسی مخواہ
 یارب مباد ظالمی ایمن بہ عہد تو
 باشد نہ کس ہلاک بدور تو بیگناہ
 ناید بہ درد از قلم تو دل کسی
 خالی نہ باشد از غم انساں دل تو گاہ
 خواہد نہ مال و دولت دنیا رضی ز تو
 حبت نبی و آل نبی بہر او بخواہ

۱
 یہ پناہ علی شاہ سے خطاب ہے جو اکیں لہور ڈویژن کے انسپکٹر آف سکولز ہوا کرتے تھے۔



اک خواب پریشانِ محبت ہوں میں
 وَا مَانِدَةٌ رَجْعٌ وَعَمُّ الْفَتَى هُوں میں
 کیوں چھپتا ہے مُطْرِبِ آتَشِ آہَنگ!
 ٹوٹا ہوا اک سازِ مسرت ہوں میں



ہے یہ خمِ ابرو تیرا محرابِ جہاں
 اور کعبہ مقصود ہے روتے تاباں
 کیوں یاس سے گھبراؤں کہ ہے تیرا خیال
 دُنیا سے ابید کا چسرا غ زخشاں

(ترجمہ ابو سعید البولخیر)



اس بت سے ہم آغوش ہوا جاتا ہوں
 اور کیف سے بے ہوش ہوا جاتا ہوں
 اس شاہدِ رعنا کی لگا ہوں کی قسم!
 میں بن پتے مدہوش ہوا جاتا ہوں



ہے شاہدِ فطرت کا حیس خواب یہ چاند
 یا بحرِ فلک میں دُرِ نایاب یہ چاند
 نظارہ سرشار کی حد ہے نہ حساب
 لاریب کہ ہے جامِ مئے ناب یہ چاند



اے شاہدِ محصوم و نگارِ رعنا
 رشکِ مرہ و آفتابِ چہرا تیرا
 آنکھیں، مرہ الفت کے چھلکتے دو جام
 مخمور ہوا جاتا ہے قلبِ شیدا



سنان ہیں عاشقی کی راہیں ساقی
 ویران پڑی ہیں جلوہ گاہیں، ساقی
 دے بادۂ و دلگداز و اندوہ رُبا
 ساغر کو ترس گئیں نگاہیں ساقی



ہاں جامِ مرہ عشقِ پلا دے ساقی،
 بیگانہ دو عالم سے بنا دے ساقی،
 ہوں گمراہی عقل و حسرو سے بیزار
 آدابِ جنوں مجھ کو سکھا دے ساقی



ترکیبِ عناصر کو تو سمجھا ہے حیات
 اور کہتا ہے تخریبِ عناصر کو ممات
 ہم غفلتِ دل کو موت کہتے ہیں رضی
 بیدار ہو جب دل تو سمجھے ہیں حیات

اے عشق

رنگیں ہے بہارِ زندگانی تجھ سے
 دلچسپ ہے دنیا کی کہانی تجھ سے
 بنیادِ حُسنِ دانی کی ہے تجھ سے قائم
 دریائے حیات میں روانی تجھ سے،

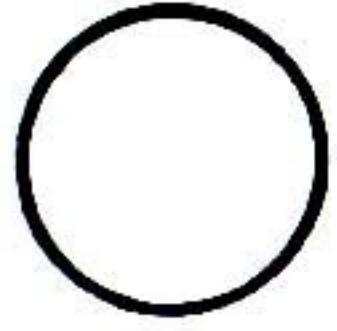


قطرہ

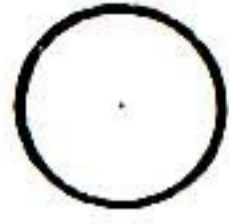
خوشا کہ قاصدِ روزِ سعید آیا ہے
 ہلالِ عیدِ خوشی کی نوید لایا ہے
 نصیبِ آج اگر تیری دید ہو جاتی
 رضی ہجر زدہ کی بھی عیث ہو جاتی



مقصود وہ میرا کیونکر ہو جو میرے مقابل آجائے
 میں خود کترا کے نکل جاؤں گرسا سے منزل آجائے
 ساقی کی یہ ہشیاری ہے بے ہوشی اہل محفل تک
 خود ساقی کے ہوش اڑ جائیں گرسوش میں محفل آجائے
 اٹھا اٹھ کے بگولے دوڑتے ہیں مجھوں کی طرح سمجھے سمجھے
 صحراؤں میں بھولا بھٹکا جب کوئی غسل آجائے
 ہر چند کہ ظالم و جاہل ہوں اور ہر تعزیر کے قابل ہوں
 برہم ہوں نظام عالم پر ابرو پر میرے بل آجائے
 ان طوفانی موجوں سے لڑنے میں بھی اک لذت ہے
 اے جذبہ شوق خدا نہ کرے اس سحر کا ساحل آجائے
 ہے سادگی یا پرکاری یہ مجھ کو وہ کہیں نائب اپنا
 اور میرے لیے ہی ان کے لبوں پر ظالم و جاہل آجائے
 ہمیں کوئی حسین زمانے میں خود سن ہے میری نظروں میں
 کیونکر نہ جس میں ہو جاتے وہ جس پر کہ میرا دل آجائے
 وہ سو پردوں میں بھی ، رتی یوں مجھ کو دکھائی دیتے ہیں
 اک ابر کے ہلکے ٹکڑے میں جوں مرہ کامل آجائے



خوابیدہ حسرتوں کو جگا کر چلے گئے
 پھر دل میں ایک لگا کر چلے گئے
 روشن ہوتی ہے پھر سے شب تیرہ حیات
 امید کا دیا وہ جلا کر چلے گئے
 پھر سے ہوتی نگاہ مری کا بیاب دید
 آتے اور اک جھک سی دکھا کر چلے گئے
 پھر خرم سکون دل و جاں ہوا تھا جمع
 پھر برق اضطراب گرا کر چلے گئے
 دیکھا جو کچھ منکر تاثیر حسن ہے
 اعجاز حسن مجھ کو دکھا کر چلے گئے
 زہنِ غم خزاں تھا میں اک عمر سے رنی
 وہ شرودہ بہار سنا کر چلے گئے



ہوں میں خزاں نصیب ترے انتظار میں
بجھ سے بھی آکے مل کبھی فصل بہار میں

ہے تاب وصل اور نہ اب طاقت فراق
کچھ بھی نہیں ہے آہ مرے اختیار میں

کہتا ہے کون ختم ہوا ، موسم خزاں
نقشہ وہی خزاں کا ہے فصل بہار میں

شاید کبھی پھر ان سے ملاقات ہو سکے
بیٹھا ہوا ہوں اب بھی اسی رگزار میں

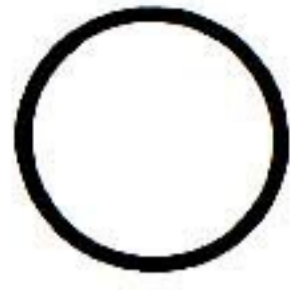
تفریق جزو کل میں ہے کیوں ، فرق جب نہیں
شعد کی طبع اور مسزاج شرار میں

اوج سپہر آدم خاکی کی زد میں ہے
طاقت کہاں سے آئی یہ مشتِ غبار میں

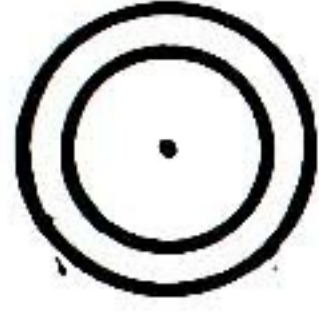
مرتا ہوں ان کے عارض و گیسو پہ میں رضی
کرتا نہیں ہوں فرق میں لیل و نہار میں



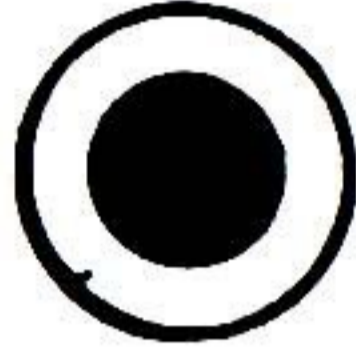
اندازِ دستِ مرگ بدلتا چلا گیا
 مرٹ مرٹ کے نقشِ زلیلتا بھرتا چلا گیا
 صد انقلابِ گردشِ دوران کے باوجود
 رنگِ رُخِ حیات نکھرتا چلا گیا
 سو طرح سے ہم نے دیا ہے اسے فریب
 دل ہے کہ ہر طرح سے مچلتا چلا گیا
 ہم ترکِ آرزو کسی صوت نہ کر سکے
 کانٹا یہ دل کے پار اترتا چلا گیا
 وہ عرضِ شوق پر جو بڑھتے چلے گئے
 کیا حسن تھا کہ اور سورتا ، چلا گیا
 بچھ کو و فور شوق میں منزل نہ مل سکی
 منزل بھی آگئی تو گزرتا چلا گیا
 جتنا بھی ہم نے ضبط کیا ہے سنی
 طوفان گر یہ اور امن ڈالتا چلا گیا



موجِ سراب بھی تھی مجھے موجِ آب کی
 ہاتے وہ سادگی مری عہدِ شباب کی
 ظلماتِ شب سے نکلا ہے دریلے نورِ صبح
 شب کا پیام لائی کرنِ آفتاب کی
 میری ہی رعبِ حسن سے آنکھیں نہ اٹھ سکیں
 ناکامیاں میری نگہ کامیاب کی
 مہنت کش اشارہ پنہاں ہے دل میرا
 حاجت نہیں ہے کوئی سوالِ جواب کی
 پھر سے شکستِ توبہ کا جذبہ نہ جاگ اٹھے
 باتیں نہ کر شراب و شبِ ماہتاب کی
 حسنِ عمل تو حسنِ طبیعت کی ہے دلیل
 پروا عذاب کی نہ تمنا ثواب کی
 تابِ جمالِ رخ سے ہے ہر تازہ رنگار
 قسمت چمک اٹھی ہے تمہارے نقاب کی



سرخم ہے اور دل کا ادھر ہی رجوع ہے
 اپنی نماز کا یہ سجود و رکوع ہے
 ہر ذرہ زکوٰۃ تو دارم چو تو عزیز
 مجھ کو کہاں تمیر اصول و شروع ہے
 ہاں ہاں طریق عشق میں ہے ننگ اشک و آہ
 اس دین میں حرام یہ نشرو شیوع ہے
 حسرت بقلے عشق کا سماں بنی رہے
 لب پہ یہی دعا بہ خضوع و خضوع ہے
 اب تک وہی ہے نقشہ ویرانی خزاں
 کہتا ہے کون فصل بہاراں شروع ہے
 ہو گا نہ جس میں بندہ واقا کا امتیاز
 پھر ایک ایسا دور قریب الوقوع ہے
 حد سے فزوں ہے تیر گئی شام غم رنی
 اب آفتابِ جام کا وقتِ طلوع ہے



اہلِ محفل ہوش میں آنے لگے
 آپ کی ساقی گری کی خنیر ہو
 پھر گریاں چاک آہنچا جنوں !
 عقل کی بخیہ گری کی خنیر ہو
 نارسا آہیں رسا ہونے لگیں
 گنبد نیلوفر کی خنیر ہو
 آگے محفل میں وہ ساغر بکف
 زہد کی حید گری کی خنیر ہو
 رہنما کی رہسزنی کردی عیاں
 اب رختی جعفری کی خنیر ہو



ہجر میں دل پر جو گذرتی ہے
 ”آپ بندہ نواز، کیا جانیں“
 لذتِ دردِ عشق و الفت، کو
 ”بندۂ حرص و آرز کیا جانیں“
 بے نیازِ نیاز ہیں یہ لوگ
 ”ناز و آلے نیاز کیا جانیں“
 حسن کی بارگاہ میں حبا کر
 ”کون ہو سرفراز کیا جانیں“
 شوق رہبر ہے جب رضی اپنا
 ”ہم نشیب و فراز کیا جانیں“



صبر آزما ہوں انکی جیا میں تو کیا کریں
 خود آئیں اور نہ ہم کو بلائیں تو کیا کریں
 ہے آرزوئے وصل نہ اب طاقتِ فراق
 وہ آئیں کیا کریں جو نہ آئیں تو کیا کریں
 کرتے ہم ان سے ان کی جفاؤں کا کچھ گ
 ہوں یاد ہی نہ ان کی جفا میں تو کیا کریں



اب میرے رنج و غم کا مداوا نہ کیجئے
 شام غم فراق کی پروا نہ کیجئے
 دھوکا نہ دیجئے نگہ التفات کا
 بہتر تو ہے کہ اب کوئی وعدہ نہ کیجئے
 تسلیم ہے کہ ترکِ وفا کر چکے ہیں آپ
 مجھ سے مگر وفا کا تقاضا نہ کیجئے
 کیوں زحمتِ سفر ہے عیادت کے واسطے
 ایسا نہ کیجئے کبھی ایسا نہ کیجئے
 غیروں کے سامنے نہ میرا نام لیجئے
 یوں اپنے آپ کو کبھی رسوا نہ کیجئے
 جب میرے درد کا کوئی درماں نہ کر سکے
 چارہ گری کا پھر کبھی دعوے نہ کیجئے
 گر اتفاق سے ہو کبھی مجھ سے سامنا
 یوں التفات سے مجھے دیکھا نہ کیجئے
 کیوں اپنے دل کا حال رضی کو نہ لائیے
 دشمن ہے وہ تو اس پھر بڑسا نہ کیجئے

فتویٰ اک سوتیرہ کا

نشتر ہے باطل کی رگ پر فتویٰ اک سوتیرہ کا
 سینے میں الحاد کے خنجر اترا اک سوتیرہ کا
 مفتی، صوفی اور ملا جب بے دینوں کے ساتھ ملے
 ایسے میں کب جاز تھا چپ رہنا اک سوتیرہ کا
 کابل ہے جب دین خدا کا باطل کی آمیزش ہوں
 اہل باطل سے بس یہ ہے جھگڑا اک سوتیرہ کا
 ہم مسلم ہیں غیر اللہ کا حکم نہیں، منظور ہمیں
 گونج رہا ہے علم میں یہ لہرا اک سوتیرہ کا
 شوٹلزم ہو یا سرمایہ داری دونوں لعنت ہیں
 ساری دنیا مان گئی ہے دعویٰ اک سوتیرہ کا
 تم باطل کے ہمراہی وہ شرع نبی پر عامل ہیں
 راہ تمہاری اچھی ہے یا رستا اک سوتیرہ کا
 سرخ سمندر کی لہروں میں کشتی تیری ڈوب گئی
 بچ کر اس طوفان سے نکلا بیٹرا اک سوتیرہ کا
 کل گاندھی کے چیلے تھے تم آج غلام، ہولینن کے
 پاک محمدؐ راہ نما ہے سچا اک سوتیرہ کا

روبل اور ڈالر سے تیری جیب ہونی مہمور تو کیا
 لیکن تیرے پاس نہیں ہے تقویٰ اک سوتیرہ کا
 سچ کے بدلے تم سے گالی سن کر بھی چپ رہتے ہیں
 تم سے بڑھ کر دیکھا ہم نے حوصلہ اک سوتیرہ کا
 تینالیس دینے والے ساتھ ہیں اک سوتیرہ کے
 تم سمجھے ہو فتویٰ ہے یہ تمہارا اک سوتیرہ کا
 عزت وہ پاتا ہے رضی دنیا میں جو سچ کہتا ہے
 پتھ سے بول ہوا عالم میں بلا اک سوتیرہ کا

۱۹۶۰ء کے قومی انتخابات کے موقع پر ملک کے مختلف مسالک کے ۱۱۳
 علمائے سوشلزم کے خلاف متحدہ فتویٰ دیا۔ جس کی تائید مدینہ منورہ کے ۳۳
 علماء نے بھی کی۔ مگر جمعیت العلماء اسلام نے اس فتویٰ کی سخت مخالفت کی۔
 جمعیت کے شاعر امین گیلانی (شیخوپورہ) ۱۱۳ علماء کے خلاف ایک نظم لکھی۔
 اس کے جواب میں اسی ردیف اور قافیہ میں زیر نظر نظم لکھی گئی۔

(رضی شیرازی)

ایک خط کے جواب میں

کرو نہ خط سے مجھے سرفراز رہنے دو
 کہ آنے دل پہ ابھی اختیار ہے مجھ کو
 غم و عشق پہ کچھ اعتبار ہے مجھ کو
 نہ چھیڑو پھر یہ محبت کا ساز رہنے دو

یہ سچ ہے وقفِ غم انتظار رہتے ہو
 میرے بغیر تمہیں ایک پل و تار نہیں
 مگر مجھے تو ابھی اس کا اعتبار نہیں
 کہ تم میرے لیے یوں بہت راتیں ہو

فریبِ وعدہ رنگیں نہ دیکھتے مجھ کو
 وفا شکاریِ الفت کی آرزو ہے، کیا
 اسی محبتِ رفتہ کی جستجو ہے، کیا
 اب ایسی باتوں سے تسکین نہ دیکھتے مجھ کو



عزیزم سید اختر حسین کی شادی خانہ آبادی کے موقع پر

۱۔ اختر قسمت تابندہ اختر سہرا
 ۲۔ خبر بزم گل ولالہ بیاد نسیم
 ۳۔ توجہ دیکھے تو ہے ہم اوج تریا سہرا
 ۴۔ رحمت رب علی جوش میں آئی اختر
 ۵۔ حسن نوشاہ بہ معراج کمال است امروز
 ۶۔ سید احمد ہیں ظفر مند تو اور ہیں نثار
 ۷۔ یہ عطیہ ہے خداوند شائستہ شکر
 ۸۔ نظر دشمن بد میں سے بچانے کے لیے
 ۹۔ دیکھو شہ بالا بھی ہے دولہا قری بیٹھا
 ۱۰۔ مال کی دیرینہ تمنا ہوئی پوری، جو ہوا
 ۱۱۔ آج چمن کر چمن غلق سے اخلاص کے پھول
 ۱۲۔ یوں کیا احمد و سن نے محسد سے کلام
 ۱۳۔ اقربا سن کے رضی و جہد کناں ہیں سار

۱۴۔ ثمر شاخ تمنائے برادر سہرا
 ۱۵۔ رست ازوے چمن و گشت سمر سہرا
 ۱۶۔ یعنی ہے لور میں مہتاب سے بڑھ کر سہرا
 ۱۷۔ اس کے محبوب کی سنت کا ہے منظر سہرا
 ۱۸۔ بدر خشید بہ رخ چوں شہ خاوند سہرا
 ۱۹۔ یار و احباب بھی جھوم اٹھے پیسکر سہرا
 ۲۰۔ گاہ آنکھوں پہ ہے اور ہے گے سر پر سہرا
 ۲۱۔ مرتضیٰ باندھتے ہیں بھائی کے سر پر سہرا
 ۲۲۔ سر پہ باندھے ہے وہ بھی تو ہے گز بھر سہرا
 ۲۳۔ فیض و احسان دعا دل مادر سہرا
 ۲۴۔ بہنیں لے آئیں ہیں الفت بنا کر سہرا
 ۲۵۔ ماہ رخ دولہا ہے کہکشاں کجیر سہرا
 ۲۶۔ غزہ عید سے بھی ہے نہیں بڑھ کر سہرا

۱۹۶۵ء

۱۳۸۵ھ

مندرجہ بالا سہرے کے ہر مصرعے کے پہلے حروف کے اعداد جمع کرنے سے نکاح کا بھری سال ظاہر ہوتا ہے۔ اور ہر دوسرے مصرعے کے پہلے حروف کے اعداد جمع کرنے سے نکاح کا سال عیسوی ظاہر ہوتا ہے۔ جب کہ پہلے آٹھ اشعار میں ہر پہلے مصرع کے پہلے حروف کو بالترتیب جمع کرنے سے دولہا کا نام ظاہر ہو گا۔ اور ان ہی اشعار کے دوسرے مصرعے کے پہلے حروف جمع کرنے سے دلہن کا نام ظاہر ہو گا۔

(رضی شیرازی)

۷۲ عزیزم عبدالقیوم کی شادی پر

- ع۔ عروج و اوجِ ممتد مجھے ہوا معلوم
 ب۔ بیس کہ بال کشا شد نسیم صبح بہار
 و۔ دم قبول دعا ہے سر نہا زجگاؤ
 ا۔ افق سے تابہ افق ہے سرور کا عالم
 ل۔ لڑی ہر اک تیرے ہرے کی سر فلگندہ ہوئی
 ق۔ قرن ماہ شود آفتاب عالم تاب
 ی۔ یہ عقد عقد لالی ہے شوخ تر ہے یہ
 و۔ و نور عیش و سرور و طرب کا دن آیا
 م۔ متاع و مایہ عمر عزیز ہے یہ دن
- ن۔ نظر نواز ہوا آج پھر رُخِ قیوم
 س۔ سیاہی شبِ غم از جہاں شدہ معدوم
 ی۔ یہ ہے پیامِ سرورش خجستہ و معصوم
 م۔ محیط ہے رُخِ روشن کو نور کا یہ باجوم
 ہ۔ ہوا جو حسن گل تر کا کچھ سبب معلوم
 ب۔ بجان من کہ منسا ندہ دل کے معنوم
 ہی۔ یہ نظم ہے جسے خالق نے خود کیا منظوم
 گ۔ گیا جہاں سے غم، یاس ہو گئی مہوم
 م۔ مجھے رتی نظر آیا ہے پھر رُخِ قیوم

ہر سمت ہے نعمات طرب کی اک و صوم
 ہے بزمِ خجستہ۔ نکاحِ قیوم

بگذر ز سریاس جو سالِ رختی
 ان بزمِ خجستہ۔ نکاحِ قیوم

۱۲۰۳
۱۰۰
۱۳۹۳

۵۱
۲۹
۱۰۶۸
۴۹
۱۵۶

سہرا

بتقریب سعیدی خانہ آبادی سید زاہد حسین سلمہ بہ
تعالیٰ
۸ ذوالحجہ المبارکہ ۱۳۸۱ھ / ۱۳ مئی، ۱۹۶۲ء

ز۔ زینتِ چہرہ ہوا کرتا ہے اکثر سہرا
آج لیکن رُخِ نوشتہ سے کتر سہرا

۱۔ آیۃ سورۃ اخلاص بہن نے پڑھ کر
بوتے الفت میں بسایا ہے سرسہرا

۵۔ ہر لڑی منظرِ فیاضی ہمیشہ ہوتی
ہے ظہورِ اثرِ الفتِ نادر سہرا

۶۔ دیکھتے کشتِ تمنا ہوتی اصغر کی ہری
ہے سحابِ کرمِ خالقِ اکبر سہرا

ح۔ حج کے موسم ہی میں دیکھی تھی خوشی کھیلے برس
حج کے موسم ہی میں اب دیکھا معطر سہرا

س۔ سنت ختمِ رسلی کی ہوتی محفل، برپا
اور خوشنودی حق کا ہے پیمبر سہرا

ی۔ یوں نظر آتی ہیں پھولوں میں سنہری لڑیاں
گویا نوشاہ نے باندھا ہے مکرر سہرا

ن۔ نصرتِ حق کے نظر آتے انکھے اسرار
عید سے پہلے بنا عید کا منظر سہرا

اس کی تنویر سے ہے آنکھ بھی دل بھی روشن
دل کی دنیا میں بنا ہے وہ نور سہرا

دیکھا طیب نے تو یہ فرطِ مسرت سے کہا
مجھ کو ہے دولتِ کونین سے بڑھ کر سہرا

دیکھتے صلّ علیٰ کہتے ہیں، اسلم اٹھ کر
اور کہتے ہیں کہ پڑھئے گا مسکّر سہرا

یہ فراوانی گلّ ہے کہ زر گلّ کے سبب
نظر آتا ہے جو یکسر یہ گلّ زر سہرا

پوچھا شائستہ نے بھائی سے یہ کیلے؟ تو عین
یوں لگا کہنے کہ اے جان برادر، سہرا

نام سہرے کا جو لیتے ہیں کہو ان سے رضی
”دیکھتے کہتے ہیں اس طرح سخن و سہرا“

پہلے آٹھ اشعار میں ہر پہلے مصرع کے پہلے حروف سے دولہا
کا نام معلوم ہو جاتا ہے۔

(رضی شیرازی)

علمۂ احباب ذوقِ پسور میں ایک قادیانی بھی کبھی کبھی شامل ہوتا تھا۔ ایک دفعہ اس نے نظم پڑھی جس میں اشاروں کنایوں میں یہ کہا گیا تھا کہ ہم عنقریب پاکستان پر حکمران ہوں گے۔ اصل میں مرزا بشیر الدین محمود نے ان دنوں یہ سکیم بنائی تھی کہ بلوچستان رقبہ کے لحاظ سے سب سے بڑا صوبہ ہے اور آبادی کے لحاظ سے سب سے چھوٹا۔ اگر تھوڑے سے عوام کو قادیانی بنا دیا جائے تو کم از کم ایک صوبے میں ہمدانی حکومت بن سکے گی۔

جسے غیرت کا میری امتحان مقصود ہے، اسکو
 خبر دے دو ہواں ہوتا ہے میری طبع کا تو سن
 ترے پنہاں اشاروں سے عیاں ہے رازِ دل تیرا
 نہیں پردہ تو پھر بیکار ہے باریک سی حلیم
 ترستی تھی زباں، اذن تکلم مل گیا آخر
 مراد کب سے تھا صد حسرتِ ناکام کا مسکن
 تمہارے عجز کو کم فہم حاکم کس طرح سمجھیں
 کہ نو آموز ہے تیرا طبیب اور ہے مرضِ مزمن
 کریں مشاطگی علم و ادب کی وہ معاذ اللہ
 نہیں جن کے لصبوں میں ادیبوں کی ہوئی اترن
 ادب کا تیرے طول اور عرض ”تا بانڈھے ازار اپنا،“
 کمال علم و فن اس کو سمجھتا ہے تیرا بچپن

جو تیرے سامنے اسنادِ علم و فن کی ایسی ہوں
 تو ظاہر ہے ترقی جو کرے گا تیرا علم اور فن
 تمہاری خدمتِ دین و وطن کا میں بھی قائل ہوں
 چچاس اے الماریوں کا رازِ پنہاں مجھ پہ ہے روشن
 جماعت ہے تری انگریز کا خود کاشتہ پودا
 تری تبلیغِ ایماں کیلئے لوہار کی سوہا
 تری خلقت بدیہی حکمراں کی مصلحت سے ہے
 مسلمان تم سے آڑے بے سبب رہتے نہیں بطن
 گواہی دی پلومر نے تری پرہیزگاری کی
 ضیائے حسنِ رؤف نے کیا ہے تیرا دل روشن
 دل آزاری رسولِ پاک کی تیرا وظیفہ ہے
 نہیں جھکتی ہے لیکن شرم سے پھر بھی تری گردن
 اگر تو قادیان کو کعبہ مقصود کہتا ہے
 تو پھر تو مرکزِ اسلام کا ہے بر ملا دشمن
 ترے مذہب سے ہے کیا واسطہ ہم اہل کعبہ کو
 کہ منبج ہے تیرے خود ساختہ اسلام کا لذن
 ترے کذب و دروغ و دجل سے وقف ہے
 ہرات و پیکن و لاہور ہو یا لزبن و برلن

بنے تو سازشوں سے حکمران ممکن نہیں پھر بھی
 نہیں چلتا پرستارانِ حق پر سحرِ امیرِ مین
 ہوا ہے محتب سے ربطِ تیری کا سہ لسی کی
 غریبِ شہر کی فریاد پر پھر کیوں نہ ہو قدغن
 خطیبِ شہر کو باہم لڑائی سے نہیں فرصت
 وہ اپنے دشمنوں کا نام لیتا ہے مگر عمننا

۱: نبوت کا ذب کے مدعی مرزا غلام احمد قادیانی سے مخاطب ہے۔

۲: مرزا کے اس مصرع کی طرف اشارہ ہے۔ "ایک ننگے سے نہ یہ ہوگا کہ تاباندھے ازار"

۳: میں نے ممانعتِ جہاد اور انگریزی حکومت کی اطاعت کے بارے میں

اس قدر کتابیں لکھی ہیں کہ اگر اکٹھی کی جائیں تو پچاس الماریاں ان سے

بھر سکتی ہیں۔ (تاریق القلوب ص ۱۵)

۴: سرکارِ انگریزی کے خدمت گزار خود کاشتہ کی نسبت

حضور بھی اور ماتحت حکام بھی عنایت اور ہربانی کی نظر رکھیں۔

(دعوتِ بحورِ سعیت گورنر پنجاب مرزا غلام احمد مندرجہ تبلیغ رسالت جلد ہفتم)

قطعات



ادب و سبک

وفات حضرت سید جماعت علی شاہ لاثانی رحمۃ اللہ علیہ

علی پور سیدان (سیالکوٹ)

تاریخ وفات : یکم اکتوبر ۱۹۳۹ء : ۱۷ شعبان ۱۳۵۸ھ بروز پیر

| | |
|----------------------------|--------------------------|
| پارہ جان پاک زہرا بود | در گش خون شاہ بطلحا بود |
| پادشہ بود ملک معنی را | از جبین فقر جلوہ آرا بود |
| بہ زمیں می نہاد سر بہ نیاز | بال عرفان عرش پیما بود |
| عاصیاں را شدہ مداوائے | مصیبت درد، ادسیجا بود |
| قلب سرشار جام عقبے بود | بے نیاز از سرور دنیا بود |
| فاش کے کرد دراز منزل خویش | قطرہ دارائے ظرف دریا بود |
| جلوش آشنائے من خائف | خلوش راز دان یوحی بود |
| شد جماعت وجود مسعودش | در مقام سلوک تنہا بود |
| می درخشید ظلمت باغ | چہرہ او چراغ زیبا بود |
| شد بند و رضی بگفت سال | ”شاہ لاثانی رہبر ما بود“ |

۳۶ ۵۹۲ ۴۰۷ ۴۱ ۱۳ = ۱۳۵۸ھ



معطر و ماغش ز بوسے ولایت
 کہ بدش بود آیہ شان رحمت
 کے کورسیدہ بہ حسن ارادت
 وجودش گل ولالہ رازنگ و نہمت
 ز سر ولایت پر اسرار خلوت
 بود اسم لاثانی ش خود ولالت
 شد آن خوش نصیبی ز اہل بصیرت
 شدہ ذات او تاجدار ولایت
 "بخلد برین ست" تاریخ رحلت
 ۶۳۶ ۲۶۲ ۲۶۰ = ۱۳۵۸ھ

منور جنبش ز نور حقیقت
 کرم پیکرش خلق راشد سراپا
 ز لاثانی خواجہ گرفتہ متاع
 بہار گلستان حب الہی
 ز ذکر پیغمبر شد آباد برمش
 نمی داشت ثانی بہ میدان عرفاں
 فنادہ نگاہش چو بر کم نگاہی
 سپردند اورا کمالات قطبی
 بگو شرم رضی ہالف غیب گفنا



یعنی وہ سید جماعت شاہ لاثانی لقب
 مرجع اہل ہدایت ان کے دروازے کی فاک
 شہ جماعت بایزید عصر لاثانی لقب
 ۳۵ ۵۱۳ ۳۳ ۳۶۰ ۵۹۲ ۱۳۲

۱۹۳۶ =
 ۱۹۳۹

"علی جماعت لاثانی سید آں بود ہ
 ۱۱ ۵۱۳ ۵۹۲ ۵۱۴۳ ۱۶ = ۱۳۵۸ھ

بایزید عصر حاضر سید والانب
 گر ہوں کے واسطے ہادی ہے انکی ذات پاک
 اے رضی اللہ سال رکھ کر دریاں پاؤں
 ۲

برائے سال دفاتش بگفتہ ست سرور

ز فیض شہ جماعت شاہ ابرار
پوشیدی تمام خود ز عالم
بہ محل شان خود ہرگز نہ گفتہ
متاع خوش نصیاں نسبت سے
رضی سال وفاتش ہاتھم گفت

جہان معرفت گشتہ پر انوار
کشودی راز سستی بہ گفتار
نیامد رنر پوشیدہ بہ گفتار
رسیدہ بر در او بخت بسیار
گو "شاہ شہاں بودہ" بتکرار

$$\frac{449}{\times 2} = 16 \quad 354 \quad 34$$

۱۳۵۸ھ



چوں حبیب حبیب خدا بود
از علی بود انوار شمعش
دردش بود سوز غم عشق
بہر ارباب دل شاہ جماعت
خلوتش خلوت جذب وستی
از رضی بہر وصلش چو بستم

لفش الفت کبیرا بود
بہر ہر ولایت ضیاء بود
ماوری از غم ماسوا بود
عکس آئینہ حق بمناس بود
جلوتش جلوت مصطفیٰ بود
گفت "خرشید چرخ خدا بود"

$$\frac{1113}{10} = 803 \quad 13$$

۱۹۳۹ھ =



رود سید خیر الانبیار

$$\frac{212}{63} = 810 \quad 823$$

۱۹۳۹ھ =

یعنی وہ سید جماعت شاہ لاثانی لقب
مرجع اہل ہدایت انکے دروازے کی خاک

شاہ جماعت بایزید عصر لاثانی لقب
۱۳۲ ۵۹۲ ۳۶۰ ۳۴ ۵۱۴ ۳۶

$$1938 = 1939 \text{ ع}$$

بایزید عصر حاضر تید والا نسب
گر ہوں کے واسطے ہادی ہے انکی ذات پاک
از سر امیاں لکھو سال وفات انکار فی!

ازیں خاک واں آہ کر وہ سفر
کہ لاثانی بودہ باہل نظر
ناشم چرخک لب چشم تر
بجو آہ صبح قیامت اثر

$$1358 = 1358 \text{ ه}$$

$$1358 \text{ ه} = 1358 \text{ ه}$$

دریغا کہ شاہ جماعت علی
خلایق بگفتند لاثانی شمش
بہجر چینیں چارہ بے کساں
رضی گر بہر سند سال وفات

بئے سال وفاتش رضی بگفت کہ گو

” علی جماعت لاثانی سید آل بودہ“

$$110 \quad 514 \quad 592 \quad 44 \quad 51 \quad 10$$

$$1358 \text{ ه} = 1358 \text{ ه}$$

سرا عدائے دیں بگیر و بگو

$$1359 \quad 1358 \text{ ه} = 914 \quad 49 \quad 225 \quad 111 \quad 8$$

زدنیاشد آں شیخ الاقطاب چوں

رضی گفت "شیخ الاقطاب" سال

$$۱۲۵۸ هـ = ۱۳۴ \quad ۹۱ \quad ۳۴$$

ہویدا بوودہ است از لفظ سال عمروے

$$۱۹۳۹ هـ = ۱۶ \quad ۳۱۰ \quad ۹۱ \quad ۱۰۱۰ \quad ۸ \quad ۳۶۱ \quad ۱۷ \quad ۲۶$$

"آں غمخوار ما"

$$۱۹۳۹ ع = ۴۱ \quad ۱۸۴۷ \quad ۵۱$$

عاشق سنت نبوی شدہ

$$۱۳۵۸ هـ = ۳۰۹ \quad ۶۸ \quad ۵۱۰ \quad ۴۷۱$$

"شاہ لاثانی ست قدوے سادات"

$$۱۹۳۹ ع = ۴۶۶ \quad ۱۱۵ \quad ۰۴۶۰ \quad ۵۹۲ \quad ۳۰۶$$



بگو بعد قطع سر جیلہ سال

جماعت علی پور شیر خدا

$$\frac{۱۹۳۷}{۸} = ۱۹۳۹ ع$$

$$\frac{۴۰۵}{۵۱۰} \quad \frac{۲۰۸}{۱۱۰} \quad \frac{۵۱۴}{۵۱۴}$$

وفات حضرت صاحبزادہ فدائے حسین صاحب ابن حضرت لاثانیؑ علی پور سید اب

یکم محرم ۱۳۲۲ھ ، ۲۲ جولائی ۱۹۲۵ء بروز چہار شنبہ

والدم رخت اقامت بست از دنیائے دوں
آں کہ در عالم نبوده پاکبازی ، پچو او
وائے آں پور بزرگ شاہ لاثانی لقب
از جهان رنگ و بوشد آہ از گلشن چو بو
سال فوت آں بنید عصر اگر خواہی رضی
”والدم پور بزرگ شاہ جماعت بد بگو
۱۳۲۲ھ = $\frac{۸۱}{۲۰۸} \frac{۲۲۹}{۳۰۶} \frac{۵۱۴}{۴} \frac{۲۲۹}{۲۰۸}$

شاہ فدائے حسین بخت گرفت را
گشتم تبہ بفرقت آں عرش پایگاہ
گو سال فوت بندہ مولی صفت رضی

اے وائے آفتاب ولایت شدہ سیاہ
۱۱ ۱۷ ۲۸۴ ۲۲۴ ۳۰۹ ۷۶
۱۳۲۲ھ =

اے رضی سال ترحیل آں کاملے

”شیخ کامل بزیر زمیں واسے“ گو

$$\frac{1322}{12} = \frac{110}{12} \frac{219}{12} \frac{91}{12} \frac{91}{12}$$

برفت آں شہ ذی شاں رضی کشیدہ الف

بگفت ”سید ذی شاں رود“ بگو تاریخ

$$\frac{1325}{1} = \frac{210}{1} \frac{351}{1} \frac{410}{1} \frac{42}{1}$$

$$\frac{1325}{1} = \frac{1324}{1}$$

چو رفت آں شہ ذی جاہ ندائے عیب آمد

بگو کہ ”شد شہ ذی جاہ ہائے سال وفات

$$= \frac{14}{1} \frac{9}{1} \frac{410}{1} \frac{305}{1} \frac{302}{1}$$

$$\frac{1322}{1}$$

رضی گو بتاریخ آں شاہ دیں

کہ ”ہائے شد آخر فدائے حسین“

$$\frac{1322}{1} = \frac{128}{1} \frac{95}{1} \frac{801}{1} \frac{302}{1} \frac{14}{1}$$

چو رفت آں شیخ کامل از جہاں گفتم بتاریخش

کہ ”شیخ کامل من رفتہ از عالم“ بگو سائش

$$= \frac{101}{1} \frac{8485}{1} \frac{90}{1} \frac{91}{1} \frac{91}{1}$$

$$\frac{1925}{1}$$

حضرت سید فدائے حسین
شاہِ لائٹانی راست نورالعین

کعبہ اصفیا بدآں لاریب
اقتیار راست قبلہ دارین

منبع علم و معرفت بوده

ذات او بود مربع کونین

سال فوتش بگو که $\frac{16}{16}$ و $\frac{16}{16}$ و $\frac{16}{16}$ = ۳۲

$$\frac{1891}{1925} = \frac{128}{128} \frac{95}{95} \frac{13.8}{13.8} \frac{240}{240}$$



بندۂ فرماں پذیر

$$= \frac{912}{912} \frac{341}{341} \frac{41}{41}$$

۱۳۳۲

عابد خدا پرست

$$= \frac{442}{442} \frac{405}{405} \frac{44}{44}$$

۱۳۳۳

حضرت سید جماعت علی شاہ لاثانی رحمۃ اللہ علیہ کی وفات ربیع الثانی ۱۹۳۹ء
 ۱۷ شعبان ۱۳۵۸ھ کے بعد ان کے سب سے بڑے پوتے صاحبزادہ سید
 علی اکبر منڈنشین اول ہوتے۔

منڈنشین کی تاریخ: نومبر ۱۹۳۹ء شوال ۱۳۵۸ھ

$$\text{○} \quad \frac{\text{نقش لاثانی شہ لاثانی}}{۵۹۲ \quad ۲۰۵ \quad ۵۹۲ \quad ۲۵۰} = \frac{۱۹۳۹}{۱۲۵ \quad ۳۴}$$

$$\text{○} \quad \frac{\text{نقش لاثانی علی اکبر منڈنشین}}{۵۹۲ \quad ۲۵۰} = \frac{۱۹۳۹}{۲۱۰ \quad ۱۵۴ \quad ۲۲۳ \quad ۱۱۰}$$

$$\text{○} \quad \frac{\text{نقش اولیں شاہ لاثانی علی اکبر اہل فہم}}{۹۷ \quad ۲۵۰} = \frac{۱۹۳۹}{۳۳۳ \quad ۵۹۲ \quad ۳۰۶}$$

$$\text{○} \quad \frac{\text{جانیش شاہ لاثانی علی اکبر فرید}}{۲۱۴} = \frac{۱۹۳۹}{۲۹۲ \quad ۲۲۳ \quad ۵۹۲ \quad ۳۰۶}$$

$$\text{○} \quad \frac{\text{علی اکبر جانیش شاہ لاثانی بے حد کریم}}{۲۳۳} = \frac{۱۹۳۹}{۲۹۲ \quad ۵۹۲ \quad ۳۰۶ \quad ۲۱۴}$$

$$\text{○} \quad \frac{\text{آہ روح شاہ لاثانی زین دنیا چو رفت سال وفات شاہ لاثانی}}{۲} = \frac{۱۹۳۹}{۴۸۰ \quad ۹ \quad ۶۵ \quad ۶۷ \quad ۵۹۲ \quad ۳۰۶ \quad ۲۱۴}$$

$$\text{○} \quad \frac{\text{بعدہ عالی علی اکبر بجائے اونشت سال منڈنشین}}{۸۱} = \frac{۱۳۵۸}{۸۱۰ \quad ۷ \quad ۱۶ \quad ۳۳۳ \quad ۱۱۱}$$

$$\text{○ منڈیشین اولیں بدیہی سید لاثانی} \\ \frac{152}{210} \frac{96}{31} \frac{43}{592} = \frac{1358}{592}$$

$$\text{○ جائے نشین اول شہ لاثانی} \\ \frac{13}{210} \frac{32}{205} \frac{592}{592} = \frac{1358}{592}$$

$$\text{○ بسال جانشینی "زبدۂ زہاد علی اکبر"} \\ \frac{398}{333} \frac{16}{18} = \frac{398}{333}$$

$$\frac{1541}{1939} \text{ ہوا منڈیشین اولیں شاہ لاثانی} \\ \frac{12}{152} \frac{210}{96} \frac{34}{592} = \frac{1541}{1939}$$

جانشینی حضرت جبرائیل علی اکبر صاحب

چوں جماعت شاہ لاثانی برفہ از جہاں
جانشینش شد علی اکبر بزرگ خاندان

در جہاں معرفت آن ہست جوں ماہ بسین
ہست آن صاحب دل و صاحب نظر اہل حقین

ایں چنین گوئید سال جانشینی بالعموم
است ماہے جانشین مہرونے باید نجوم

$$\frac{1358}{592} = \frac{261}{56} \frac{212}{235} \frac{6}{20} \frac{16}{99}$$



ماورہ ہائے سال وفات ماور خود

۸ دسمبر ۱۹۶۳ء ۱۹ ذی القعدہ ۱۳۹۲ھ

چہار شنبہ ۱۴ بجے بعد دوپہر
بمقام پسرور مدفن علی پور سیدال

گفتہ ماورم سوتے عدم

کہ او بد و تتر باغ علی شاہ

بفکر اندر بدم امشب کہ ناگاہ

کہ "ہے ہے راجعہ عہد شدہ"

$$\begin{array}{r} 496 \\ \times 2 \\ \hline 992 \end{array} = 1392 \text{ھ}$$

چو پیغام اجل آمد بنا گاہ

بدش سید جماعت شاہ علی خاں

من غمگیں برائے سال فوتش

رضی از پیش و پس آواز آمد

ایں جہاں گشت آہ تیرہ وتار

"ماورم از جہاں بشت" سہ بار

$$\begin{array}{r} 458 \\ \times 3 \\ \hline 1374 \end{array} = 1923 \text{ھ}$$

ماورم از جہاں بشت وائے

اے رضی سال آں عینہ بگو

ولم سوختت از درد ہجرت بھی

کہ ہاں ماورم بشت گو رضی

$$\begin{array}{r} 496 \\ \times 2 \\ \hline 992 \end{array} = 1392 \text{ھ}$$

چو شد ماورم بعقبی رہی

ندا آمد از پیش و پس بہر سال

○ منکر کردم بہر سال فوت او
 "بود آں مغفورۃ" گفتا سروش

$$1392 \text{ هـ} = \frac{1331}{51} \frac{13}{13}$$

○ گو بے سالِ فوتش مصرعے
 "زیر پایش است فردوسے بسا"

$$1392 \text{ هـ} = \frac{216}{313} \frac{261}{360} \frac{22}{22}$$

○ بخوابی اگر سالِ فوتش رضی آ
 مکرر گو "مادرم رفته واتے"

$$1942 \text{ ع} = \frac{986}{42} = \frac{285}{285} \frac{485}{485} \frac{16}{16}$$

○ گفت بسالِ وفاتش ہاتفے درگوش ما
 "است زیر قدمش جنت فردوس ما"

$$1942 \text{ ع} = \frac{241}{219} \frac{250}{250} \frac{253}{253} \frac{350}{350} \frac{21}{21}$$

○ گر نہ ای از عمر و سالِ فوت او آگاہ رضی
 گو کہ "وہ وہ ہست پیدا عمر آں از لفظ سال"

$$1942 \text{ ع} = \frac{11}{265} \frac{14}{265} \frac{310}{265} \frac{851}{265} \frac{1010}{265} \frac{91}{265}$$

○ رضی! ز سالِ وفاتش اگر کے پرسد
 "رہینِ خلد بریل واہ روح او" گوئم

$$1392 \text{ هـ} = \frac{265}{265} \frac{432}{265} \frac{12}{265} \frac{212}{265} \frac{2}{265}$$

چوپڑسی ز سال وفاتش رضی

بیاباع بہشت بریں " گوشت

$$= \frac{1005}{400} \frac{242}{242}$$
 ۱۹۷۴ء

سال فوت ان کا اگر چاہے تو لکھ

" مشعل عفت ہونی فاموش آہ"

$$= \frac{33}{550} \frac{31}{924} \frac{4}{4}$$
 ۱۹۷۴ء

آں مادر مہرباں ما بخت شد

$$= \frac{51}{225} \frac{298}{21} \frac{255}{202}$$
 ۱۳۹۴ھ

" آہ مخدومہ محترمہ"

$$= \frac{6}{495} \frac{493}{493}$$
 ۱۳۹۴ھ

مادر مارود بخلد بریں

$$= \frac{225}{21} \frac{210}{434} \frac{242}{242}$$
 ۱۳۹۴ھ

ہاں رابعہ عہد ما بخلد شد

$$= \frac{54}{248} \frac{49}{21} \frac{434}{202}$$
 ۱۳۹۴ھ

رضی سال وفات مادر خود " برفہ آہ آہ مخدومہ" گو

$$= \frac{486}{12} \frac{495}{495}$$
 ۱۳۹۴ھ

تو گرنہ ای آگاہ از سال وفاتش گو رضی!

" آں رابعہ عصرین در خلدی باشد" بگو

$$= \frac{51}{248} \frac{340}{90} \frac{202}{50} \frac{202}{202}$$
 ۱۹۷۴ء

تاریخ وفات حضرت صاحبزادہ سید علی اکبر صاحب

منہ نشین اولین حضرت لاثانی علینہ

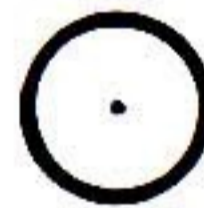
۳ شعبان ۱۳۸۵ھ مطابق ۲۸ نومبر ۱۹۶۵ء

از جہاں رفت سو در سلام
یاد گاری ز عارفان کرام
اہل دل را ز معرفت پیغام
ذات او مزجِ خوب و عوام
ہست او بعد فوت نعل مقام
تا کنم سال فوت او ارقام
" مرد حق خادم رسول نام "

۹۲ ۲۹۶ ۲۳۵ ۱۰۸ ۲۳۳

۱۳۸۵ھ =

سید محترم علی اکبر
آنکہ از روئے زہد و تقوی بود
پیشوائی کہ ہر نفس می داد
راہنمائی کہ بود در عالم
بود او جانشین لاثانی
رہنمائی ز غیب می بستم
گفت ہاتف بگو رضی تاریخ



گرفتہ او چو در خلد بریں جا
بگوشتم اے رضی ہاتف بگفتا
ہم افتادند فہم وغیرت از پا

۱۲۵ - ۲۰ = ۱۴۱۰ ۸۵ = ۲۰ = ۱۴۱۰

۱۳۸۵ھ = ۱۴۱۰ + ۸۵ + ۸۱ + ۹

علی اکبر فرید عصر خود بود
برائے سال رحلت فکر کردم
"حیا" بے دل شد و بے سرفا شد

۸۱ = ۴ - ۸۶

۹ = ۱۰ - ۱۹

علی اکبر کہ بخت رفتہ
آواز من آویزہ ہر گوش شدہ

بے گماں بندہ ربانی بود
"وارث سید لاثانی" بود

۱۳۸۵ = ۱۲ ۵۹۲ ۷۳ ۷۷



علی اکبر کہ بندہ برادر من
سال ترحیل اور حنی گویم

اکبر خاندان لاثانی
بلبل باغ شاہ لاثانی

۱۹۶۵ = ۵۹۲ ۳۰۶ ۱۰۰۲ ۶۳

۱۳۸۵

نقش اول شاہ لاثانی

۵۹۲ ۳۰۶ ۲۷ ۳۹۰

آں علی اکبر کہ بودہ پیکر علم و حیا
کہ دوایم حلقہ تسلیم رانید گل

آں سوئے افلاک رفتہ روح اودمی شب آنک

برتر از افلاک بودش پایہ از روتے علو

سال فوت جانشین شاہ لاثانی رضی

"بود آں جائے نشین شاہ لاثانی" گو

۱۳۸۵ = ۵۹۲ ۳۰۶ ۷۷ ۱۲ ۵۱ ۱۲

علی اکبر زہ خادم رسول مدنی

۱۳۸۵ = ۱۰۳ ۲۹۶ ۶۳۵ ۷ ۲۲۳ ۱۱۰

وفات نقش اول شاہ لاثانی پاک باز

۱۹۶۵ =

۱۰ ۲۳ ۵۹۲ ۳۰۶ ۹۷ ۳۵۰ ۳۸۷

اعلیٰ حضرت مولانا احمد رضا خاں کے شاگرد

حضرت صاحبزادہ سید علی اصغر صاحب

نبیر حضرت سید لائٹانی رحمۃ اللہ علیہ کی وفات (مدفن علی پور میں)

بریلی کے احمد رضا خاں کا شاگرد و ممدوح

۱۹۹۱ء

=

۹۸ ۵۲۵ ۲۱ ۶۵۱ ۱۰۰۱ ۵۳ ۳ ۲۵۲

ہائے روح عصر علی اصغر

۱۹۹۱ء

=

۱۲۹۱ ۱۱۰ ۳۲۰ ۲۱۳ ۱۲

علی اصغر مائیک طینت

۱۹۹۱ء

=

۴۶۹ ۸۰ ۵۱ ۱۲۹۱ ۱۱۰

براور من علی اصغر پاک حب

۱۹۹۱ء

=

۷۰ ۲۳ ۱۲۹۱ ۱۱۰ ۹۰ ۴۷

مرد حق بحضرت حق سبحان

۱۹۹۱ء

=

۱۲۱ ۱۰۸ ۱۲۱۰ ۱۰۸ ۲۵۴

وائے وائے علی اصغر عالی ہم می شود

۱۹۹۱ء

=

۲۱۰ ۵۰۸۵ ۱۱۱ ۱۲۹۱ ۱۱۰ ۱۷ ۱۷

$$\frac{1991}{\text{بہ فر دوس پاک پرود علی اصغر}} = \frac{1301}{4} \frac{210}{23} \frac{350}{23}$$

$$\frac{1991}{\text{علی اصغر روشن دل}} = \frac{1301}{22} \frac{556}{1301}$$

$$\frac{1991}{\text{شاگرد احمد رضا گرامی عالم}} = \frac{1301}{241} \frac{1001}{52} \frac{525}{525}$$

$$\frac{1991}{\text{الفراق بشاگرد احمد رضا}} = \frac{1001}{52} \frac{525}{212}$$

$$\frac{1991}{\text{مرقد پاک علی اصغر عالی نسب}} = \frac{128}{111} \frac{1291}{110} \frac{23}{222}$$

سال فوت ان کا گرضی! چاہے

$$\frac{1311}{\text{لکھ سرپاس سے علی اصغر}} = 1301 + 10 \frac{1291}{110}$$

ہاں سر آہ سے رضی! لکھ دے

$$\frac{1991}{\text{تھا جو عالی دماغ جاتا ہے}} = \frac{1990}{10} \frac{1000}{1000} \frac{111}{9} \frac{200}{200}$$

پیرسید محمد نواز بخاری (پیر محل) جو سروس میں ایگزیکٹو
کے منیجنگ ڈائریکٹر تھے۔ نیز رسالہ "سروس" ماہوار کے منیجنگ
ایڈیٹر بھی تھے۔ ۳۰ ستمبر ۱۹۸۹ء کو انتقال کر گئے۔ ان کی کمیت
گلبرگ (لاہور) سے پیر محل لے جانی گئی۔

○ قدیموں نے کہا ہے بالکل سارا

$$\begin{array}{r} ۷۰۵ \\ \times ۲ \\ \hline ۱۴۱۰ \end{array}$$

"آئے شیریں زباں نواز" کہو

$$= \frac{۷۰}{۲۲} \frac{۵۷}{۲۰} \frac{۱۱}{۵۷}$$

○ شاہ نواز نیک شہرت

$$\frac{۱۴۱۰}{۹۲۰} =$$

$$\frac{۱۴۱۰}{۹۲۰} = \frac{۱۴۱}{۹۲}$$

○ رفتہ درجوار خلد سید نواز جاں نواز

$$\frac{۱۹۸۹}{۲۲} =$$

$$\frac{۱۹۸۹}{۲۲} = \frac{۱۹۸۹}{۲۲} = \frac{۱۹۸۹}{۲۲}$$

○ آل نواز دل نواز رفت ست نخلد

$$\frac{۱۹۸۹}{۲۳۶} =$$

$$\frac{۱۹۸۹}{۲۳۶} = \frac{۱۹۸۹}{۲۳۶} = \frac{۱۹۸۹}{۲۳۶}$$

○ بہت سوائے خلد روش رواں

$$\frac{۱۹۸۹}{۲۵۷} =$$

$$\frac{۱۹۸۹}{۲۵۷} = \frac{۱۹۸۹}{۲۵۷} = \frac{۱۹۸۹}{۲۵۷}$$

○ بہر حق آگاہ باغ خلد جا بجا

$$\frac{۱۹۸۹}{۱۰} =$$

$$\frac{۱۹۸۹}{۱۰} = \frac{۱۹۸۹}{۱۰} = \frac{۱۹۸۹}{۱۰}$$

$$\frac{\text{پیکر شرافت محمد نواز ما}}{\text{۲۲۲ ۹۸۱ ۹۲ ۶۲ ۴۱}} = \frac{\text{۱۴۱۰}}{\text{۱۴۱۰}}$$

$$\frac{\text{شمس جہاں سید نواز بخاری}}{\text{۴۰۰ ۵۹ ۷۲ ۶۲ ۸۱۳}} = \frac{\text{۱۴۱۰}}{\text{۱۴۱۰}}$$

$$\frac{\text{آل صاحب وقار سید نواز بخاری}}{\text{۵۱ ۱۰۶ ۳۷ ۷۲ ۸۱۳}} = \frac{\text{۱۴۱۰}}{\text{۱۴۱۰}}$$

$$\frac{\text{در زمین خفت گرچہ شاہ نواز}}{\text{۲۰۴ ۱۰۷ ۱۰۸۰ ۲۲۸ ۳۶۶ ۶۲}} = \frac{\text{۱۹۸۹}}{\text{۱۹۸۹}}$$

$$\frac{\text{روح پاکش رود بہ خلد رہی}}{\text{۲۱۴ ۳۲۳ ۲۱۰ ۷ ۶۲۲ ۲۳}} = \frac{\text{۱۴۱۰}}{\text{۱۴۱۰}}$$

آہ سید نواز گشت رہی .. آنکہ بودہ ز آل پاک نبی

۱۹۸۹

در زمین خفت گرچہ شاہ نواز .. روح پاکش رود بہ خلد رہی

۱۴۱۰

وفات عزیز بلال احمد مرحوم ابن تحفین الرحمن حسن

تاریخ وفات مئی ۱۹۸۰ء

الف کشیدہ رضی بہر سال فوت بلال

بگفت "حیف غم فرقت بلال" بگو

$$\frac{1981}{1980} = \frac{1}{43 \quad 480 \quad 100 \quad 98}$$

روال بجلد برس ست ہم روان بلال

$$1980 = \frac{256}{43 \quad 256 \quad 45 \quad 440 \quad 262 \quad 434 \quad 256}$$

حیف غم رفتن بلال از ما

$$1980 = \frac{98}{41 \quad 8 \quad 43 \quad 42 \quad 100 \quad 98}$$

رفت در جنت بلال

$$1200 = \frac{980}{43 \quad 452 \quad 202 \quad 980}$$

اے رضی سال و فاش گو کہ "وائے"

واغ فرقت آن بلال احمد بداد

$$\frac{1923}{1980} = \frac{16}{11 \quad 53 \quad 43 \quad 51 \quad 480 \quad 1005}$$

بلال رفت ز دنیا و بہر سال رضی!

بگفتہ است "غم فرقت بلال ز من"

$$1980 = \frac{1}{90 \quad 4 \quad 43 \quad 480 \quad 100}$$

ملائک از پس و پیش اے رُحی سالِ وفات او
 "بفردوس بریں برود بلال احمد زما" گفتند

$$\begin{array}{r} 990 \\ \times 2 \\ \hline 1980 \end{array}$$

$$\frac{352}{242} \frac{214}{43} \frac{52}{58}$$

رواں روش شدہ از جسم و بہر سالِ تاریخش
 مذا از شش جہت "روح بلال احمد" ہمی آمد

$$\begin{array}{r} 330 \\ \times 4 \\ \hline 1320 \end{array}$$

$$\frac{313}{43} \frac{52}{58}$$

اگست ۱۹۹۱ء میں "سویٹ سوشلسٹ ری پبلک" موجودہ
 رشین فیڈریشن کے صدر مسٹر گورباچوف نے روس سے اشتراکیت
 کے خاتمے کا اعلان کر دیا۔

$$\text{روس سے بھی وداع ہے دور اشتراکیت} = \frac{344}{90} \frac{16}{81} \frac{15}{30} \frac{1332}{1332}$$

$$\text{اشتراکیت کا سر روس میں بھی کٹ گیا} \\ \text{سال اس کا لکھ رُحی وداع اشتراکیت} \\ \text{۱۳۱۲ھ} = \frac{1313}{1332} \frac{81}{81}$$

قطعه تاریخ وفات غلام رسول صفا قریشی مرحوم

آن غلام رسول مرد صفا
 شد بجلد بریں ازین دنیا
 بس کہ آن بود یار شاطر من
 رطقتش بار خاطر است مرا
 زوج اش گشت بے سرو بے کس
 گشت ہمیشہ اوز بس تنہا
 شدہ غمگین منور و خام
 کردہ مرش ملول طارق را
 بہت عالم سیاہ در چشم
 پشت من بہت از غمش دوتا
 سال فوتش "فسر شمع جمل" = $\frac{۳۴۳}{۴۱۳}$ ۱۳۸۷ھ
 از طریق جمل رضی! گفتا

ما تغم از سر الم گفته
 رضی بہر سالش بگفتہ کہ ہائے
 $\frac{۱۳۸۶}{۱۳۸۷} = \frac{۱۲}{۲۹۶} \frac{۱۱۰۱}{۴}$ او غلام رسول بود بگو
 ہوائے اجل شمع روشن فرودہ
 $\frac{۱۳۸۷}{۱۳۸۸} = \frac{۲۲}{۲۲۹} \frac{۵۵۶}{۴۱۰} \frac{۳۳}{۲۲}$

عزیزم سید زاہد حسین کی وفات

آہ آل زاوۃ برادرِ من
ہست ایں مصرعے زباں زدغام
سال فوتش چہیں بگفت رضی !

زاہد آل کشتہ جفا شدہ
ہدف جوہرنا روا شدہ
کشتہ نخنجر جفا شدہ

۱۹۶۱ھ = ۲۰۹۰ ۸۴ ۸۵۳ ۲۵

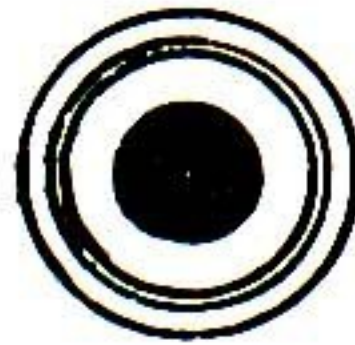
ہوا ہے دشمن جاں آہ کیوں بشر کا لشر
عجیب دورِ ستم ہے عجب زمانہ ظلم
ہوتی ہے جوہر و ستم کی کچھ ایسی ارزانی
کہ ہے ہر ایک زباں پر رواں فسانہ ظلم
بلا ہے خاک میں لختِ دل علی صفر
سے خونِ ناحقِ زاہد بھی شاخسانہ ظلم
جو سالِ رحلتِ زاہد کی فکر کی میں نے
سروشِ غیب پکارا کہ ”ہے نشانہ ظلم“

۱۳۹۱ھ = ۹۶۰ ۳۶ ۱۵

ز سال فوت شہید ستم جو پوسیدم
”ہلاکِ ظلم شدہ ہاں“ سروکش گفت بمن

۱۳۹۱ھ =

۵۶ ۳۰۹ ۹۶۰ ۵۶



قطعہ تاریخ و فاقہ والد محترم پیر ظہور احمد ہاشمی

چک قریشیاں (سیالکوٹ)



صد حیف شد رواں ز جہاں مادر ظہور
 سوئے جہاں ز عالم فانی گرفت راہ
 آرمی ز لطمہ ہائے حوادث بروزگار
 فرزند را بدامنِ مادر بود پناہ
 سر بر زمین مہنہاد رضیہ ز فرطِ غم !
 منظور گفت بعد او شد حال من تباہ
 خون شد دل سعید و چکید از دو چشم او
 اصغر کشید نالہ و گفتہ کہ آہ آہ
 کردم چو فکر از پتے سال وفات او
 در گوش من سروش چنین گفت صبح گاہ
 ”ہا“ را ز روئے تخرجہ از آہ کش رضی
 زیں پس بگو ”چراغ ہدایت فسرد آہ“

۱۹۶۹ء =

۱۰ ۳۳۳ ۴۲۰ ۱۲۰۳



دارِ قاف سے سوتے ملک بقا گنجا ہے
 خاتونِ پاک سیرت وہ پیکرِ شرافت
 نوحہ طرا ز غم ہیں مرغانِ گلشنِ دل
 ہر گل ہے اسل چمن کا تصویرِ رنج و حسرت
 منظورِ غم زدہ ہے اور نوحہ خوالِ رضیہ
 جاں سعید مضطرِ اصغر ہے جو سیرت
 بزمِ خلوص جس کے دم سے رضی تھی قائم
 ”ہیبتِ گل ہوئی ہے وہ مشعلِ ہدایت“

۲۲۱ ۵۰ ۳۱ ۱۵ ۱۱ ۲۳۰ ۴۲۰ = ۲۸۸ اہ

مولانا ابوالبرکات سید احمد صاحب (عزب اللہ) کی وفات پر

”منقہ اسلام ابوالبرکات شہر لہر دوس“

$$\frac{1981}{53} = \frac{352}{132} \frac{32}{66} \frac{2}{1}$$



۵ جولائی ۱۹۷۷ء کو خانہ جنگی کے خطرے کے پیش نظر ملک کا نظم و نسق جنرل محمد ضیاء الحق نے سنبھالا۔ اس مارشل لا کے نتیجے میں ذوالفقار علی بھٹو صاحب کی فسطائی جمہوریت ختم ہو گئی۔

”آں ضیاء الحق محمد محسن قوم“

$$\frac{1394}{51} = \frac{139}{811} \frac{92}{158} \frac{1}{139}$$

”ملک و ملت را ضیاء الحق محمد محسن“

$$\frac{1966}{90} = \frac{148}{92} \frac{139}{84} \frac{201}{260} \frac{2}{9}$$



روس نے افغانستان میں اپنی فوجیں داخل کر دیں۔

۱۹۷۹ مطابق ۱۳۹۹

سال میں حادثہ گفت ہاتف کہ آہ: میثود ملت روسیہ روسیہ

$$\frac{1399}{340} = \frac{282}{281} \frac{1}{260}$$

چوہدری ظہور الہی کی وفات پر

$$\text{۱۴۰۱ھ} = \frac{\text{ظہور الہی مرد}}{۲۴۴ \quad ۴۶ \quad ۱۱۱۱} \quad \bigcirc$$

$$\text{۱۹۸۱ھ} = \frac{\text{حیف رقبۃ ظہور الہی ما}}{۴۱ \quad ۴۶ \quad ۱۱۱۱ \quad ۶۸۵ \quad ۹۸} \quad \bigcirc$$

$$\text{۱۹۸۱ھ} = \frac{\text{ہمت شہید ظلم و جور سے}}{۵۱ \quad ۵۱ \quad ۲۰۹ \quad ۶ \quad ۹۰ \quad ۳۱۹ \quad ۴۶۵} \quad \bigcirc$$

$$\text{۱۴۰۱ھ} = \frac{\text{وائے وائے ظہور الہی رود}}{۲۱۰ \quad ۴۶ \quad ۱۱۱۱ \quad ۱۷ \quad ۱۷} \quad \bigcirc$$

$$\text{۱۹۸۱ھ} = \frac{\text{کشتہ ظہور الہی آدم دم باز}}{۱۰ \quad ۳۳۳ \quad ۴۵ \quad ۴۶ \quad ۱۱۱۱ \quad ۷۲۵} \quad \bigcirc$$

$$\text{۱۹۸۱ھ} = \frac{\text{وحید جہاں ظہور الہی کشتہ بود}}{۱۲ \quad ۷۲۵ \quad ۴۶ \quad ۱۱۱۱ \quad ۵۹ \quad ۲۸} \quad \bigcirc$$



مولانا غلام محمد ترمذی کی وفات پر

۱۶ محرم ۱۳۶۲ھ بمطابق ۲۴ جولائی ۱۹۵۹ء

○ غلام محمد ترمذی نجم آزاد = $\frac{۱۰۶۱}{۹۲} \frac{۴۹۰}{۱۹۳} \frac{۱۳}{۱۳}$ ۱۹۵۹ء

○ غلام محمد ترمذی طالب دیں = $\frac{۱۰۶۱}{۹۲} \frac{۴۹۰}{۲۹۰} \frac{۴۲}{۴۲}$ ۱۹۵۹ء

○ رضی سال ترحیل آل مرد حق
” ترمذی زہی شود بہ ” فردوس گو
= $\frac{۴۹۰}{۲۲} \frac{۳۱۰}{۴} \frac{۳۵۰}{۳۵۰}$ ۱۳۷۹ء

○ ” مرد دانا ترمذی خوش بیان “
= $\frac{۲۲۳}{۵۶} \frac{۴۹۰}{۹۰۶} \frac{۴۳}{۴۳}$ ۱۹۵۹ء

○ ” غلام محمد ترمذی نیک گو “
= $\frac{۱۰۶۱}{۹۲} \frac{۴۹۰}{۸۰} \frac{۲۶}{۲۶}$ ۱۹۵۹ء

○ ” غلام محمد رود ” آہ
= $\frac{۱۰۶۱}{۹۲} \frac{۲۱۰}{۲۱۰} \frac{۵۱}{۴}$ ۱۳۷۹ء

○ ” ترمذی داخل خلد “
= $\frac{۴۹۰}{۴۳۵} \frac{۴۳۲}{۴۳۲}$ ۱۹۵۹ء



سال معزولی ذوالفقار علی بھٹو

سول مارشل لارایڈ فٹسٹر سیر و وزیر اعظم پاکستان
 ۵ جولائی ۱۹۷۷ء : ۱۶ رجب ۱۳۹۷ھ
 بروز منگل، ۲ بجے صبح



واہ شد معزول بھٹو بہر سال

خانہ میخوار شد معدوم گو
 ۱۹۷۷ء = $\frac{۶۵۶}{۳۰۲} \frac{۸۵۷}{۳۰۲} \frac{۱۴۰}{۶۵۶}$

انتر منحوس ملت منہزم

۱۹۷۷ = $\frac{۱۲۱}{۱۴۲} \frac{۲۷۰}{۱۴۲} \frac{۱۶۲}{۱۴۲}$

انتر منحوس ہائے ہائے

۱۳۹۷ھ = $\frac{۱۲۱}{۳۲۰} \frac{۱۶۲}{۳۲۰} \frac{۱۴۲}{۳۲۰}$

از برائے سال عزل ذوالفقار

”واہ شد آں تیرگی ظلم“ گو

۱۹۷۷ء = $\frac{۱۲}{۹۷۰} \frac{۳۰۲}{۹۷۰} \frac{۵۱}{۹۷۰}$

اے رضی! سال عزل بھتو بگو

آہ ایں قاتل عوام برفت
 ۱۳۹۷ھ = $\frac{۶۸۲}{۶۸۲} \frac{۱۱۷}{۱۱۷} \frac{۵۳۱}{۵۳۱} \frac{۶۱}{۶۱} \frac{۶}{۶}$

شہادت ضیاء الحق محمد مرتضیٰ

تاریخ شہادت : ۱۷ اگست ۱۹۸۸ء

ضیاء الحق محمد مرتضیٰ ہے۔
 ۱۱۱ ۸۱۱ ۱۳۹ ۲۴۴ ۹۲ ۱۰۸ ۱۵ = ۱۴۰۹ھ

عبید عاشق سعید اوفات شہیداً
 ۸۶ ۳۷۱ ۱۳۵ ۶ ۴۸۱ ۳۲۰ = ۱۴۰۹ھ

ضیاء الحق محمد مرتضیٰ عزت گزیں۔
 ۹۵۰ ۹۲ ۲۴۴ ۱۰۸ ۵۰۷ ۸۷ = ۱۹۸۸ء

ضیاء الحق مرتضیٰ رفت آہ
 ۹۵۰ ۲۴۴ ۱۰۸ ۶۸۰ ۶ = ۱۹۸۸ء

واہ موت شہید دیکھو باعث حیات قوم کی
 ۱۲ ۲۵۶ ۳۱۹ ۲۵ ۵۷۱ ۴۱۹ ۱۴۶ ۳۰ = ۱۹۸۸ء

باید ارواح شہیدان بہاول پور در فردوس
 ۱۷ ۲۱۶ ۳۷۰ ۴۴ ۲۰۸ ۲۰۴ ۳۵۰ = ۱۴۰۹ھ

ارواح شہیدان بہاول پور در خلد رسی آبدہ
 ۲۱۶ ۳۷۰ ۴۴ ۲۰۸ ۲۰۴ ۲۶۲۴۲۴۲۰ = ۱۹۸۸ء

عاشق کریمہا ومات شہیداً
 ۳۷۱ ۲۷۱ ۶ ۴۴۱ ۲۲۰ = ۱۴۰۹ھ

بیگم زینب زرداری نے ۱۹۸۹ء میں بطور وزیر اعظم حکومت سنبھالی

یہ آئی ہے اب جمہوریت کے راستے فسطائیت

$$۱۹۸۹ء = \frac{۱۵}{۲۰} \frac{۱۵}{۳} \frac{۶۰}{۲۶۳} \frac{۲۰}{۶۶۱} \frac{۵۰}{۵۰}$$

اسی شد آغاز عہد اہل ستم

$$۱۹۸۹ء = \frac{۶۱}{۳۴} \frac{۱۰۰۹}{۶۹} \frac{۳۶}{۵۰}$$

روز اول عذاب حکمرانی زن

$$۱۴۰۹ھ = \frac{۲۱۳}{۳۶} \frac{۴۴۳}{۳۲۹} \frac{۵۰}{۵۰}$$

روز اول محیط ظلمت شب

$$۱۹۸۹ء = \frac{۲۱۳}{۳۶} \frac{۶۶}{۱۳۲۰} \frac{۲۰}{۲۰}$$

زن منحوس از بد بختی بر ماسلط میشود

$$۱۹۸۹ء = \frac{۵۰}{۱۹۳} \frac{۸}{۶} \frac{۱۰۱۲}{۲۴۳} \frac{۱۳۹}{۲۶۰}$$

وائے نام جمہوریت فسطائیت می آید

$$۱۴۰۹ھ = \frac{۱۶}{۹۳} \frac{۶۶۳}{۵۰} \frac{۵۰}{۵۰} \frac{۱۵}{۱۵}$$

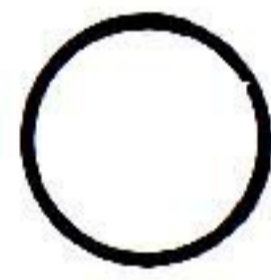
عذاب حکمرانی زن منحوس بے دینے

$$۱۴۰۹ھ = \frac{۴۴۳}{۳۲۹} \frac{۵۰}{۱۴۳} \frac{۱۲}{۶۳}$$

مجموعہ نعت انبیا راجہ رشید محمود صاحب

چہ قدر آل رشید و محمود است
 ہر کہ بر حکم حق کند لبیک
 حکم مستوا علی شنید و بگفت
 بہ نبی محتجی سلام علیک
 بہر سالتش رضی بگفت از دل
 "خاتم الانبیا سلام علیک"

۱۳۹۷ھ = $\frac{130}{131} \frac{95}{131} \frac{1031}{131}$



"اوصاف حمیدہ خاتم رسالت"

۱۹۷۷ء = $\frac{491}{1031} \frac{46}{46} \frac{148}{148}$

"ذکر خلاصہ کونین اصدق"

۱۹۷۷ء = $\frac{195}{136} \frac{426}{426} \frac{92}{92}$

وفات جناب غلام حسین طور مرحوم

سابق ہیڈ ماسٹر ڈی بی ہائی سکول چنڈہ

بعد از حج - ذی الحجہ ۱۳۹۵ - دسمبر ۱۹۷۵

اہل علم و ادب غلام حسین
سال فوٹس چینی بگفت رضی

شد رواں از جہاں برئی لعین

طور سمیت و ہم غلام حسین
۲۱۵ ۲۵ ۳۶۵ ۲۵ ۴ ۱۰۷۱ ۱۲۸

۱۹۷۵ =

شد آل کس کہ بودہ غلام حسین
رضی! سال فوٹس پاس ظفر

کہ اہل سخن را بد او نور عین

بگفتا "نماند آل غلام حسین"

۱۳۹۵ = ۱۲۸ ۱۰۷۱ ۵۱ ۱۲۵

ز مارت آفر غلام حسین

ازیں جا چو آل طور کن می شود

بدینال جو سال فوٹس رضی

مراجعتے خون رفت از ہر عین

بہر سو قدر گریہ دشور و شین

بجنت شدہ واہ غلام حسین

۱۹۷۵ = ۴۵۵ ۳۹ ۱۲ ۱۰۷۱ ۱۲۸

وائے وائے کہ می شود از ما

آں کہ بودہ ز اہل علم و نظر

بسدت رخت اقامت از دنیا

! ہ مخنی! سال رحلتش بنویس

آں غلام حسین طور رواں

بود نکتہ شناس و نکتہ دان

میشود رہ سپار باغ جہاں

شد غلام حسین طور رواں

۱۹۷۵ = ۳۳۳ ۱۰۷۱ ۱۲۸ ۲۱۵ ۲۵۷

وفات حضرت مولانا احمد رضا بریلوی

رضی! سال ترحیل آل مرد حق بگو

$$\frac{۱۹۲۱ \text{ م}}{۲۱۰} = \frac{۱۰۰۱}{۶۵۱} \frac{۵۳}{۱۰۰۱} \frac{۲۱۰}{۲۱۰} \frac{۲۱۰}{۲۱۰} \frac{۲۱۰}{۲۱۰} \frac{۲۱۰}{۲۱۰}$$

ز تو ہر سز چوں سال وفاتش

$$\frac{۱۳۲۰ \text{ ه}}{۱۰۰۱} = \frac{۱۰۰۱}{۱۰۰۱} \frac{۵۳}{۱۰۰۱} \frac{۱۰۸}{۱۰۰۱} \frac{۱۶۸}{۱۰۰۱} \frac{۱۰۰۱}{۱۰۰۱} \frac{۱۰۰۱}{۱۰۰۱}$$

معطر مرقد احمد رضا حبیب آفاق

$$\frac{۱۹۲۱ \text{ م}}{۱۸۲} = \frac{۱۰۰۱}{۱۸۲} \frac{۲۲}{۱۰۰۱} \frac{۵۳}{۱۰۰۱} \frac{۳۲۲}{۱۰۰۱} \frac{۳۱۹}{۱۰۰۱} \frac{۱۰۰۱}{۱۰۰۱}$$

حبیب آفاق امام احمد رضا

$$\frac{۱۳۲۰ \text{ ه}}{۱۰۰۱} = \frac{۱۰۰۱}{۱۰۰۱} \frac{۵۳}{۱۰۰۱} \frac{۸۲}{۱۰۰۱} \frac{۱۸۲}{۱۰۰۱} \frac{۲۲}{۱۰۰۱} \frac{۱۰۰۱}{۱۰۰۱}$$

$$\frac{۱۹۲۱ \text{ م}}{۲۱۲} = \frac{۱۰۰۱}{۲۱۲} \frac{۲۵۶}{۱۰۰۱} \frac{۳۶۰}{۱۰۰۱} \frac{۱۰۵۸}{۱۰۰۱} \frac{۱۶}{۱۰۰۱} \frac{۱۶}{۱۰۰۱}$$

$$\frac{۱۹۲۱ \text{ م}}{۲۶۵} = \frac{۱۰۰۱}{۲۶۵} \frac{۱۳۶}{۱۰۰۱} \frac{۱۴۰۸}{۱۰۰۱} \frac{۱۱۱}{۱۰۰۱} \frac{۱۰۰۱}{۱۰۰۱} \frac{۱۰۰۱}{۱۰۰۱}$$

$$\frac{۱۹۲۱ \text{ م}}{۲۱۰} = \frac{۱۰۰۱}{۲۱۰} \frac{۵۰}{۱۰۰۱} \frac{۶۲}{۱۰۰۱} \frac{۸۰}{۱۰۰۱} \frac{۱۴۰۸}{۱۰۰۱} \frac{۱۱۱}{۱۰۰۱}$$



۲۶ دسمبر ۱۹۷۹ء کو روس نے اپنی فوجیں افغانستان میں داخل کر دیں۔
 مگر افغان عوام نے دس سال تک روس کا مقابلہ کیا۔ اس جہاد کے نتیجے میں روس
 کو شکست تسلیم کرنا پڑی اور وہ افغانستان سے ناکام اور ناشاد نکل گیا۔
 روس کی اس ناکامی کا یہ اثر ہوا کہ دسمبر ۱۹۸۹ء رجب ۱۴۱۰ء تک
 مشرقی یورپ کے ممالک رومانیہ، بلغاریہ، یولینڈ، مشرقی جرمنی، چیکو
 سلواکیہ وغیرہ نے اشتراکیت کا جو اپنی گردن سے اتار پھینکا۔ نیز ہالک
 کی ریاستیں لیٹویا، لیتھونیا وغیرہ اور وسطی ایشیا کی مسلمان ریاستیں
 آذربائیجان، آرمینیا، ازبکستان، تاجکستان کے عوام بھی کیمونزم
 سے متنفر ہو گئے۔

$$\frac{۱۹۸۹}{۱۱۳} = \frac{۵۴۳}{۱۳۳۲} \quad \text{تدفین اشتراکیت انب} \quad \text{○}$$

$$\frac{۱۹۸۹}{۱۳۳۲} = \frac{۲۲}{۹۱} \frac{۵۴۳}{۱۳۳۲} \quad \text{زہے سال تدفین اشتراکیت} \quad \text{○}$$

$$\frac{۱۹۸۹}{۲۱۵} = \frac{۹۱}{۱۳۳۲} \frac{۵۴۳}{۲۱۵} \quad \text{سال تدفین اشتراکیت یاد باد} \quad \text{○}$$

$$\frac{۱۴۱۰}{۲۰} = \frac{۸}{۱۳۳۲} \quad \text{اشتراکیت چہ سود} \quad \text{○}$$

۱۱

$$\underline{۱۳۱۰ھ} = \frac{۱۳۳۲}{۲۰} \frac{۳}{۲۰} \frac{۱۵}{۱۵} = \text{اشتر اکیت دیو یا گئی ہے۔}$$

$$\underline{۱۹۸۹ء} = \frac{۱۳۳۲}{۹} \frac{۸۲}{۱۵۰} \frac{۲۰}{۲۰} = \text{جھا جو اشتر اکیت نماذہ در اروپا}$$

$$\underline{۱۳۱۰ھ} = \frac{۱۳۳۲}{۲۲} \frac{۱۹}{۱۲} \frac{۳}{۳} = \text{زوال جوئے بے آب اشتر اکیت}$$

$$\underline{۱۹۸۹ء} = \frac{۱۳۳۲}{۹۳} \frac{۶۶}{۸۸} \frac{۱۰۶}{۳۰} = \text{نجم اشتر اکیت اندوہ فرا نہاں شد}$$

شرق یورپ کے مٹا ہے سرسبز اس کا نشان
کہتے "نقش اشتر اکیت ہے باقی اب کہاں"

$$\underline{۱۹۸۹ء} = \frac{۱۳۳۲}{۳۵} \frac{۱۵}{۱۱۳} \frac{۳}{۲۶} =$$

$$\underline{۱۳۱۰ھ} = \frac{۱۳۳۲}{۴۸} = \text{چشم اشتر اکیت}$$



وفات ڈاکٹر محمد طاہر شاہین

دسمبر ۱۹۸۱ء - ربيع الاول ۱۴۰۳ھ

امروز ایں خبر کہ بہ یاراں رسیدہ است
 طاہر زما برفت و بہ خاک آرمیدہ لعبت
 آیاچہ جرم سرزودہ از ما خبر دہمید
 از ما پراختند طاہر رسیدہ است
 پیوستہ بود یار وفادار ما و لے
 پیوستہ آل بخت و از ما بریدہ است،
 آخر چہ شد کہ یار وفادار ما برفت

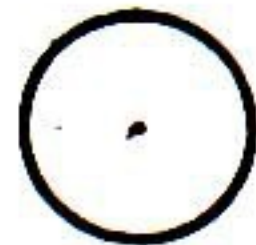
در فکر سال فوت رضی بود علی الصباح

ناگہ ندائے ہاتفِ غیبی رسیدہ است،

سال وفات طاہر شاہین صفت کہ "ہاں"

شاہین صفت محمد طاہر پر پیدہ است،

۱۹۸۱ = ۳۶۶ ۵۶۰ ۹۲ ۲۱۵ ۲۲۱ ۴۶۱





پر سیدم از رضی کہ بگو سال فوت، گفت

شاہین صفت محمد طاہر گزشتہ آہ !

$$\frac{366}{4} \frac{500}{215} \frac{92}{432} \frac{4}{1981}$$

چو پرسیدند یاراں سال فوت اور رضی گفتہ

کہ "رفت از ما محمد طاہر شاہین" بگو سالش

$$\frac{366}{4} \frac{215}{92} \frac{29}{215} \frac{610}{1302}$$

سال ترحیل محمد طاہر شاہین ، رضی !

"آں محمد طاہر شاہین بیرواڑست" گو

$$\frac{366}{4} \frac{218}{240} \frac{266}{215} \frac{92}{51}$$

وفات رائے خلیل احمد برادر زادہ رائے احمدین

آں جوان مرد آں خلیل احمد

آہ آں کشتہ جنابا شد

بہر تاریخ اور رضی گفتہ آہ

کشتہ نخجر جنابا شد

$$\frac{366}{4} \frac{83}{1949} \frac{853}{1965}$$

تاریخ وفات

محترم المقام جناب پیر محمد اسحاق ہاشمی (یک جگت رائے)

سال وفاتش از سر اخلاص اے رضی

یہ بہشت ہاں محمد اسحاق ہاشمی

$$\frac{1389}{\text{ہجری}} = \frac{256}{4} \frac{140}{56} \frac{92}{56} \frac{140}{56} \frac{140}{56}$$

سال فوت جناب پیر اسحاق

پیر اسحاق ہاشمی ہے بخلد

$$\frac{1389}{\text{ہجری}} = \frac{434}{217} \frac{15}{15} \frac{356}{178} \frac{140}{140} \frac{212}{212}$$

رفت اسحاق ہاشمی ازما

رونہا ذہ لبوتے ملک علی

آن بشیر ملول و دل زود

گشت تصویر غم بہ بزم عزا

اے رضی سال فوت او "یہ بہشت"

رفت اسحاق ہاشمی ازما

$$\frac{1949}{\text{ہجری}} = \frac{413}{206.5} \frac{1255}{1255} \frac{1949}{1949} = \frac{21}{21} \frac{8}{8} \frac{356}{178} \frac{140}{140} \frac{210}{210}$$

تاریخ اجرائے اخبار جاوداں

جو ظہور عالم شہید اور بشیر احمد ارشد نے جاری کیا

مری طرف سے مبارک شہید وارشد کو
جھکے نہ جبر کے آگے یہ عمر مہر دونو

ظفر علی کی خودی سے یہ بہرہ مند رہیں
لضیب ان کو نطائی کی استقامت ہو

قلم کی عصمت و عفت کے ہیں محافظ یہ
خدا کرے کہ ملے عمر جاوداں ان کو

یہ روزنامہ کہ ہے نام "جاوداں" اس کا
ملے گی روشنی اس سے نئی صحافت کو
رضی جو سال اشاعت کی ہو تلاش تمہیں

"چراغ زندگی جاوداں یہ ہے" کہہ دو

۱۳۹۰ھ

۱۲۰۴ ۹۱ ۶۵ ۳۰



بہ عزم اہل علم و فن جو باہم

سخن از خدمت ملت ہمی رفت

دلیل محکمے آوردہ ارشد

بہ عزم نوچوں نقش جاوداں بست

برائے سال اجرائش رضی گو

"دریں دنیا ظہور جاوداں مست"

۱۹۶۰ھ = ۲۶۴ ۶۵ ۱۱۱ ۶۵ ۴۶۵

سالِ ولادتِ حضرت سید جماعلی شاہ لاثانیؒ

تاریخِ ولادت : ۲۱، ساون ۱۹۰۶ ہجری بروز جمعہ
 بمطابق ۲۰، رمضان ۱۲۶۵ھ
 ۱۰، اگست ۱۸۴۹ء

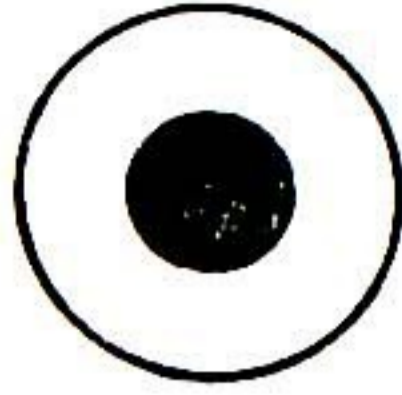
آمدچراغ شرق = $\frac{۱۸۴۹}{۹۰۰}$ $\frac{۱۲۰۳}{۳۵}$

خدا ترس = $\frac{۱۲۶۵}{۶۶۰}$ $\frac{۶۰۵}{۶۰۵}$

زائد مرغوب = $\frac{۱۲۶۵}{۱۲۴۸}$ $\frac{۱۴}{۱۴}$

ظہور لاثانی بالانسب = $\frac{۱۸۴۹}{۱۱۲}$ $\frac{۳۴}{۵۹۲}$ $\frac{۱۱۱۱}{۱۱۱۱}$





تاریخ بنا مسجد گوہر گونٹ ایلیمنٹری میڈیکل کالج پرنسپل سید یوسف علی
(ضلع یاکوٹ)

چونکہ تعمیر شد مسجد بے نظیر

شد اس سجدہ گاہے امیر و فقیر

اگر کس بہر سہ سال بنا

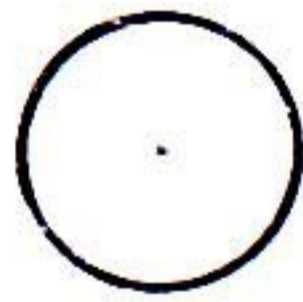
گوہر مسجد جامع بینظیر

$$1393 = \frac{1142}{114} \times \frac{106}{100}$$

رضی سال تکمیل اس مسجد

گوہر مسجد عالی و بینظیر

$$1394 = \frac{1142}{4} \times \frac{111}{100}$$



تاریخ وفات منظور احمد ہاشمی چکبکیت رائے ضلع یاکوٹ

آمدہ پیک اجل پو صبحگاہ

روح او بگرفت سوئے خلدراہ

جنت مشاق حزیں ساش رضی

گفت از مارت منظور احمد

۱۹۸۴ = ۶ ۵۲ ۱۱۹۶ ۶۸۰ ۴۹



بود است روز آخرین عمر وے پودی

منظور ہاشمی سوئے فردوس شد ہی

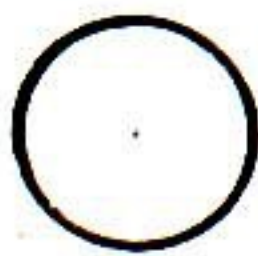
گو سال رحلتش ز رونے تخرجہ رضی

جان عزیز رفت ز منظور ہاشمی

۳۵۶ + ۱۱۹۶ ۹۴ + ۵۲

۱۵۵۲ - ۱۴۸

۱۴۰۴ =



۱۲۳

وفات عزیز نصیر الدین ابن جناب بابا بشیر احمد مدنی

بہ ناگاہ آل نصیر الدین رفت است
 ز دل صبر و قرار از جان ما بُرد
 بشیر دل زده در فرقت او
 چو شمع سوختہ دل بہ افسرد
 رواں شد سیل اشک غم ز چشمش
 زرگ ہائے جگرخوں را میفشرد
 رضی در فکری سال فوت او بود
 سر خود را قلم ہم در فرد بُرد
 کہ ناگاہ ہاتفِ غیبی صدا کرد

نصیر الدین برفتہ واہ در خلد

$$\frac{1982}{4} = \frac{495}{12} \frac{203}{432} \frac{486}{432}$$



بشیر آہ کشید و رضی بگفت بوبے

کہ واغ مرگ لیسر است "گولسال وفات

$$\frac{1988}{4} = \frac{491}{242} \frac{242}{240} \frac{1005}{491}$$

۱۹۸۲



نصیر الدین مامی رود در جنت

$$\frac{1403}{453} = \frac{203}{210} \frac{504}{203} \frac{245}{453}$$

جنگ ایران و عراق

سال گفتم کہ حیث افتادند

$$\frac{۵۴}{۹۸}$$

ایران و عراق جنگ باہم

$$\frac{۲۶۲}{۳۸} = \frac{۴۵}{۲۴۱} = \frac{۶}{۲۶۲}$$

شکست اتحاد ملت شد آہ آہ

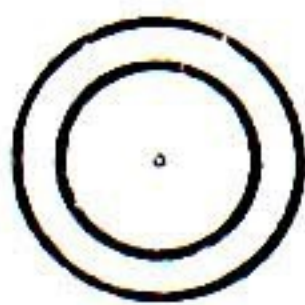
$$\frac{۴۸۰}{۶۶۳۲۴۰} = \frac{۱۹۸۰}{۶۶۳۲۴۰}$$

آں خواب اتحاد پریشاں شدہ ہاتے ہاتے

$$\frac{۵۱}{۶۰۹} = \frac{۴۱۴}{۵۶۳} = \frac{۳۱۰}{۱۶} = \frac{۱۶}{۱۶}$$

آہ بشکند آناں رشتہ اسلام

$$\frac{۱۹۸۱}{۱۹۸۰} = \frac{۱}{۱۳۲} = \frac{۹۰۵}{۱۰۲} = \frac{۸۳۶}{۶}$$



زفات جناب احسان دانش

۲۲ مارچ ۱۹۸۲ء: ۲۷ جمادی الاول بروز جمعہ

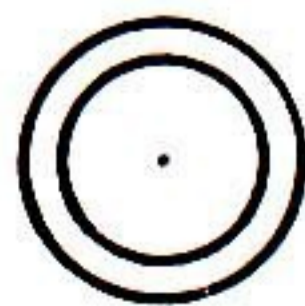
بجنت تاجدارِ فکر و فن احسان دانش باد۔
 ۱۹۸۲ء = $\frac{۳۵۵}{۷} \frac{۱۲}{۳۵۵} \frac{۱۳.۶}{۳۰} \frac{۶.۹}{۳۰}$

سرورِ ملک سخن احسان ہائے۔
 ۱۴.۲ء = $\frac{۳۶۶}{۱۶} \frac{۱۲}{۱۲۰} \frac{۷۱}{۷۱} \frac{۹}{۹}$

از ما رفت احسان دانش فصیح
 ۱۴.۲ء = $\frac{۴۹}{۱۸۸} \frac{۳۵۵}{۳۵۵} \frac{۱۲}{۱۲} \frac{۶۸۰}{۶۸۰}$

شمعِ نیرم سخن با فسردہ است
 ۱۹۸۲ء = $\frac{۴۶۱}{۴۶۱} \frac{۳۵۲}{۳۵۲} \frac{۷۱}{۷۱} \frac{۴۹}{۴۹}$

سرورِ ملک سخن طوطی زبان بے
 ۱۴.۲ء = $\frac{۴۶۶}{۴۶۶} \frac{۴۰}{۴۰} \frac{۳۴}{۳۴} \frac{۷۱}{۷۱} \frac{۹}{۹}$



چوہدری فضل القادر شہید سابق مرکزی وزیر ہجرت متحدہ پاکستان

۵ جولائی ۱۹۶۳ء

جب بھٹو صاحب، یحییٰ خاں اور شیخ مجیب نے مل کر متحدہ پاکستان کو توڑ دیا۔ تو مجیب نے فضل القادر چوہدری کو بنگلہ دیش کی صدارت پیش کی۔ اس سلسلہ میں ۱۹۶۳ء میں مجیب خود جیل میں گیا اور ان سے ملا سکر انہوں نے مجیب سے ہاتھ ملانے سے انکار کر دیا اور کہا کہ میں ملک کے غدار سے ہاتھ نہیں ملا سکتا میں پاکستان ہوں اور پاکستانی کی حیثیت سے مرنا چاہتا ہوں۔ کہا جاتا ہے کہ مجیب نے ان کو زہر دے کر مروا دیا۔

○ می باشد آن شہید فضل القادر
۱۹۶۳ء = $\frac{۳۲۶}{۹۱} \frac{۳۱۹}{۵۱} \frac{۳۰۰}{۵۰}$

○ ہاں فضل القادر شہید لفر دوس
۱۹۶۳ء = $\frac{۳۵۲}{۳۱۹} \frac{۳۲۶}{۹۱} \frac{۵۲}{۵۲}$

○ بے نیاز از جہاں فضل القادر
۱۳۹۳ء = $\frac{۳۲۶}{۹۱} \frac{۵۹}{۸} \frac{۶۸}{۱۲}$

بدبخت سلمان مرشدی (لندن) نے انگریزی زبان میں ایک کتاب لکھی جس کے اردو ترجمہ کا نام "شیطان فی آیات" ہے۔ اس میں تمام انبیاء کرام کی سخت توہین کی گئی۔

۱۹۸۸ - ستمبر

○ "ہے وہ گندہ دہن اجنبی الناس" = $\frac{15}{11} \frac{138}{11.3} \frac{142}{14.9}$

○ "ابو جہل عہد حاضر رسید" = $\frac{389}{262} \frac{1009}{49}$

○ "رشدی ناپاک گستاخ رسول پاک" = $\frac{512}{23} \frac{1081}{296} \frac{62}{1988}$

پلول ضلع گوڑگانوہ (دہلی کے قریب) کے ایک بدبخت ہندو ڈاکٹر نے شفا خانہ حیوانات کے ایک گدھے کا نام رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم کے نام پر رکھ دیا۔ اس توہین رسالت کا بدلہ چکانے کیلئے چکوال کے ایک غیرتمند نوجوان نے عاشق رسول "نے اسے فی النار کر دیا۔

○ نور زمانہ جاں نثار و عاشق رسول = $\frac{251}{103} \frac{52}{451} \frac{4}{241} \frac{296}{1932}$

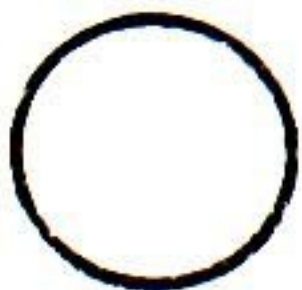
ڈاکٹر عبداللہ غرام شہید

۲۴ نومبر ۱۹۸۹ء : ۲۴ جمادی الآخر ۱۴۱۰ھ بڑا جمبو

۲۴ جمادی الآخر جمبو کے دن جمبو پڑھ کر جمبو دروڈ پشاور آ رہے تھے۔ کسی نے ان کی گاڑی پر بم پھینکا۔ اس طرح آپ اپنے بیٹے ۱۸ سالہ محمد اور ۷ سالہ ابرہیم کے ساتھ شہید ہو گئے۔

یہ فلسطین کے رہنے والے تھے۔ شام کے شہر دمشق سے ۱۹۶۶ء میں ایم اے کیا۔ ازہر یونیورسٹی مصر سے ۱۹۶۳ء میں فقہ کے اصول میں ڈاکٹریٹ کی ڈگری لی۔ افغانستان میں روس کی فوج کشی کے بعد جہاد کی غرض سے افغانستان آئے۔ آخری دنوں میں پشاور میں افغان مجاہدین کے امدادی کاموں کے لیے دفتر قائم کیا۔
پیدائش : ۱۹۳۱ء

شہید ڈاکٹر عبداللہ غرام قدوۃ انام
۳۱۹ / ۶۲۴ / ۱۴۲ / ۱۱۸ / ۱۱۵ / ۹۲ = ۱۴۱۰ھ



وفات قائد اعظم

۱۱ ستمبر ۱۹۳۸ء

برفہ صاحب ذل قائد اعظم = $\frac{486}{101} \frac{33}{115} \frac{111}{101}$ ○

ہاتے ہاتے قائد اعظم رود = $\frac{14}{14} \frac{115}{101} \frac{111}{101}$ ○

اسی غم گسار ملک و ملت = $\frac{41}{104} \frac{281}{90} \frac{46}{101}$ ○

وفات جناب محمد رستم کی کیا چیٹس

ہاں شود مرد دلیر پاکستان = $\frac{56}{242} \frac{242}{242} \frac{522}{242}$ ○

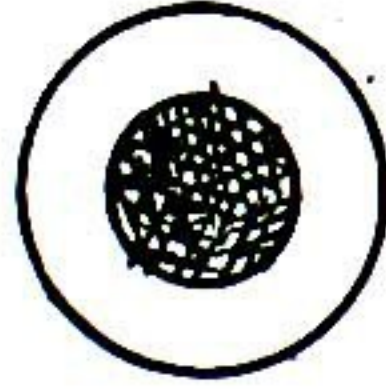
آہ آہ آہ لطل عظیم پاکستان شود = $\frac{6}{6} \frac{51}{51} \frac{102}{532} \frac{31}{102}$ ○

جواں ہمت محمد رستم کیانی = $\frac{60}{225} \frac{92}{600} \frac{91}{91}$ ○

حضرت سید عطار اللہ شاہ صاحب بخاری امیر شریعت

$$\underline{۱۳۸۰ھ} = \frac{۹۸۰}{۹۸} \frac{۲۵۱}{۵۱} \frac{۵۱}{۹۸} \text{○}$$

$$\underline{۱۹۶۱ء} = \frac{۴۸}{۴۸} \frac{۲۱۰}{۲۱۰} \frac{۹۸۰}{۹۸۰} \frac{۲۵۱}{۲۵۱} \frac{۵۱}{۵۱} \frac{۴۲۱}{۴۲۱} \text{○}$$



وفات مولانا عبدالقادر آزاد سبحانی

۲۳ جون ۱۹۵۷ء : ذی قعدہ ۱۳۷۶ھ

$$\underline{۱۳۷۶ھ} = \frac{۱۳۱}{۱۳۱} \frac{۱۳}{۱۳} \frac{۴۱۲}{۴۱۲} \frac{۶۸۷}{۶۸۷} \frac{۶۵}{۶۵} \frac{۶۸}{۶۸} \text{○}$$

شاعرِ ملی حفیظ کی وفات : ۱۹۸۲ء

بگوز سال وفات حفیظ شاعر قوم

کہ آہ شاعر قومی ما حفیظ رود
 $\frac{۱۹۸۲}{۲۱۰} = \frac{۹۹۸}{۴۱} \frac{۱۵۲}{۵۴۱} \frac{۶}{۶}$



پیپلز پارٹی کی حکومت ۶ اگست ۱۹۹۰ء

کو صدر کے حکم سے برطرف ہوئی۔

○ عہد اہل ظلم و ستم شدہ بیابان واہ واہ
 $\frac{۱۹۹۰}{۱۲} = \frac{۹۹۸}{۴۴} \frac{۳۰۹}{۵۰۰} \frac{۶}{۴۹}$

کذاب عہد حاضر از علامہ احمد قادیانی کی موت

۲۶ مئی ۱۹۰۸ء شیخ ابریح الثانی ۱۳۲۶ھ

مرزا غلام احمد کی موت اسپہال کے مرض سے واقع ہوئی تھی۔

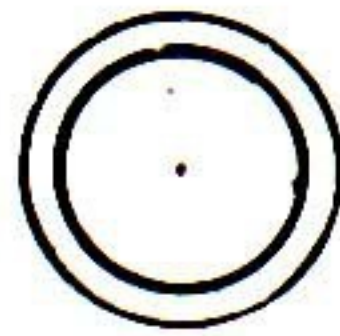


$$\frac{1908}{\text{سنہ}} = \frac{\text{اسپہال کذاب عہد حاضر}}{1209 \quad 49 \quad 423 \quad 96}$$

$$\frac{1908}{\text{سنہ}} = \frac{\text{ہاں کذاب زمانہ حاضر بودہ}}{16 \quad 1009 \quad 103 \quad 423 \quad 56}$$

$$\frac{1322}{\text{سنہ}} = \frac{\text{بے مقام متنبی قادیان ہست}}{445 \quad 144 \quad 502 \quad 181 \quad 12}$$

$$\frac{1324}{\text{سنہ}} = \frac{\text{متنبی قادیان بے مقام ہست}}{445 \quad 181 \quad 12 \quad 144 \quad 502}$$



برادرم صاحبزادہ سید علی حسین (علی پور پٹنہ) کی وفات

$$\text{○ رفت بعقبی شہ علی حسین} = \frac{128}{228} \frac{110}{238} \frac{305}{238} \frac{182}{238} \frac{680}{238}$$

$$\text{○ بگفتہ است رضی سال فوت از سر جاں} = \frac{3}{3}$$

$$+ \text{بخاک تیرہ علی حسین از ما است} = \frac{1982}{1982} = \frac{361}{361} \frac{21}{21} \frac{8}{8} \frac{238}{238} \frac{415}{415} \frac{421}{421}$$

$$\text{○ برفت آہ آہ روح ورواں علی حسین} = \frac{1206}{238} = \frac{238}{238} \frac{206}{206} \frac{4}{4} \frac{212}{212} \frac{12}{12} \frac{482}{482}$$

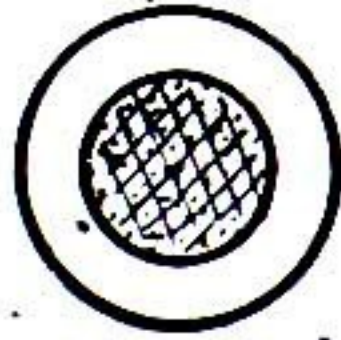
$$\text{○ بشود بزیر خاک علی حسین وائے} = \frac{1206}{12} = \frac{12}{12} \frac{238}{238} \frac{421}{421} \frac{219}{219} \frac{312}{312}$$

$$\text{○ بہ سال فوت رضی گفتہ است از سر آہ} = \frac{1}{1} \frac{445}{445} \frac{21}{21} \frac{238}{238} \frac{421}{421} \frac{219}{219}$$

$$\underline{۱۲۰۷} = \frac{\text{بشد آخر از جہاں علی حسین}}{۲۳۸ \quad ۵۲ \quad ۸ \quad ۸۰۱ \quad ۲۰۶} \quad \bigcirc$$

$$۲۳۸ \quad \frac{\text{سال فوتش بگو "علی حسین"}}{۲۳۸}$$

$$\frac{۱۷۲۹}{۱۹۸۷} + \frac{\text{رفت بست از جہاں زیبہ گو}}{۲۰ \quad ۵۹ \quad ۸ \quad ۲۶۲ \quad ۱۲۰۰} \quad \bigcirc$$



چانکیہ کوٹلیہ جوچند گیت موریہ کا اتالیق اور شیر تھا اس نے ایک کتاب
ارتھ شاستر سنسکرت میں لکھی تھی جس کا انگریزی ترجمہ کسی ہندو نے کیا تھا۔
مولانا امبیل ذبیح نے اس کا ترجمہ اردو میں کیا ہے۔ جسے پڑھنے کے بعد معلوم
ہوتا ہے کہ ہندو قوم کی ذہنیت کیا ہے۔ افران کا طریق حکومت کیسا ہے۔

چہرہ ہندو ندامتہم بایں گونہ قبیح ،

$$\underline{۱۹۹۰} = \frac{\text{اکنوں از روی برہمن پردہ بردار و فریح}}{۷۲۰ \quad ۴۱۱ \quad ۲۱۱ \quad ۲۹۷ \quad ۲۱۶ \quad ۸ \quad ۱۲۷}$$

آقائے استاد عبد الحمید عرفانی کی کتاب

”اقبال عرفانی“ کی طباعت

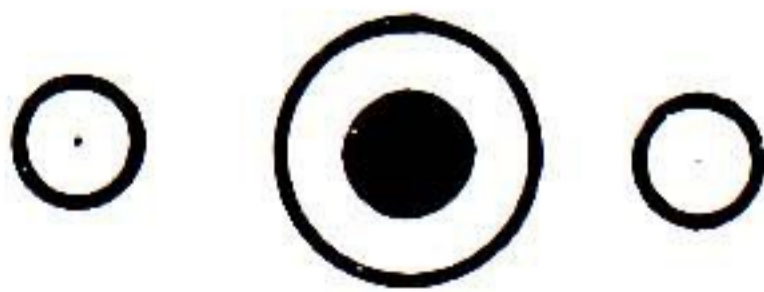
○ کشف اقبال عرفانی ہست $\frac{۳۰۱}{۱۳۵} \frac{۳۱}{۳۱} \frac{۳۶۵}{۳۶۵}$ ۱۳۱۱ھ

○ کشف اقبال عرفانی بجاست $\frac{۳۰۰}{۱۳۳} \frac{۳۱۱}{۳۱۱} \frac{۳۶۰}{۳۶۰}$ ۱۳۱۱ھ

○ والبتہ الفتن اقبال عرفانی بجاست $\frac{۳۶۴}{۳۶۴} \frac{۵۱۱}{۵۱۱} \frac{۱۳۳}{۱۳۳} \frac{۳۱۱}{۳۱۱} \frac{۳۶۰}{۳۶۰}$ ۱۹۹۰ھ

○ کمال سخن دانی اقبال عرفانی $\frac{۹۱}{۹۱} \frac{۴۱۰}{۴۱۰} \frac{۶۵}{۶۵} \frac{۱۳۳}{۱۳۳} \frac{۳۱۱}{۳۱۱}$ ۱۳۱۱ھ

○ رونق بزم اقبال عرفانی است $\frac{۳۵۶}{۳۵۶} \frac{۳۹}{۳۹} \frac{۱۳۳}{۱۳۳} \frac{۳۱۱}{۳۱۱} \frac{۳۶۱}{۳۶۱}$ ۱۳۱۱ھ





عزیزِ مہرگرم شہیدِ شفقتِ علی جمہ ۳۰ اپریل ۱۹۸۲ء کو جمعہ پڑھ کر
حرمِ مکہ سے واپس جڈہ آرہے تھے کہ گاڑی جس کو وہ خود چلا رہے
تھے الٹ گئی اور وہ جاں بحق ہو گئے۔

سال فوت اور رضی گفتہ کہ آہ

$$۶ = \frac{۶}{۶}$$

$$\frac{۱۳۹۷}{۱۴۰۳} = \frac{۱۱}{۱۱} \frac{۸۸۰}{۸۸۰} \frac{۲۱۰}{۲۱۰} \frac{۵۰}{۵۰} \frac{۴۹}{۴۹} \frac{۹۸}{۹۸}$$

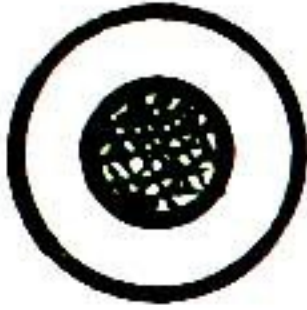


فضائی حادثہ طائف

ایک پاکستانی ہوائی جہاز جو کچھ مسافروں کو لیکر جڈہ سے پاکستان
آ رہا تھا۔ اور جس میں کچھ حاجی بھی سوار تھے۔ یہ جہاز جب طائف کے قریب
پہنچا تو کسی فنی خرابی کے باعث پہاڑیوں میں گر کر تباہ ہو گیا۔ کوئی مسافر
نہ بچ سکا۔

$$\frac{۱۴۰۳}{۱۴۰۳} = \frac{۱۷}{۱۷} \frac{۳۱۰}{۳۱۰} \frac{۵۱۸}{۵۱۸} \frac{۳۴۱}{۳۴۱} \frac{۲۱۴}{۲۱۴}$$





کتب سلیم اللہی طارق البزازی کے والد بشیر احمد کی وفات

ہاں سہرا قیام سے ان کا سال فوت

۱۳۱۰ھ = "خلدِ اعلیٰ میں بشیر احمد" لکھو ○
 $\frac{1310}{1311}$ $\frac{53}{512}$ $\frac{100}{111}$ $\frac{422}{}$

۱۹۹۰ء = از ما رفت بشیر احمد نیک نومی ○
 $\frac{1990}{}$ $\frac{216}{60}$ $\frac{53}{512}$ $\frac{480}{218}$

۱۹۹۰ء = باغِ فردوسِ زیبا آں بشیر احمد ○
 $\frac{1990}{}$ $\frac{565}{51}$ $\frac{20}{250}$ $\frac{1005}{}$

۱۹۹۰ء = بشیر احمد بخلدِ اعلیٰ رفت ○
 $\frac{1990}{}$ $\frac{480}{110}$ $\frac{436}{565}$

۱۳۱۱ھ = رود بشیر احمد بخلد ○
 $\frac{1311}{}$ $\frac{236}{565}$ $\frac{210}{}$

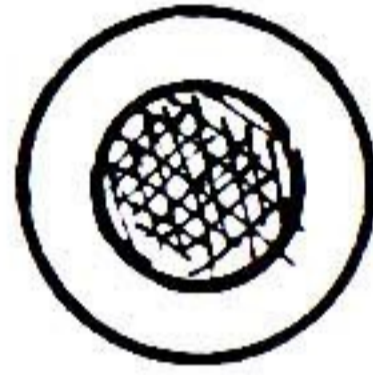
۱۳۱۱ھ = زجاں برفتہ بشیر احمد حیف ○
 $\frac{1311}{}$ $\frac{98}{565}$ $\frac{486}{52}$ $\frac{5}{}$

تاریخ وفات : ۳۰ دسمبر ۱۹۹۰ء، ۱۲ جمادی الثانی ۱۳۱۱ھ بروز اتوار

حضرت سید محمد اشرف مجذبی سرسند شریف (بھارت)

۱۱ رجب ۱۱۸۰ھ - اپریل ۱۸۱۳ء

سال وفات اشرف والاہم رضی
 سید محمد اشرف والاہم شود
 ۱۱۸۰ھ = $\frac{۶۴}{۹۲} \frac{۵۸۱}{۳۸} \frac{۸۵}{۳۱}$



حضرت سید حفیظ اللہ صاحب

(سرسند شریف)

وفات : ۱۳ ربیع الثانی ۱۲۲۷ھ

آمدندائے عینب کہ سال وفات آن
 گو! "سید حفیظ نماذہ بیبا" رضی
 ۱۲۲۷ھ = $\frac{۶۳}{۹۹۸} \frac{۱۵۰}{۵}$

۱۴۰
 قطعه تاریخ و فاجعہ ظہور احمد ہاشمی

وفات: ۸، ۹، جنوری ۱۹۶۹ء لندن

ظہور احمد کہ بودہ مرد خوش خوش نو

ازیں دنیا بہ عقیقی کی نہدرو

چکیدہ اشک خوں از چشم ہر کس

فتادہ شور واو یلا بہر ہو

رضی سال وفاتش گریہ پی سی

ظہور احمد بخت می شود گو
 ۱۱۱۱ = ۲۱۰ ۵۰۲۵۵ ۵۲ ۱۹۶۹

بپاس خاطر! جناب سر نقی حسن مرید کے

ہاں گو رضی سال وفاتش نماذ حیف
 ۲۴۲ = $\frac{98}{125}$

زہرا نسیم دختر اقبال وائے وائے
 ۱۶۲۵ = $\frac{14}{12.2}$ $\frac{14}{13.2}$ $\frac{14}{14}$ $\frac{212}{14}$
 ۱۹۸۸



عم محترم حضرت صاحبزادہ سید غلام رسول صاحب

چهارشنبه ۲۷ محرم ۱۳۳۹ هـ :
بمطابق ۱۹۲۱ م بعبّر ۲۹ سال :



"مرد غیور است" = $\frac{۲۳۳}{۳۶۱} \frac{۱۲۱۶}{۳۶۱}$ ۱۹۲۱ هـ

گو غلام رسول در فردوس = $\frac{۱۰۴۱}{۲۹۶} \frac{۲۰۴}{۲۵۰}$ ۱۹۲۱ هـ

تاریخ طباعت کتاب "انوار السادات"

مؤلفه محترم سید محمد معروف حسین (مکافضیا)

ذکر نیاگان سید معروف است = $\frac{۹۲}{۱۳۲} \frac{۴۳}{۳۹۶} \frac{۳۹۶}{۳۶۱}$ ۱۹۸۳ هـ

سوانح حیات بنده بزرگ سید بدیع الدین شهید = $\frac{۱۲۵}{۴۱۹} \frac{۶۱}{۲۲۹} \frac{۴۳}{۸۶} \frac{۹۵}{۲۱۵}$ ۱۴۰۴ هـ

صاحبزادہ سید عبداللہ شاہ صاحب

پرفروزی ۱۹۴۶ء میں قتل عمد کا مقدمہ بن گیا

○ بہر تاریخ اتلائے عظیم

نخطر جان سے قواد "ہوگو"
 $\frac{1346}{811} = \frac{52}{14} \frac{285}{}$

○ ہست ہائے با تبتائے عظیم
 $\frac{1946}{102} = \frac{244}{14} \frac{265}{}$

عراق نے ایران پر اچانک حملہ کر دیا اور اس طرح دو مسلمان ملکوں کے درمیان بغیر کسی وجہ کے مخالفت پیدا ہو گئی۔ جو نہایت افسوس ناک ہے۔

○ سال گفتم "جنگ افادند"
 $415 = \frac{52}{5} \frac{207}{}$

ایران و عراق بے وفا باہم
 $\frac{282}{28} = \frac{12}{84} \frac{241}{9} \frac{242}{}$
 ۱۴۰۱ھ



جناب شریف احمد شرافت نوشاہی ہاشمی

(سہن پال ضلع گجرات)

ولادت : ۱۳۲۵ھ : ۱۹۰۶ء

وفات : ۱۴۰۳ھ : ۱۹۸۳ء

سال فوتس چوں ز تقویم خرد حتم بگفت

”آہ از ماشد شریف احمد شرافت گوری“
 $\frac{1983}{981 \quad 53 \quad 590 \quad 3.2 \quad 21 \quad 8 \quad 6}$

شد مجد و شرافت از جہاں
 $\frac{1305}{59 \quad 8 \quad 981 \quad 636 \quad 3.2}$

جسد اطہر خاک خفت
 $\frac{1985}{1080 \quad 422 \quad 215 \quad 4}$

مجد و صدق و شرافت ز جہاں رفتہ آہ
۱۹۸۵ - ۵



وفات حضرت خواجہ محمد زبیر سندھی (بھارت)

۱۱۵۲ھ : ۱۷۳۹ء

$$\frac{1152}{1} = \frac{210}{210} \frac{14}{14} \frac{219}{219} \frac{92}{92} \frac{415}{415} \quad \bigcirc$$

$$\frac{1152}{1} = \frac{204}{204} \frac{20}{20} \frac{219}{219} \frac{92}{92} \frac{415}{415} \quad \bigcirc$$

$$\frac{1152}{1} = \frac{219}{219} \frac{92}{92} \frac{415}{415} \frac{209}{209} \frac{14}{14} \quad \bigcirc$$

$$\frac{1739}{1} = \frac{350}{350} \frac{204}{204} \frac{219}{219} \frac{92}{92} \frac{415}{415} \frac{209}{209} \frac{14}{14} \frac{33}{33} \quad \bigcirc$$

$$\frac{1152}{1} = \frac{219}{219} \frac{92}{92} \frac{415}{415} \frac{244}{244} \quad \bigcirc$$



وفات حضرت خواجہ حجت الاسلام محمدش بن ہندسری (مجاہد)

۲۹ محرم ۱۱۱۶ھ : ۱۶۰۳ء

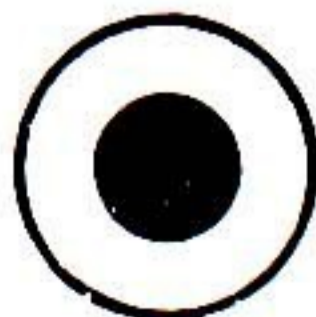
ہمت کو خواجہ محمدش بن ہند = $\frac{۲۶۵}{۲۶} \frac{۴۱۵}{۹۲} \frac{۵۰۶}{۵۰۶}$ ۱۶۰۳ء ○

مشفق من نقش بن ہند = $\frac{۵۲}{۹۰} \frac{۵۰۶}{۵۰۶}$ ۱۱۱۶ھ ○

کریم النفس خواجہ محمدش بن ہند = $\frac{۲۴۰}{۲۴۱} \frac{۴۱۵}{۹۲} \frac{۵۰۶}{۵۰۶}$ ۱۶۰۳ء ○

حسن عمر محمدش بن ہند = $\frac{۱۵۸}{۳۶۰} \frac{۹۲}{۹۲} \frac{۵۰۶}{۵۰۶}$ ۱۱۱۶ھ ○

ہال بفر دوس علی محمدش بن ہند = $\frac{۵۶}{۳۵۲} \frac{۱۱۰}{۹۲} \frac{۵۰۶}{۵۰۶}$ ۱۱۱۶ھ ○



وفات حضرت خواجہ محمد معصوم ابن حضرت شیخ فرید الدین گنج شکر (بھارت)

۹ ربیع الاول ۱۰۶۹ھ، ۱۶۶۸ء

خواجہ محمد معصوم بے عدیل

$$1069 \text{ھ} = \frac{113}{12} \frac{234}{92} \frac{415}{113}$$

قیوم ثانی محمد معصوم سیر چشم

$$1448 \text{ھ} = \frac{222}{26} \frac{234}{92} \frac{541}{152}$$

واہ واہ محمد معصوم قیوم ثانی

$$1069 \text{ھ} = \frac{541}{152} \frac{234}{92} \frac{12}{12}$$

واہ واہ قیوم ثانی محمد معصوم بزرگ عصر

$$1448 \text{ھ} = \frac{340}{224} \frac{234}{92} \frac{541}{152} \frac{12}{12}$$

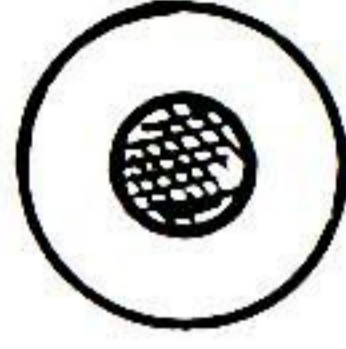
خواجہ محمد معصوم بخت می شود

$$1448 \text{ھ} = \frac{340}{355} \frac{234}{92} \frac{415}{113}$$

ہے ہے خواجہ محمد معصوم رفتہ

$$1448 \text{ھ} = \frac{485}{234} \frac{92}{415} \frac{6}{3}$$





جناب چوہدری ظہور الہی پر کار میں جاتے ہوئے۔
الذوالفقار کے تخریب کاروں نے فائرنگ کی اور وہ
سرخی ہوئے اور بیچ نہ سکے۔

۱۴۰۱ھ = ظہور الہی رود واے واے
۱۴ ۱۴ ۳۱۰ ۴۶ ۱۱۱۱

۱۹۸۱ھ = ظہور الہی ماحیف رقتہ
۶۸۵ ۹۸ ۳۱ ۴۶ ۱۱۱۱

۱۹۸۱ھ = مے کشتہ جفا ظہور الہی
۴۶ ۱۱۱۱ ۸۴ ۴۲۵ ۱۵

۱۴۰۱ھ = ظہور الہی مرد
۲۴۴ ۴۶ ۱۱۱۱

۱۲۸ وفات جناب شوق لیرمی

بجو سال آن شاعر خوش کلام

"به خلد بریں شوق شیریں کلام"
 $\frac{237}{262} \frac{2.6}{262} = \frac{56}{91} = 1960$

گو از سر حلال شود شوق با بحد
 $\frac{3}{3.2} \frac{2.6}{262} = \frac{21}{434} = 1390$

بهر سال وفات بالستکرار

"آه آه شوق از جہاں رود"
 $\frac{12}{2.6} \frac{8}{59} = \frac{210}{495} = 495$

$2 \times 495 = 990 = 1390$

گفتا به سال فوت سروشم کہ "یا دگار"
 $\frac{236}{236} = 236$
 آل غاصب حقوق اعزه و اقربا
 $\frac{1451}{1093} \frac{212}{83} \frac{2}{2.2} = \frac{1451}{1984} = 1984$
 سال فوتش رضی ہی گفتا
 ہائے او غاصب حقوق عباد
 $\frac{14}{2} \frac{1093}{212} \frac{2}{22} = \frac{14}{22} = 14$

وفات جناب مولانا محمد بخش صاحب مدظلہ

موضع باغ ضلع جھنگ

متوفی ۲۵ نومبر ۱۹۸۲ء، صفر ۱۴۰۳ھ

دی شنیدم مومن متوکل احمد بخش ما
پشت پا زد باغ دنیا بر رہ عقیقی رود
آنکہ نانش بود احمد بخش وہم احمد علی
رفت زیں باغ وہ باغ جنت اعلیٰ رسید
سال ترحیلش رضی جنت وند آمد کہ "آہ"

۶
مومن و متوکل احمد بخش از دنیا شود
۱۹۶۴ = $\frac{۱۳۶}{۱۰۰} \frac{۲۹۶}{۱۰۰} \frac{۹۵۵}{۱۰۰} \frac{۸}{۱۰} \frac{۶۵}{۱۰} \frac{۳۱۰}{۱۰۰}$
۱۹۸۲ھ

۱۴۰۳ھ = $\frac{۱۶}{۱۰۰} \frac{۵۲}{۱۰۰} \frac{۸}{۱۰} \frac{۱۰۰۳}{۱۰۰} \frac{۲۱۲}{۱۰۰}$



کشمیر کے عوام بھارتی ہندو حکومت کے ظلم و تشدد کے خلاف اٹھ کھڑے ہوئے

نومبر ۱۹۸۹ء : ہجری ۱۴۱۰ھ

| | | | |
|-------|---|---|---|
| ۱۴۱۰ھ | = | بیدار شدہ مسلم فہمیدہ کشمیر | ○ |
| | | $\frac{۲۱۷}{۱۴۹} \frac{۱۴۲}{۱۷۰} \frac{۵۷۰}{۱۴۲}$ | |
| ۱۹۸۹ء | = | بیدار مزاج خفتگان کشمیر | ○ |
| | | $\frac{۲۱۷}{۵۱} \frac{۱۱۵۱}{۵۷۰}$ | |
| ۱۹۸۹ء | = | کمال جذبہ حریت کشمیر | ○ |
| | | $\frac{۹۱}{۹۱} \frac{۲۱۷}{۲۱۷} \frac{۵۷۰}{۵۷۰}$ | |
| ۱۹۸۹ء | = | آں خفتگان کشمیر بیدار | ○ |
| | | $\frac{۵۱}{۵۱} \frac{۱۱۵۱}{۵۷۰} \frac{۲۱۷}{۲۱۷}$ | |
| ۱۴۱۰ھ | = | شیران کشمیر بیدار یک یک | ○ |
| | | $\frac{۵۶۱}{۵۷۰} \frac{۲۱۷}{۲۱۷} \frac{۲۰}{۲۰} \frac{۱۴۲}{۱۴۲}$ | |

خان عبدالغفار خان (سرمد گاندھی) رخصت ہوئے جہاں سے

۱۲۰۸ھ = $\frac{120}{124} \frac{40}{90} \frac{20}{282} \frac{24}{90}$

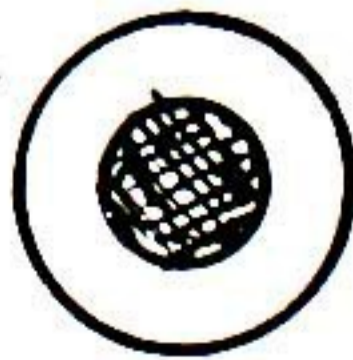
۱۹۸۸ء = $\frac{120}{125} \frac{90}{282} \frac{310}{90}$

۱۹۸۸ء = $\frac{120}{124} \frac{124}{90} \frac{282}{210}$

۱۹۸۸ء = $\frac{129}{129} \frac{15}{90} \frac{282}{294}$

۱۹۸۸ء = $\frac{11}{14} \frac{90}{242} \frac{12}{1290}$

۱۲۰۸ھ = $\frac{68}{256} \frac{282}{90}$



وفات حضرت شیخ احمد مجدد الف ثانی

سرمنڈ شریف (بھارت)

وفات : ۲۸ صفر ۱۰۳۲ھ ، ۱۶۲۲ء

۱۰۳۴ھ = $\frac{168}{52} \frac{80}{51} \frac{561}{111} \frac{111}{51} \frac{52}{51}$ ○

۱۰۳۲ھ = $\frac{258}{52} \frac{51}{51} \frac{561}{111} \frac{111}{51} \frac{52}{51}$ ○

۱۰۳۲ھ = $\frac{126}{112} \frac{51}{53} \frac{561}{111} \frac{111}{51} \frac{52}{51}$ ○

۱۶۲۲ء = $\frac{91}{51} \frac{51}{111} \frac{561}{561} \frac{111}{51} \frac{52}{51}$ ○

۱۰۳۲ھ = $\frac{910}{52} \frac{51}{51} \frac{561}{20} \frac{111}{51} \frac{52}{51}$ ○

۱۰۳۲ھ = $\frac{15}{15} \frac{229}{53} \frac{19}{19} \frac{24}{24} \frac{22}{22} \frac{15}{15} \frac{15}{15}$ ○

$$\underline{۱۶۲۴} = \frac{۵۶۱}{۱۱} \frac{۱۱۱}{۵۱} \frac{۸۹۰}{۱۱}$$

۱ +

رضی! سال وفاتش از سر آہ

$$\frac{۱۰۳۳}{\underline{۱۰۳۴}} = \frac{۲۱۲}{۵۱} \frac{۹۸}{۱۱۱} \frac{۵۶۱}{۵۱}$$

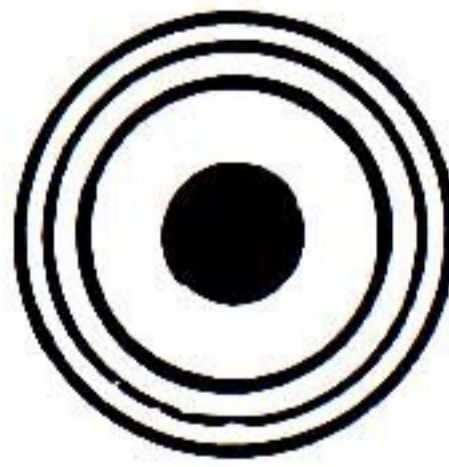
ہاں اگر پرسی ز سال فوت آل

$$\underline{۱۶۲۴} = \frac{۵۶۱}{۵۲} \frac{۱۱۱}{۹۱۰} \frac{۱۱۱}{۵۲}$$

”مدح شیخ الف ثانی“ گورخی!

$$\underline{۱۰۳۴} = \frac{۵۶۱}{۶۴} \frac{۱۱۱}{۵۸} \frac{۱۵}{۱۰۸} \frac{۵۶}{۵۱}$$

دلیل اولیائے حق ہے ہاں مجدد الف ثانی



۱۵۲

جناب ظہور عالم شہید مشہور صحافی کا انتقال

۲۶ دسمبر ۱۹۸۸ء

○

مورد الطاف الہی ظہور عالم شہید

$$\frac{1988}{\text{سنہ}} = \frac{250}{121} \frac{54}{1112} \frac{131}{131} \frac{219}{219}$$

○

میشود آہ آں ظہور عالم شہید

$$\frac{1988}{\text{سنہ}} = \frac{340}{219} \frac{6}{51} \frac{1111}{131} \frac{51}{1111}$$

○

ہاں ظہور عالم نامی

$$\frac{15.9}{\text{سنہ}} = \frac{56}{101} \frac{1111}{131} \frac{1111}{1111}$$

○

محمود جہاں ظہور عالم

$$\frac{15.9}{\text{سنہ}} = \frac{98}{131} \frac{59}{1111} \frac{131}{131}$$

جناب غلام محمد نقش کے صاحبزادے ہمایوں مجاہدین
افغانستان کی ہمراہی میں کابل کی سرکاری فوجوں کے خلاف
لڑتے ہوئے خوست میں شہید ہو گئے۔

سال شہادتش چو سپر سدا سے رضی گو

○

آں غازی و شہید ہمایوں بہ جنت پاک

$$\frac{1989}{\text{سنہ}} = \frac{51}{118} \frac{6}{219} \frac{112}{253} \frac{23}{23}$$

تاریخ وفات

سید محمد انور شاہ مرحوم مدفونہ بن جناب سید خادم حسین شاہ (دنیائی) والے

۱۱ ستمبر ۱۹۹۰ء : ۲۰ صفر ۱۴۱۱ھ بروز منگل صبح

برودوائے والے سید انور علی شاہ شیرازی

۱۴۱۱ھ = $\frac{528}{256} \frac{3.4}{256} \frac{42}{16} \frac{16}{212}$

رواں بخلد بریں ہے رواں انور شاہ

۱۹۹۰ء = $\frac{3.4}{256} \frac{256}{256} \frac{15}{262} \frac{434}{256}$

رہرو غلد شدہ سید انور شاہ

۱۹۹۰ء = $\frac{3.5}{256} \frac{42}{256} \frac{3.9}{233} \frac{211}{256}$

جناب صاحبزادہ سید اختر حسین صاحب

نبیرہ حضرت امیر ملت
(علی پور سیدال)

آید بخلد اختر حسین

۱۹۸۰ء = $\frac{128}{12.1} \frac{434}{15}$

ہائے اختر حسین اہل حیا

۱۴۰۰ھ = $\frac{19}{34} \frac{128}{12.1} \frac{14}{14}$

امیر ملت خان پیر جماعت علی شاہ صاحب

علی پور سیدان ضلع یاکوٹ

$$\frac{۱۹۵۱}{۲} = \frac{۶۸۵}{۳۰۳} \frac{۲۵۱}{۴۸} \frac{۲۵۱}{۴۰} \frac{۱۹۳}{۱۹۳}$$

$$\frac{۱۳۷۰}{۲} = \frac{۵۲}{۲۵۱} \frac{۲۵۱}{۵۰۱} \frac{۲۵۱}{۴۶۵}$$

$$\frac{۱۳۷۰}{۲} = \frac{۵۶}{۲۵۱} \frac{۲۵۱}{۴۰} \frac{۲۵۱}{۱۰۱} \frac{۲۵۱}{۱۲} \frac{۲۵۱}{۴۶۰}$$

$$\frac{۱۹۵۱}{۲} = \frac{۶۸۵}{۳۰۳} \frac{۲۵۱}{۴۸} \frac{۲۵۱}{۴۰} \frac{۱۹۳}{۱۹۳}$$

$$\frac{۱۳۷۰}{۲} = \frac{۲۵۱}{۴۰} \frac{۲۵۱}{۱۰۱} \frac{۲۵۱}{۲۲} \frac{۲۵۱}{۴۶}$$



وفات استاد خلیل اللہ خلیلی

مشہور دانشور و مجاہد افغانستان جو اسلام آباد میں انتقال کر گئے

○ بگو بعد قطع ہر زندگی کہ روح و روان خلیلی رواں

$$\frac{1313}{-4} = \frac{256}{480} \frac{256}{4} \frac{213}{1}$$
۱۳۰۶

○ شاعر ملی افغانیاں ادیب بے عدیل

$$\frac{1986}{-} = \frac{113}{12} \frac{16}{1193} \frac{80}{561}$$
۱۹۸۶

خلیلی برفت و کشیدم الف

○ "خلیلی زما رفت" گفتم لبالب

$$\frac{1308}{-1} = \frac{480}{38} \frac{480}{480}$$
۱۳۰۶

رضی پرسی اگر سال وفاتش

○ بگو شاعر خلیل اللہ خلیلی!

$$\frac{1986}{-} = \frac{480}{44} \frac{660}{561}$$
۱۹۸۶

بشد آں خلیلی ماسعدین و مہین خود

○

$$\frac{1986}{-} = \frac{410}{105} \frac{4}{43} \frac{165}{460} \frac{51}{36}$$
۱۹۸۶

تاریخ آں شاعر خوش نوا، ز محفل خلیلی برفت ست، گو
 ۱۹۸۶ = $\frac{۳۶۰}{۶۸۲} \frac{۶۸۰}{۱۵۸۲}$

حیف استاد خلیلی کابلی رفت
 ۱۹۸۶ = $\frac{۶۸۰}{۶۲} \frac{۶۸۰}{۳۶۶} \frac{۹۸}{۰}$

خلیلی بہر دین و مہین خود زندگی کرد
 ۱۹۸۶ = $\frac{۲۲۴}{۹۱} \frac{۶۱۰}{۱۰۵} \frac{۶۶۴}{۲۰۶} \frac{۶۸۰}{۰}$

خلیلی ورد قومی داشت در دل
 ۱۹۸۶ = $\frac{۳۴}{۲۰۴} \frac{۶۴۵}{۱۵۶} \frac{۲۱۸}{۶۸۰}$



شاہ فیصل شہید کی شہادت کے موقع پر

شہ فیصل شہید رواں شد
 ۱۳۹۵ = $\frac{۳۰۴}{۲۵۶} \frac{۳۱۹}{۲۱۰} \frac{۳۰۵}{۰}$

ہاں خادمِ حریم و رحمت شدہ
 ۱۹۶۵ = $\frac{۳۰۹}{۳۵۲} \frac{۳۰۴}{۳۰۸} \frac{۶۴۵}{۵۶}$

۱۹۷۹ء میں اچانک روس افغانستان میں داخل ہو گیا۔ لیکن
۱۰ سال کی لڑائی کے بعد مجاہدین افغانستان کے ہاتھوں ایٹانگ ہوا کہ
بے نیل مرام افغانستان سے نکل گیا۔

” ۱۹۸۸ء “

○ روسیاں ہا روسیاہاں مستتر زویارہ

$$\frac{۱۹۸۸}{۳۳۳} = \frac{۳۳۳}{۳۳۳} \frac{۱۱۰۰}{۱۱۰۰} \frac{۴}{۴} \frac{۲۱۵}{۲۱۵}$$

○ زہے روسیاں ہا روسیاہاں گشت

$$\frac{۱۴۰۸}{۲۲} = \frac{۲۲}{۲۲} \frac{۳۳۳}{۳۳۳} \frac{۴۲۰}{۴۲۰}$$

○ ایس افغانیاں کامراں از اتحاد

$$\frac{۱۹۸۸}{۶۱} = \frac{۱۱۹۳}{۱۱۹۳} \frac{۳۱۲}{۳۱۲} \frac{۸}{۸} \frac{۴۱۲}{۴۱۲}$$

بسال انخلایے روسیاں ہاتف ہدا کردہ

○ کہ از کابل برفہ روسیاں روسیاہاں گو

$$\frac{۱۴۰۸}{۸} = \frac{۸}{۸} \frac{۵۲}{۵۲} \frac{۶۸۶}{۶۸۶} \frac{۳۲۳}{۳۲۳}$$

○ روسیا نہا روسیاہاں شرمندہ لجالم

$$\frac{۱۴۰۸}{۳۳۳} = \frac{۳۳۳}{۳۳۳} \frac{۵۹۹}{۵۹۹} \frac{۱۴۳}{۱۴۳}$$





$$\text{سید عبدالرحیم پاک دل بخت شود} = \frac{310}{365} \frac{255}{23} \frac{23}{23} \frac{23}{23} \frac{23}{23} \frac{23}{23}$$

$$\text{از شاہ علی فیض} = \frac{890}{110} \frac{24}{8}$$

$$\text{ہادی مجلس محبوب علی شاہ برفہ} = \frac{486}{29} \frac{110}{58} \frac{33}{20}$$

$$\text{بکنج خلد گزیدہ سید محمد حسن شاہ} = \frac{224}{118} \frac{92}{22} \frac{24}{24} \frac{432}{25}$$

$$\text{سید فیض علی عالم نواز} = \frac{42}{121} \frac{110}{89} \frac{22}{22}$$

$$\text{آل عقیفہ زینت فردوس بریں پاک} = \frac{22}{242} \frac{350}{242} \frac{245}{51}$$

$$\text{زینت خلد علی عالی نگاہ} = \frac{24}{110} \frac{110}{432} \frac{242}{242}$$

$$\text{زینت جادۂ فردوس ہوتی زینت سے} = \frac{20}{242} \frac{31}{350} \frac{13}{242}$$

سید ابوالاعلیٰ مودودی

۲۲ ستمبر ۱۹۷۹ء کو امریکہ کے شہر بفیلو میں انتقال کر گئے

۱۷

جسٹم چو سال فوت بگفتارنی کہ "وائے"

روح و روان ملت مسلم ہی رود

$$\frac{1382}{1399} = \frac{210}{55} \frac{140}{240} \frac{250}{6} \frac{213}{210}$$

برائے سال وفاتش رضی بگفت چینی

کہ "آہ آہ رود فخر قوم ابوالاعلیٰ"

$$1399 = \frac{151}{154} \frac{220}{210} \frac{6}{6}$$

می شود آل قافلہ سالار ملتے

$$1399 = \frac{280}{292} \frac{214}{51} \frac{310}{50}$$

اے رضی بہر سال فوت بگو خادم ویں برفتمہ از سر جاں

$$1399 = \frac{3}{480} \frac{42}{425}$$

ثانی شیخ مجتہد ابوالاعلیٰ لبند

$$1969 = \frac{36}{151} \frac{51}{910} \frac{561}{51}$$

آں خیر خواہ ملتے کو

$$1969 = \frac{26}{280} \frac{412}{810} \frac{51}{51}$$

آل عبقری وقت ست

۱۳۹۹ =

۴۶۰ ۵۶۱ ۳۸۲ ۵۱

وہ آل ثانی احمد محمد دالف ثانی

۱۳۹۹ =

۵۶۱ ۱۱۱ ۵۱ ۵۳ ۵۶۱ ۵۱ ۱۱

۱۹۷۹ =

عہد حاضر کا مجتہد تھا وہ

۱۱ ۲۴۶ ۲۵۳ ۲۱ ۱۰۰۹ ۷۹

۱۹۷۹ =

دریغ آل بو الاعلیٰ رواں باشد

۳۰۷ ۲۵۷ ۱۵۱ ۵۱ ۱۲۱۳

۱۹۷۹ =

رہنمائے عصر حاضر شد

۳۶۲ ۱۰۰۹ ۳۶۰ ۳۰۶

حجتم چو سال فوت ارضی از سر الم

۱۳۹۸ =

”آل نابغہ عہد رود“ گفت بہر سال

۲۱۰ ۷۹ ۱۰۵۸ ۵۱

۱۳۰۰ =

از بہر سال فوت آل اول الف بکش

”بد نابغہ عہد رواں“ اے فنی بگو

۲۵۷ ۷۹ ۱۰۵۸ ۶

۱۳۹۹ =

آل ابو الاعلیٰ شد رواں بخند

۶۳۶ ۲۵۷ ۳۰۳ ۱۵۱ ۵۱

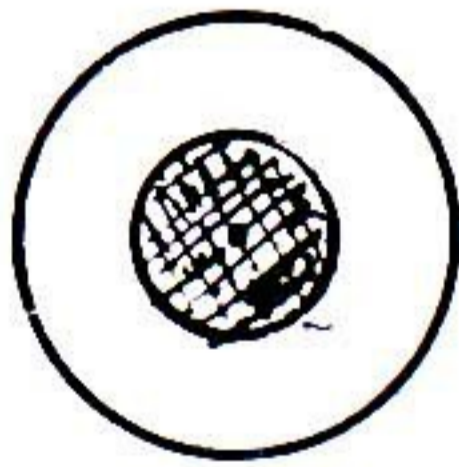
$$۳۲ = \frac{\text{سال وفات گفت سر و شرم کہ ہائے ہائے}}{۱۶ \quad ۱۶} \quad \text{○}$$

$$\frac{۱۹۴۷}{۱۹۷۹} = \frac{\text{تاریخ ساز عصر زمامی رود " بگو}}{۲۶۰ \quad ۳۸ \quad ۳۶۰ \quad ۶۸ \quad ۱۲۱۱} \quad \text{○}$$

$$۱۳۹۹ھ = \frac{\text{نقب ملت اسلام زیبا بہت بوالا علی}}{۱۵۰ \quad ۳۶۵ \quad ۲۰ \quad ۱۳۲ \quad ۴۷۰ \quad ۱۶۲} \quad \text{○}$$

$$۱۳۹۹ھ = \frac{\text{بوالا علی لقب عالی فکر ملت اسلامیات واہ}}{۱۲ \quad ۱۹۳ \quad ۳۷۰ \quad ۳۰۰ \quad ۱۱۱ \quad ۱۶۲ \quad ۱۵۱} \quad \text{○}$$

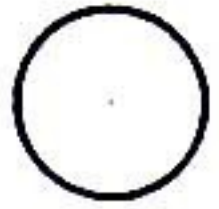
$$۱۹۷۹ء = \frac{\text{واہ واہ او مرد غیرت مند}}{۹۳ \quad ۱۶۱۰ \quad ۲۳۲ \quad ۷ \quad ۱۲ \quad ۱۲} \quad \text{○}$$



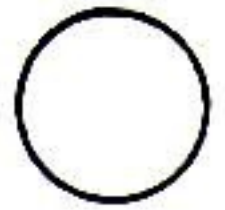
عم محترم صاحبزادہ سید دوم علی شاہ صاحب

تاریخ وفات : ۲۷ شعبان بزرجمورت ۱۳۴۲ھ بمطابق ۱۹۲۳ء

سر اعدائے دیں بریدہ رضی



$$\frac{1342}{10} = \frac{1342}{10} = \frac{1342}{10} = \frac{1342}{10} = \frac{1342}{10}$$



$$\frac{1342}{10} = \frac{1342}{10} = \frac{1342}{10} = \frac{1342}{10} = \frac{1342}{10}$$



$$\frac{1342}{10} = \frac{1342}{10} = \frac{1342}{10} = \frac{1342}{10} = \frac{1342}{10}$$

اپنے سفر حج کے موقع پر

$$\frac{1342}{10} = \frac{1342}{10} = \frac{1342}{10} = \frac{1342}{10} = \frac{1342}{10}$$



جناب گلبدین حکمت یار قائدِ عہد ہوا مگر محفوظ رہے

$$\underline{۱۴۰۸} = \frac{\text{بلذ منش گل بدین حکمت یار ماموں}}{۱۳۷ \quad ۲۱۱ \quad ۴۶۸ \quad ۶۶ \quad ۵۰ \quad ۳۹۰ \quad ۸۶} \quad \bigcirc$$

$$\underline{۱۹۸۷} = \frac{\text{کان وفا گل بدین حکمت یار محفوظ}}{۱۰۳۴ \quad ۲۱۱ \quad ۴۶۸ \quad ۶۶ \quad ۵۰ \quad ۸۷ \quad ۷۱} \quad \bigcirc$$

$$\underline{۱۴۰۸} = \frac{\text{مدبر دسر عزیز دین گلبدین حکمت یار}}{۲۱۱ \quad ۴۶۸ \quad ۱۱۶ \quad ۶۴ \quad ۹۴ \quad ۲۰۹ \quad ۲۴۶} \quad \bigcirc$$

۱۹ اگست ۱۹۷۱ء کو ایک طیارے کی تربیتی پرواز کے دوران راشد منہاس نے طیارے کو دشمن کے ہاتھ جاتا دیکھ کر زمین سے ٹکڑا کر تباہ کر دیا۔ اور اپنے بچکے دلہنی استاد کے ساتھ ہی خود بھی شہید ہو گیا۔

$$\underline{۱۳۹۱} = \frac{\text{” بود او نشان حیدر راشد دلیر ”}}{۲۴۲ \quad ۵۰۵ \quad ۲۲۲ \quad ۴۰۱ \quad ۷ \quad ۳} \quad \bigcirc$$

$$\underline{۱۹۷۱} = \frac{\text{” واہ واہ راشد نشان حیدر خونین قبا ”}}{۱۰۳ \quad ۷۱۶ \quad ۲۲۲ \quad ۴۰۱ \quad ۵۰۵ \quad ۱۲ \quad ۱۲} \quad \bigcirc$$

قیام پاکستان ۱۹۴۷ء

$$\frac{1947}{\text{}} = \frac{398}{115} \frac{1011}{40} \frac{151}{12} \frac{90}{\text{}}$$

$$\frac{1947}{\text{}} = \frac{93}{115} \frac{1011}{21} \frac{82}{90} \frac{522}{\text{}}$$

وفات مبارک علی شاہد مریدی کے

خبر رسید مبارک علی وفا پیش
 ز ما بر رفت بفر دوس مہمان شدہ
 ز رفتنش ہمہ ہوش نعیم خستہ بر رفت
 وفا و انس و محبت ہم از جہاں شدہ
 بگفت ہاتھ غنیم بسال فوت رضی

$$\frac{1401}{\text{}} = \frac{86}{541} \frac{242}{110} \frac{4}{52} \frac{309}{\text{}}$$



قطعه ہائے تاریخ طباعت

مجموعہ نعت جناب قمر زویانی

(پنوانہ، ضلع سیالکوٹ)

مدح رسول باشد از روتے عقل لازم
فرزانه ایت یعنی دیوانہ محمد
سر نقطہ جام شد از میخانہ محبت
تاریخ طبع آل شد "خمخانہ محمد"
۱۳۸۸ھ = $\frac{1299}{92}$

قمر شاعر خوش بیاں خوش نوا
یہ نعت محمد زباں کرد وا
ملائک بتائید اشعار او
سر عرش گفتند صد مرحبا
یکے چشمہ فیض سلطان "گفت!
۱۳۸۸ھ = $\frac{328}{150 \cdot 89}$

دگر نعرہ زد "ذکر خیر الوراہ"
۱۹۶۸ء = $\frac{228 \cdot 810}{92}$

تاریخ وفات حضرت سید عباس علی شاہ صاحب
 برادر بزرگ حضرت سید جماعت علی شاہ صاحب لائٹانی رح
 (علی پور سیدیاں سیالکوٹ)

۱۳ اپریل ۱۹۸۰ء ، ۱۸ رجب ۱۳۴۲ھ ، ۲۴ فروری ۱۹۲۴ء اتوار

سال وفات سید عباس بے گماں
 ” باقی نمائندہ است زما خلاف کس نشاں “
 ۱۹۲۴ء = $\frac{113}{150} \frac{241}{2} \frac{112}{80} \frac{2.1}{2.1}$

بجوازے رضی سال فوٹس چناں
 کہ ” عباس علی شہ گزشت از جہاں “
 ۱۳۴۲ھ = $\frac{133}{110} \frac{35}{2} \frac{422}{8} \frac{59}{59}$



وفات جناب مولانا مصطفیٰ الازہری

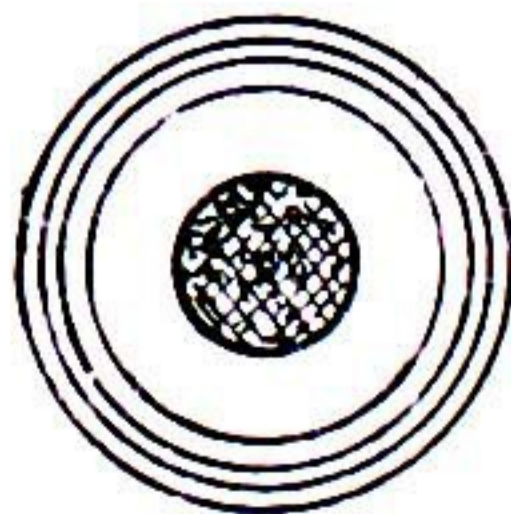
۱۸ اکتوبر ۱۹۸۹ء : ۱۸ ربیع الاول ۱۴۱۰ھ

از عالم بر وقتہ مصطفیٰ الازہری کامل $\frac{۸}{۱۴۱} \frac{۶۸۷}{۲۲۹} \frac{۲۵۲}{۹۱}$ ۱۴۱۰ھ

ہست بجلد بریں مصطفیٰ الازہری با عمل $\frac{۲۶۵}{۶۳۶} \frac{۲۶۲}{۲۲۹} \frac{۲۵۳}{۱۴۳}$ ۱۹۸۹ھ

زہی مصطفیٰ الازہری رفت خلد نعیم $\frac{۲۲}{۲۲۹} \frac{۲۵۲}{۶۸۰} \frac{۶۳۳}{۱۷۰}$ ۱۹۸۹ھ

رفتہ ز عالم مصطفیٰ الازہری با کمال $\frac{۶۸۵}{۷۱۱} \frac{۷}{۱۴۱} \frac{۲۵۳}{۹۱}$ ۱۴۱۰ھ



وفات جناب محمد بشیر صاحب قمر نیروانی

پنوانہ، ضلع سیالکوٹ

خبر رسید کہ پرست رخت از دنیا

لبوئے خلد محمد بشیر خوش گفزار

برائے سال وفاتش قمر چو پر سیدہ

رضی! بگفت "محمد بشیر من" دوبار

$$\frac{492}{2 \times} = 1388$$

$$\frac{90}{92} \frac{512}{92}$$

خوش خود شریف و با صفا بود

"اوانتر مطالع حیا بود"

$$\frac{1388}{12}$$

$$= \frac{12.1}{12} \frac{149}{19}$$



وفات جناب مولانا محمد چراغ صاحب

مہتمم دارالعلوم اسلامیہ گوجرانوالہ

○ $\frac{92}{1202} \frac{46}{46} \frac{46}{46} = \frac{1202}{92}$ محمد چراغ اللہ والے

○ $\frac{92}{1202} \frac{12}{12} \frac{9}{9} \frac{32}{32} \frac{38}{38} = \frac{1202}{92}$ محمد چراغ علم داو در شب بہل

○ $\frac{14}{86} \frac{32}{32} \frac{92}{92} \frac{1202}{1202} \frac{414}{414} \frac{14}{14} = \frac{1202}{92}$ بودہ بلند قدر محمد چراغ علم و عمل

○ $\frac{92}{1202} \frac{32}{32} \frac{46}{46} \frac{414}{414} \frac{14}{14} = \frac{1202}{92}$ محمد چراغ رہبر علم و عمل

○ $\frac{92}{1202} \frac{210}{210} \frac{14}{14} \frac{49}{49} \frac{292}{292} = \frac{1202}{92}$ محمد چراغ بحر علم بزم افروز



وفات جناب میاں نورشید عالم صاحب کو بلذ صلیع شیخ پورہ

چول رسیدہ باو زحق پیغام
رفت خورشید عالم از عالم
ہائے شد رہنمائے خلق خدائے
گفت با من نعیم دل زودہ
از سر جاں رضی بگفتہ بہ سال

رفت آں رہنمائے خواص عوام
آنکہ در فقر بد بلند مقام
وائے شد خادم رسول انام
تا کنم سال وصل او ارقام
آہ خورشید عالم اسلام

$\frac{132}{4} = 33$
 $\frac{131}{1120} = 0.117$
 $\frac{132}{131} = 1.0076$
 $\frac{132}{132} = 1$

$1399 + 3 = 1402$

۱۴۰۲ھ

جاہ خورشید عالم اسلام
 $\frac{132}{9} = 14.66$
واہ خورشید عالم اسلام
 $\frac{132}{12} = 11$

$\frac{14.5}{3} = 4.83$
۱۴۰۲ھ

۱۹۸۱ھ

سال نوشت رضی بگفت آخر
از سر جاں رضی گذشت و بگفت

"بجنت ہمی رود خورشید عالم"
 $\frac{131}{1120} = 0.117$
 $\frac{210}{55} = 3.81$
 $\frac{255}{131} = 1.94$

"بے خورشید عالم عالم انوار مایے نور"
 $\frac{132}{12} = 11$
 $\frac{131}{131} = 1$
 $\frac{258}{12} = 21.5$
 $\frac{251}{131} = 1.91$

۱۹۸۱ھ

عزیزم محمد امجد (پیر) کی عاشقانی وفات پر

۲۷ اگست ۱۹۸۱ء

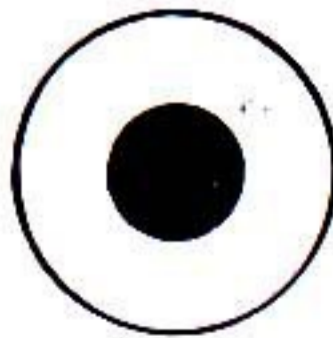
یہ صدمہ کیا بھلا کچھ کم ہے جانکاہ
ہوتے ہوش و حواس و عقل سب گم
کہ امجد نے عدم کی آج لی راہ
خبر میں نے سنی ہے جب یہ ناگاہ
میں سمجھوں کس طرح اس کو پرکاہ
مجھے کہنے لگے سارے ہواہ خواہ
کہ لکھوں سال رحلت حسب و لحواہ
جو لکھوں "خادم خلق خدا آہ"
بغیر "ہا" کہاں آہ لاؤں

۶۳۵ ۴۳ ۶۰۵ ۱

= ۱۹۸۱ء

اگر کس بیپرسد ز سال وفات
بگوئے رضی! خادم خلق کو

۶۳۵ ۴۳ ۲۶ = ۱۲۰۱ھ



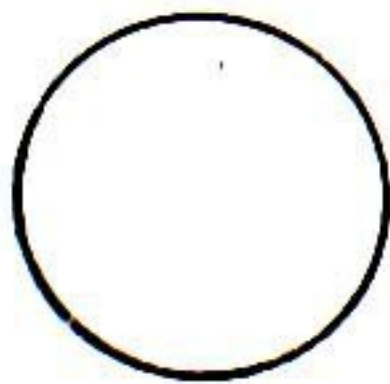
جناب محمد شریف چشتی صاحب

جن سے ۱۹۳۸ء تا ۱۹۳۹ء میں اکثر ملاقاتیں رہتی تھیں۔
اب ان سے پچاس سال بعد ملاقات ہو گئی۔ آپ تحریک
پاکستان کے سرنامہ میں طالب علم تھے اور تحریک پاکستان کے
دنایت سرگرم کارکن بھی :

○ زہے ملاقات محمد شریف چشتی
۲۲ ۵۷۲ ۹۲ ۵۹۰ ۷۱۳

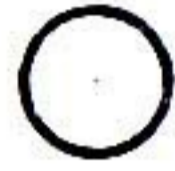
کیا تماشہ ہے کہ قطع سزا امید کے بعد

○ "ہو رہی ان سے ملاقات ہے بعد عرصے کے"
۱۱ ۵۱۲۱۵ ۷ ۵۷۲ ۱۵ ۷۹ ۳۷ ۳۰



عزیزم حامد سعید ہاشمی چک جکت رائے تحصیل سپر ضلع سیالکوٹ کی شہادت

حامد سعید بن محمد سعید ہاشمی ہوائی فوج میں زیر تربیت تھے۔ ایک تربیتی پرواز کے دوران ان کا طیارہ پشاور کے قریب گر گیا اور وہ شہید ہو گئے۔



حامد سعید آنکہ بخت شدہ رہی
 بود است آن جوان نکو کار و متقی
 ہنگام خدمت وطن و قوم شد شہید
 تا بید او پرخ شہادت چوماہ زہی
 ہاتف برائے سال شہادت مرا بگفت

”حامد سعید یافت شہادت“ بگور رضی = ۱۳۹۸ھ



حامد سعید ہاشمی در حین باد ،
 = ۱۳۹۸ھ = ۲ ۶۳۲ ۲۰۲ ۳۵۶ ۱۳۲ ۵۳



۱۶ نومبر ۱۹۸۸ء کے انتخابات،

نتیجہ یکم دسمبر ۱۹۸۸ء

۱۲۰۹ = "ایساں دشمنان دین و ملت کامراں" ○

$$\frac{312}{112} \frac{225}{112} \frac{6}{62} \frac{225}{112}$$

۱۹۸۸ = دشمنان جان قوم و ملت کامرانی یافتند ○

$$\frac{525}{222} \frac{225}{112} \frac{156}{52} \frac{225}{112}$$

۱۹۸۸ = ہمہ جا دشمنان قوم و ملت کامرانی یافتند ○

$$\frac{1525}{222} \frac{225}{112} \frac{156}{52} \frac{225}{112}$$

جناب منظور انور قریشی صاحب

: وفات ۲۳ مارچ ۱۹۷۰ء بمطابق ۲۴ محرم ۱۳۹۰ھ

۱۹۷۰ = وائے منظور ز دنیا رفتہ ○

$$\frac{685}{45} \frac{1194}{11} \frac{2}{1194}$$

۱۳۹۱ = "یکے از جواناں شیریں سخن" شد ○

$$\frac{1391}{1} \frac{410}{540} \frac{111}{111}$$

تاریخ وفات جناب صاحبزادہ غلام نقشبند چوہی

بست چون رحمت اقامت آل محمد نقشبند

ساختہ و البسکمان خویش را بس درد مند

بہر تاریخ و صاحبش مصرعے گفتہ رضی

داخل خلد علیٰ بادا محمد نقشبند

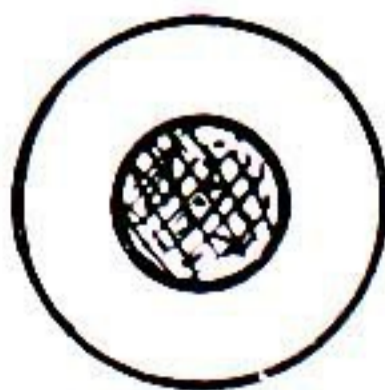
$$\frac{1985}{506} = \frac{92}{110} \frac{8}{232} \frac{235}{235}$$



بے سرفاں اے رضی گو سال فوت

می شود از ما غلام نقشبند

$$\frac{1984 - 1}{1985} = \frac{506}{1061} \frac{21}{8} \frac{310}{50}$$





(۶، دسمبر ۱۹۶۰ء) آئین ساز اسمبلی کے انتخابات کا نتیجہ جس میں متحدہ پاکستان کی عوامی پارٹی نے اکثریت حاصل کی لیکن صرف مشرقی پاکستان کی حد تک۔ مغربی پاکستان میں سپینرز پارٹی نے اکثریت حاصل کی، اس طرح ایک خطرناک صورت حال پیدا ہو گئی۔

ہائے قومے خودکشی ہمیں کر دو

| | | | | | |
|-----|----|-----|-----|-----|----|
| ۲۲۲ | ۵۵ | ۲۲۰ | ۶۱۰ | ۱۵۶ | ۲۶ |
|-----|----|-----|-----|-----|----|

۱۳۹۱ھ =

قوم دگیر نے اپنے ہاتھوں خودکشی کی

| | | | | | | | |
|----|-----|-----|-----|----|----|-----|-----|
| ۳۰ | ۳۳۰ | ۶۱۰ | ۲۶۷ | ۶۳ | ۶۰ | ۲۲۴ | ۱۳۶ |
|----|-----|-----|-----|----|----|-----|-----|

۱۹۶۰ء =



ماوہ تاریخ وفات جناب صوفی نذیر احمد صاحب مرحوم
 حسب الحکم حضرت صاحبزادہ سید علی اصغر صاحب سجادہ نشین علی پور سیدیاں درہ لاہور

بست صوفی نذیر احمد رخت

راہتی خلد جاودانی گشت

اے رختی سال فوت او بنویس

”حیف صوفی نذیر احمد رخت“

$$\frac{1966}{98} = \frac{186}{920} \frac{53}{280}$$

آمدش ناگہاں چوں پیک اجل

”ہائے از ما شدہ نذیر احمد“

۱۳۹۷ھ

=
$$\frac{12}{29} \frac{29}{920} \frac{43}{29}$$

سال فوتش رختی بگفت از دل

”جاودانی شدہ نذیر احمد“

$$\frac{1397}{55} = \frac{45}{920} \frac{29}{29}$$



مجموعہ نعت از قمر نیردانی کی طباعت

○ کتابے دیگر بہر نعت رسول
 نوشتہ قمر شاعر نغز گو
 بہ شعر ترش دیدم و یا فتم
 ز حث رسول خدا مشک بو
 بہ پرسید از من کسے سال چاپ
 بجفتم کہ "مہر درخشاں" بگو

۱۲۰۰ھ = $\frac{۲۲۵}{۱۱۵۵}$

فضیلت بچو پیدی محمد علی سابق وزیر اعظم پاکستان کی وفات

○ کوہ پیکر خلوص محمد علی برود
 $\frac{۳۱}{۲۱۲} \frac{۹۲}{۱۱۰} \frac{۶۲۶}{۲۳۲}$

○ لبتہ آل محمد علی صاحب فضیلت
 $\frac{۳۶}{۱۳۲} \frac{۵۱}{۱۰۱} \frac{۹۲}{۱۱۰}$

۱۲۰۱ھ = $\frac{۳۱}{۲۱۲} \frac{۹۲}{۱۱۰} \frac{۶۲۶}{۲۳۲}$

۱۹۸۰ھ = $\frac{۳۶}{۱۳۲} \frac{۵۱}{۱۰۱} \frac{۹۲}{۱۱۰}$

وفات جناب سید چراغ علی شاہ صاحب

مراڑہ متصل ظفر وال

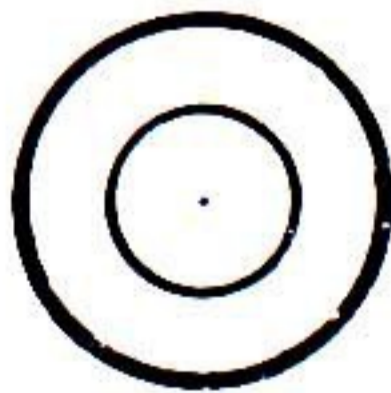
خلیفہ حضرت سید السادات جناب جماعت علی شاہ لائٹانی راجہ علی پور سیدال

| | |
|-----------------------------|-------------------------|
| مرد حق واقف رموز خفی | در شب زندگی چراغ علی |
| بست رخت اقامت از دنیا | سوئے خلد نعیم گشت رہی |
| سال ترحیل آل بہشت مقیم | چوں بپرسید از سروش رفی |
| ”ہا“ کشیدہ زہر دو ”آہ“ بگفت | ”آہ افسردہ شد چراغ علی“ |
| ۱ | ۳۵۰ |
| ۲ | ۳۰۲ |
| ۳ | ۱۳۰۲ |
| ۴ | ۱۱۰ |

= ۱۹۶۹ھ

| | |
|------------------------|----------------------|
| ”آہ سید چراغ علی“ گفتم | بہر سال وفات از ہجری |
| ۱ | ۳۵۰ |
| ۲ | ۳۰۲ |
| ۳ | ۱۳۰۲ |
| ۴ | ۱۱۰ |

= ۱۳۸۹ھ



پروفیسر ڈاکٹر سید سلطان محمودین صاحب
لیکچرار گورنمنٹ ڈگری کالج پسرور

کی تالیف "تاریخ پسرور، کا قلعہ طباعت"

خوش آں مردے کہ نامش بہت محمود
کہ گوئے علم ز اہل علم بر بود
چہ خوش بنوشت او تاریخ پسرور
تو گوئی کرد او نابود را بود
رضی جہتم چو سال طبع، ہاتف
بن "واہ ذکر پسرور" آں بفرمود
۱۲۰۰ھ = $\frac{۲۶۸}{۱۲} \cdot ۹۲$

زہے سال تکمیل این نسخہ

"زہے ذکر شیریں پسرور گو
۱۹۸۰ء = $\frac{۲۶۸}{۲۲} \cdot ۹۲ \cdot ۵۶$



تاریخ و فاجبات مولانا حامد علی صاحب پیر طریقت ملتان

○ ز تقویم خرد سال وفات مرد حق جستم

” بشد حامد علی پیر طریقت “ سال فوتش گفت

۳۶ ۵۳ ۱۱۰ ۲۱۲ ۴۱۹

۱۲۰۰ =



وفات جناب پروفیسر اشقیان حسین قریشی

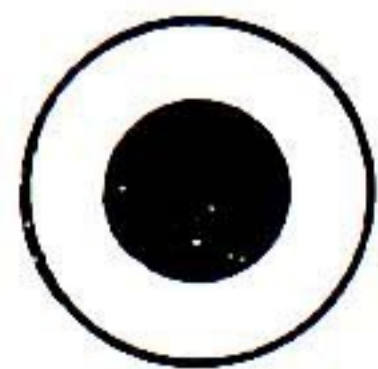
سابق وزیر تعلیم پاکستان

بدھ ۲۱ جنوری ۱۹۸۱ء

○ مقامش شود بخت اعلیٰ زہی زہی

۱۲۰۱ =

۲۸۱ ۳۱۰ ۲۵۵ ۳۱ ۲۲ ۲۲



وفاتِ عظیم پاکستانِ حضرت مولانا مفتی محمد نور الدین صاحب

بصیر پور پرنسپل

یکم رجب ۱۴۰۳ھ مطابق ۱۲ اپریل ۱۹۸۳ء بروز جمعرات

نظر او چویر احکام بود

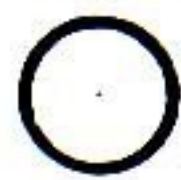
ہستیش منظر اسلام بود

آخر عمر بہ پایانش شد

وقفہ ہجر بہ امتام رسد

چوں بخت شدہ ساش گفتم

۱۹۸۳ = $\frac{۵۲}{۱۰۱۱} \frac{۱۳۲}{۳۱۰} \frac{۱۳۲}{۱۳۲} \frac{۱۳۲}{۱۳۲} \frac{۱۳۲}{۱۳۲} \frac{۱۳۲}{۱۳۲} \frac{۱۳۲}{۱۳۲} \frac{۱۳۲}{۱۳۲} \frac{۱۳۲}{۱۳۲} \frac{۱۳۲}{۱۳۲}$ "مفتی اعظم اسلام شود"



"مفتی دین متین شدہ"

۱۴۰۳ =

$\frac{۵۲}{۱۰۱۱} \frac{۱۳۲}{۳۱۰} \frac{۱۳۲}{۱۳۲} \frac{۱۳۲}{۱۳۲} \frac{۱۳۲}{۱۳۲} \frac{۱۳۲}{۱۳۲} \frac{۱۳۲}{۱۳۲} \frac{۱۳۲}{۱۳۲} \frac{۱۳۲}{۱۳۲} \frac{۱۳۲}{۱۳۲}$



تاریخ طباعت کتاب نعت از تالیف قصوری

کتاب نعت از تالیف قصوری

پس از تالیف شد آخر مہیا

اغثنی یا رسول اللہ رویش

مقام مصطفیٰ زین شد ہویدا

رضی گوسال طبع این کتابے

”اغثنی یا رسول اللہ ہمہ جا“
 $\frac{1541}{11} \frac{396}{26} \frac{50}{5} \frac{2}{2} = 1988$

جناب چوہدری ظہور الہی کی رہائی کی دلی خوش کن خبر سن کر،

۶ شعبان ۱۳۹۷ھ : ۲۳ جولائی ۱۹۷۷ء

اگر ز سال رہائی مرد حق پرسی

”ز ہے ظہور الہی رہا بود“ بنویس

۱۳۹۷ھ = $\frac{22}{1111} \frac{26}{26} \frac{2}{2} \frac{12}{12}$



● اخبار نوائے وقت پر حکومت کی طرف سے پابندی لگنے کے بعد "ندائے ملت" کے نام سے نیا اخبار جاری ہوا۔

سرمایہ دار سرخ دریں وہم بودہ است
 کایں امر حق ز شورش باطل تو اں نہفتہ
 آن نیک دل مجید نظامی خوش نهاد
 کز ہمتش شکوفہ نخل دلم شکفت
 آخر بہ روزنامہ آغاز کردہ است

از بہر سال آن بہر یدم سر بسیار

ہاتف "ندائے ملت بیضائے ما" بگفت

۱۳۹۹
 - ۱۰ =
 ۱۳۸۹ھ

۴۱ ۸۲۳ ۴۰ ۶۵



قطعه تاریخ شاوی خانہ آبادی

عزیزیم محمد جمیل ابن جناب طاہر شاوانی

چہ پرسی ازیں بزم خوش انجام
فراموش شد دریں آلام رفت
مبارک ساعت عقد جمیل است
بعارض ہزارش صد رنگ بستہ
رضی گفتا برائے سال عفتش
بمنز و ماہ زے نمر شیدگشتہ

$$۱۹۶۰ = \frac{۶۲۵}{۱۱۱۲} \frac{۲۲}{۴۶} \frac{۶۳}{۲۲}$$

$$۱۳۹۰ = \frac{۴۶}{۳} \frac{۴۶۵}{۲۶۰} \frac{۴۹۲}{۲۲}$$



تاریخ وفات حضرت ابی قلیدہ حکیم خادم علی صاحب

۲۹ جمادی الثانی ۱۳۹۱ھ و ۲۱ اگست ۱۹۷۱ء ہفتہ

○ سال فوت از سر آہ گفته رضی

”بشد بخلد بریں واه خادم علی

$$= \frac{۳۰۲}{۶۳۶} \frac{۱۲}{۳۶۲} \frac{۴۵۵}{۱۲} = ۱۹۷۱$$

○ برائے سال وفاتش رضی چو پر سیدہ

سر و ش گفت کہ ”خادم علی بخلد بگو

$$= \frac{۴۳۵}{۱۱۰} \frac{۶۳۶}{۱۱۰} = ۱۳۹۱$$



ہفتہ وراختار زندگی کا دوبارہ اجرا

○ گو کہ نجم زندگی رخشد چو صبح

$$= \frac{۹۳}{۹۱} \frac{۱۱۰۴}{۹} \frac{۱۰۰}{۹} = ۱۳۹۶$$

۵ جولائی ۱۹۷۷ء : ۱۷ رجب ۱۳۹۷ھ بروز منگل ملک کی خطرناک صورتِ حال کے پیش نظر ضیا الحق کی زیر سرکردگی فوج نے ملک کا نظم و نسق سنبھال لیا۔ ورنہ ملک میں خانہ جنگی کیلئے میدان تیار ہو چکا تھا۔

ضیا الحق محمد ملک را محفوظ کرد آخر
 ”ضیا الحق محمد محسن قوم آں“ بگوش
 ۸۱۱ ۱۳۹ ۹۲ ۱۵۸ ۱۴۶ ۵۱ = ۱۳۹۷ھ

وفاتِ سید محمد حنیف شاہ صاحب کھاریا نوالہ ضلع شیخوپورہ

ہزار حنیف محمد حنیف شاہ برفت

ازیں جہان و برقم زرقش از ہوش

من بلول و خرن و غمین و دل زده

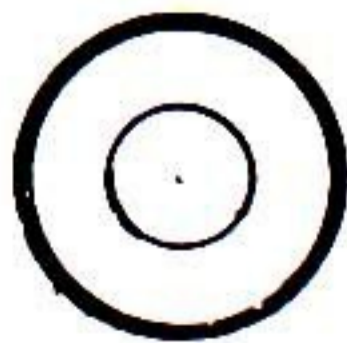
برائے سال و فاش بفر بودم دوش

سہ بار گو کہ محمد حنیف من شد آ

۱۹۷۱ء = ۲ × ۲۵۷ =

۲۳ ۳۰۴ ۹۰ ۱۲۸ ۹۲

علی الصباح رضیٰ عنہما جین بگفت ہروش



تاریخ وفات میاں محمد شریف فتوال تحصیل کرگڑھ

بہیچ رفت محمد شریف از عالم
 نبود چوں کہ ز دستِ اجل پناہ بہیچ
 ز سال فوت عزیزان او ز من پرسند

مرا اگر چه باد بود رسم و راه بہیچ
 بگفتہ ام کہ اگر سال فوت او خواہی

بگو بہ رفت محمد شریف آہ بہیچ
 $\frac{۹۸۲}{۶} = \frac{۹۸۲}{۶} = ۱۶۳.۶۶۶$

چوں محمد شریف شد ز جہاں
 من زاو نیر دستِ خود نشستم
 من مسکین و بیچ و ناکس را
 بہر تاریخ گفتم شد، حتم

”او محمد شریف بد“ گوئیند
 $\frac{۹۸۲}{۶} = \frac{۹۸۲}{۶} = ۱۶۳.۶۶۶$

”او محمد شریف بد“ گفتم
 $\frac{۹۸۲}{۶} = \frac{۹۸۲}{۶} = ۱۶۳.۶۶۶$



قطبہ ارتخ و فاموئی محکمہ نور عالم حساب موسم و منفقور

پنڈی باوسے (حافظ آباد)

آں محکمہ نور عالم پاک زاد و نیک خو

آں کہ مرد حق ندیدہ دیدہ دوراں چواو

دوستاں را کر و محزون و طول و مضطرب

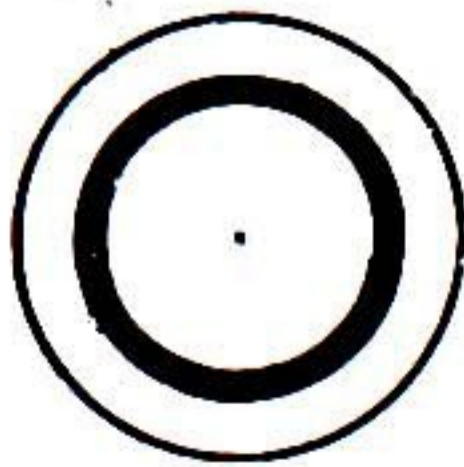
چوں ز دنیا رفت و بہادہ سوئی فردوس

جستجو داری اگر از سال فوٹس اے رضی

”ہست بے نور عالمی بے نور عالم حیف“ گو

۲۶۵ ۲۶۸ ۱۵۱ ۱۲ ۳۹۶ ۹۸

۱۳۹۱ =



تحریک قومی اتحاد

حزب اختلاف نے مسٹر ذوالفقار علی بھٹو کی حکومت کے خلاف اور انتخابات میں دھاندلی کے خلاف تمام جماعتوں پر مشتمل قومی اتحاد کے نام سے زبردست تحریک چلائی۔

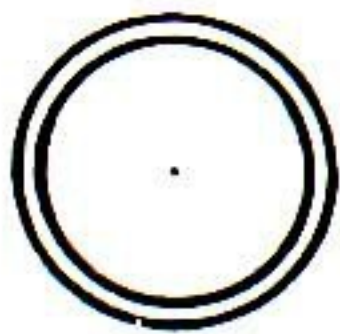
عقدہ بود است لایخصل برائے ملک و قوم
 حل شدہ از ناخن تدبیر قومی اتحاد

بہر سال حل ایس عقدہ رضی! ہاتھ بگفت

حل بشد از ناخن عقدہ کشائے اتحاد

۳۸ ۳۰۶ ۸ ۷۰۱ ۱۷۹ ۳۳۱ ۴۱۵

۱۹۷۷ء =



وفات استاد الحاج علامہ ضا سعیدی صاحب

ولادت : ۱۳۰۴ھ

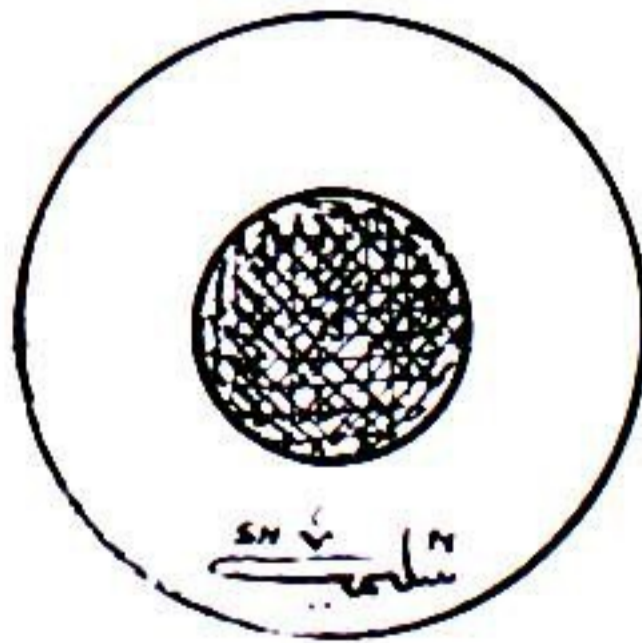
وفات : ۲۵ جمادی الاول ۱۴۰۹ھ لعمر ۹۵ سال

بمطابق ۱۳ دسمبر ۱۹۸۸ء

○ " زبدۃ اہل عقل رضا سعیدی " = $\frac{18}{236} \frac{1001}{152}$ ۱۴۰۹ھ

○ " برود رضا سعیدی ما از سرالم " = $\frac{212}{1001} \frac{152}{41} \frac{1}{1}$ ۱۴۰۹ھ

○ " حبیب ایزد رضا سعیدی رود " = $\frac{22}{22} \frac{1001}{152} \frac{210}{210}$ ۱۴۰۹ھ



موضع مغلانوالی تحصیل سیالکوٹ کے رہنے والے علامہ
 الف دین نفیس ڈسکہ میں وکالت کرتے تھے۔ انہوں نے نظم میں
 ایک کتاب لکھی۔ اکبر الہ آبادی نے اس کتاب پر تبصرہ کرتے ہوئے لکھا۔
 الف دین نے ایک لکھی کتاب
 کہے دین نے پائی راہ صواب
 ان کے بھتیجے ڈاکٹر خواجہ عبد الحمید عرفانی نے ان کے تعارف
 کے طور پر ایک کتابچہ شائع کیا۔ جس میں نفیس کا کچھ کلام بھی تھا۔

بس مستفاد ہست کلام نفیس ○
 $\frac{۲۰۰}{۹۱} \frac{۴۶۵}{۵۸۵} \frac{۶۲}{۲۰۰}$

کلام نفیس خوش فکر است واہ واہ ○
 $\frac{۱۲}{۱۲} \frac{۳۶۱}{۳۰۰} \frac{۹۰۶}{۲۰۰} \frac{۹۱}{۹۱}$

کلام نفیس شیریں طبع است ○
 $\frac{۴۶۱}{۸۱} \frac{۵۷۰}{۲۰۰} \frac{۹۱}{۹۱}$

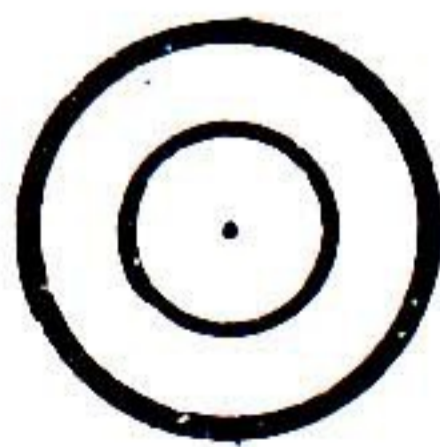


۲۶ ستمبر ۱۹۸۸ء مطابق ۱۴۰۹ھ پاکستان میں سیلابِ
عظیم کا عذاب نازل ہوا، جس میں بے شمار جانی اور مالی نقصان ہوا۔

کاہش تلاطم ہائے طوفانِ عظیم
۱۹۸۸ء = $\frac{326}{380} \frac{14}{146} \frac{1020}{1020}$

می آمد قیامت خیر طوفان
۱۴۰۹ھ = $\frac{50}{45} \frac{551}{412} \frac{126}{126}$

حیف آں سیلابِ عظیمیہ ناگہاں
۱۴۰۹ھ = $\frac{98}{51} \frac{103}{103} \frac{122}{122}$



شاعر مشرق حضرت علامہ محمد اقبال کا سالِ وفات

۲۱ اپریل ۱۹۳۸ء

$$\text{۱۹۳۸ء} = \frac{\text{شرف اجداد اقبال شاعر مشرق}}{۶۴۰ \quad ۵۷۱ \quad ۱۳۴ \quad ۱۳ \quad ۵۸۰}$$

$$\text{۱۹۳۸ء} = \frac{\text{صاحب کمالات شاعر مشرق اقبال}}{۱۳۴ \quad ۶۴۰ \quad ۵۷۱ \quad ۲۹۲ \quad ۱۰۱}$$

$$\text{۱۳۵۷ھ} = \frac{\text{واہ اقبال شاعر مشرق}}{۶۴۰ \quad ۵۷۱ \quad ۱۳۴ \quad ۱۳}$$

$$\text{۱۳۵۷ھ} = \frac{\text{شاعر فلسفہ دان اقبال قابلِ دہر}}{۲۰۹ \quad ۱۳۴ \quad ۱۳۴ \quad ۵۵ \quad ۲۵۵ \quad ۵۷۱}$$

$$\text{۱۹۳۸ء} = \frac{\text{وحیدِ جهان شاعر مشرق علامہ اقبال میثود}}{۳۶۰ \quad ۱۳۴ \quad ۱۳۴ \quad ۶۴۰ \quad ۵۷۱ \quad ۵۹ \quad ۲۸}$$

از سر آہ لے رضی گو سالِ وفات

$$\begin{array}{r} ۱۹۳۷ \\ + ۱ \\ \hline ۱۹۳۸ \end{array} = \frac{\text{ہاں واقف ستر خودی اقبال رفت}}{۶۸۰ \quad ۱۳۴ \quad ۶۴۰ \quad ۲۶۰ \quad ۱۸۷ \quad ۵۶}$$

وفات جناب آغا عبد الکریم شورش کاشمیری

۱۹۶۵ء = ہاں آں شورش آتش نواشد

| | | | | | |
|-----|----|-----|-----|----|----|
| ۳۰۲ | ۵۷ | ۷۰۱ | ۸۰۶ | ۵۱ | ۵۶ |
|-----|----|-----|-----|----|----|

۱۹۶۵ء = "رفت است اے وائے شورش" بگو

| | | | | |
|-----|----|----|-----|-----|
| ۸۰۶ | ۱۷ | ۱۱ | ۳۶۱ | ۶۸۰ |
|-----|----|----|-----|-----|

۱۳۹۲ء = شاعر شعلہ نوائے ماشود

| | | | | |
|-----|----|----|-----|-----|
| ۳۱۰ | ۳۱ | ۶۷ | ۳۰۵ | ۵۷۱ |
|-----|----|----|-----|-----|

۱۹۶۵ء = شدہ آں شورش آتش نوائے ما

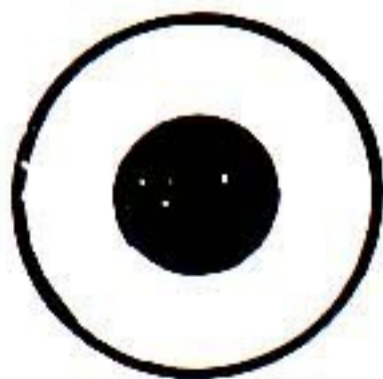
| | | | | | |
|----|----|-----|-----|----|-----|
| ۳۱ | ۶۷ | ۷۰۱ | ۸۰۶ | ۵۱ | ۳۰۹ |
|----|----|-----|-----|----|-----|

از سرِ اول بگوششِ رضی !

۱۹۶۲ء +

۱۹۶۵ء = حیف بشود شورش آتش نوا

| | | | | |
|----|-----|-----|-----|----|
| ۵۷ | ۷۰۱ | ۸۰۶ | ۳۱۲ | ۹۸ |
|----|-----|-----|-----|----|



تاریخ طباعت مجلہ نعت از قمر نیروانی

شاعر لغز گو و اہل ہنر

آں عنلام حسین نیک نظر

آں کہ اور اخلص است قمر

کر و تصنیف ایں کتاب دیگر

مکیند مدح و نعت خیر بشر

حرفہا بہ ز شہد و شیر و شکر

کس بپرسد ز سال چاپ اگر

اے رضی گو کہ "ساغر کوثر"

$$\frac{1986}{1261} = \frac{1986}{1261}$$

گو اے رضی ز سال طباعت "زہے زہے"

$$\frac{1933}{1933}$$

کاس شیرین کوثر و تنیم

$$\frac{1986}{560} = \frac{1986}{560}$$

سال چاپ از رضی چو پرسیدم

$$\frac{1261}{42} = \frac{1261}{42}$$



اجرائے اخبار "زندگی" ہفتہ وار

جناب الطاف حسین قریشی مدیر اردو ڈیپارٹمنٹ ہفتہ وار اخبار زندگی کے نام جاری کیا۔

زہے قسمت کہ الطافِ حسن کا جذبہ صادق

برائے ملتِ بیضا پیامِ زندگی لایا

بالآخر "زندگی" ہفتگی جاری کیا اس نے

صحافت کا جہاں میں بول جس سے ہو گیا بالا

جو پوچھا میں نے دل سے سالِ اجراء اس صحیفے کا

ندا آئی کہو "ہے زندگی" ملتِ بیضا

$$۱۳۸۹ھ = \frac{۱۵}{۹۱} \frac{۳۶۰}{۸۱۳}$$

مہینہ از روئے جلِ صغیر اس سے ہویدا ہے

کریں گر "زندگی" ملتِ بیضا " ہے استغنا

$$۶ = ۱۵ = ۱۳۶۳ =$$

جمادی ثانی

$$\frac{۹۱}{۸۱۳} \frac{۳۶۰}{۸۱۳}$$

مہینے کو کریں جب سے گنا تاریخِ ظاہر ہو

عجب یہ مادہ تاریخ کا تو نے رضی لکھا

$$۲ = ۶ = ۱۸ \text{ جمادی ثانی } ۱۳۸۹ھ$$

یکم ستمبر ۱۹۶۱ء

رئیس الاعراب سید فضل احسن حسرت موہانی

تاریخ وفات : ۱۳ مئی ۱۹۵۱ء

رئیس و سید الاعراب رفتہ چوں ازیں دنیا
رضی گفتہ نمازہ سید فضل احسن حسرت
۱۹۵۱ء = $\frac{150}{43} \frac{91}{91} \frac{129}{129} \frac{448}{448}$

آں فضل احسن میرود
۱۳۶۰ھ = $\frac{51}{51} \frac{910}{910} \frac{129}{129} \frac{240}{240}$

آہ آہ فضل احسن حسرت برود
۱۹۵۱ء = $\frac{6}{6} \frac{910}{910} \frac{129}{129} \frac{448}{448} \frac{212}{212}$

” فضل احسن شود ہائے ہائے “
۱۳۶۰ھ = $\frac{910}{910} \frac{118}{118} \frac{310}{310} \frac{16}{16}$

آزاد دل رئیس المتغزلین ہاں
۱۹۵۱ء = $\frac{13}{13} \frac{32}{32} \frac{280}{280} \frac{1568}{1568} \frac{54}{54}$

وفات جناب حافظ منظر الدین صاحب

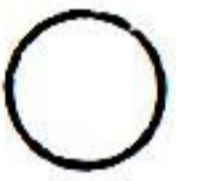
۱۳۰۱ھ

=

منظر نور
۲۵۶ ۱۱۳۵

۱۹۸۱ھ

=

منظر عشق نبی شد
۳۰۴ ۶۲ ۳۶۰ ۱۱۳۵

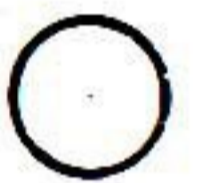
۱۹۸۱ھ

=

واہ محمد منظر الدین ہے حسانِ پاکستان
۵۳۴ ۱۱۹ ۱۵ ۶۴ ۱۱۳۵ ۹۲ ۱۲

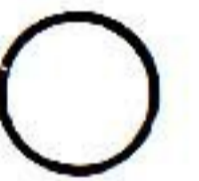
۱۹۸۱ھ

=

واہ واہ آل محمد منظر دین خدا
۶۰۵ ۶۴ ۱۱۳۵ ۹۲ ۵۱ ۱۲ ۱۲

۱۹۸۱ھ

=

آل منظر الدین احمد برفت
۶۸۲ ۵۳ ۹۵ ۱۱۳۵ ۶

۱۹۸۱ھ

=

منظر دین محمد رفت
۶۸۰ ۹۲ ۶۴ ۱۱۳۵

رضی از سر اصلش بگو

۱۹۸۱ھ +
۱۹۸۱ھ

=

ز سے منظر الدین طاب ثراه
۶۰۶ ۱۲ ۹۵ ۱۱۳۵ ۲۲

ہفت روزہ اخبار تکبیر کا اجرا

الحق نعرہ تکبیر زد سید صلاح الدین

| | | | | | |
|-----|-----|-----|----|----|-----|
| ۱۲۹ | ۳۲۵ | ۶۳۲ | ۱۱ | ۴۴ | ۲۲۳ |
|-----|-----|-----|----|----|-----|

۱۲۰۵

ہست ایل سرود نعرہ تکبیر ز صلاح الدین

| | | | | | |
|-----|----|-----|-----|-----|-----|
| ۲۶۵ | ۶۱ | ۲۴۰ | ۳۴۵ | ۶۳۲ | ۲۲۳ |
|-----|----|-----|-----|-----|-----|

۱۹۸۲

تاریخ طباعت و اشاعت

از مولانا محمد اسماعیل ذبیح

چہرہ سہند و نذرانہ ستم بایں گوند قبیح
اکنول از روئے برہمن پرده بردارد ذبیح

| | | | | | |
|-----|---|-----|-----|-----|-----|
| ۱۲۶ | ۸ | ۲۱۶ | ۲۹۶ | ۲۱۱ | ۴۱۱ |
|-----|---|-----|-----|-----|-----|

۱۹۹۰

حضرت سید طاہر علاء الدین گیلانی ^{رحمہ}

آل سر رو حانیاں پاک رفتہ ز جہاں

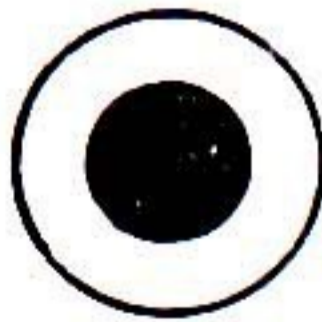
$$\frac{۱۴۱۱}{۵۹} = \frac{۲۶۰}{۲۳} \frac{۳۲۶}{۶۸۵} \frac{۷}{۷۸۵}$$

بشد آل سرخیل رو حانیاں طاہر علاء الدین

$$\frac{۱۹۹۱}{۱۹۳} = \frac{۲۱۵}{۳۲۶} \frac{۹۰۰}{۵۱} \frac{۳۶}{۲۶}$$

آل سر رو حانیاں طاہر علاء الدین می شود آہ

$$\frac{۱۴۱۱}{۶} = \frac{۲۱۵}{۳۲۶} \frac{۲۶۰}{۵۱} \frac{۱۹۳}{۳۱۰۵۰}$$



وفات صاحبزادہ سید بشیر حسین شاہ

ابن

صاحبزادہ سید نور حسین شاہ صاحب

وائے رفته زما بشیر حسین

بوده است آنکه پور نور حسین

لے رضی بہر سال فوتش گو

رفت فردوس شاہ بشیر حسین

$$۱۹۶۶ = \frac{۱۲۸}{۵۱۲} \frac{۳۰۶}{۳۵۰} \frac{۶۸۰}{۶۸۰}$$

$$۱۳۹۶ = \frac{۶}{۱۲۸} \frac{۵۱۲}{۵۱۲} \frac{۶}{۶۸۲} \frac{۵۲}{۸}$$

$$۱۳۹۶ = \frac{۳۰۴}{۲۶۰} \frac{۲۵۲}{۲۶۲} \frac{۵۳}{۵۶}$$

تاریخ وفات حضرت سید علاء الدین طاہر قتی

رحمۃ اللہ علیہ

شد ز دنیا سید طاہر علاء الدین رہی
 آن کہ بودہ واقف سرخنی و ہم جلی
 نازش اولاد شاہ دستگیر بے کساں
 وجہ فخر عالمان دین و اولاد علی،
 سال فوت او چومی جستم بگفتا ہا تقم،
 ”رہنمای عصر حاضر می رود ہاں“ گو رضی!

۱۹۹۱ھ

۳۶ ۳۶۰ ۱۰۰۹ ۵۰ ۲۱۰ ۵۶



گر پرسی سال فوت آن شہ دنیا و دین

”روح عالم سالک راہ طریقت“ گو رضی

۱۴۱۱ھ

۲۱۴ ۱۴۱ ۱۳۱ ۲۰۶ ۲۱۹

جناب صاحب کوشش (فیصل آباد) کی کتابیات کمر کوشش

ہیچ اورا بہ فقہ بدہمہر

کہ مراد بدہر اور اکبشر

طبع شدیں برائے ہرمل نظر

سید محترم علی اکبر

پسر ابن شاہ لاثانی

ایں کتابیت در فضائل او

سال طبعش رضی بھی گفتا

زہی تذکار شاہ علی اکبر

۱۹۸۲ = ۲۲۳ ۱۱۰ ۲۰۶ ۱۳۲۱ ۲۲



۲۰۶
 شیخوپورہ میں تخریب کاری کے سلسلے میں

ایک خاندان کا قتل

۱۹۹۱ء = $\frac{12}{12} \frac{240}{24} \frac{551}{412} \frac{245}{245}$ دائے والے مرگ انوہ قیامت خیز ہست

۱۳۱۰ھ = $\frac{53}{291} \frac{12}{251} \frac{12}{24} \frac{151}{151}$ قتل منصورہ معصومہ بے گناہ معما

۱۹۹۱ء = $\frac{88}{291} \frac{224}{21} \frac{225}{500}$ بے گناہ منصورہ معصومہ ماکشتہ ستم

۱۹۹۱ء = $\frac{531}{291} \frac{52}{212} \frac{4}{204}$ قاتل منصورہ شمر پیشہ بدراہ

۱۳۱۰ھ + ۱ = $\frac{531}{291} \frac{251}{51} \frac{182}{182}$ سال قتل ناروا ہاں از سر آہے رختی
 "قاتل منصورہ معصومہ نامعلوم گو"

۱۳۱۱ھ = $\frac{25}{209} \frac{291}{291} \frac{22}{22}$ کشتہ بچور منصورہ کیوں

مشہور نقاد و ادیب اور دانشور

سلیم احمد کی وفات

سلیم نکتہ شناس ما است بکرت

$$1983 = \frac{120}{245} \frac{211}{241} \frac{21}{21} \frac{211}{211} \frac{245}{245}$$

واہ نقاد و ادیب و نکتہ رس بود بہت

$$1983 = \frac{12}{155} \frac{4}{4} \frac{14}{14} \frac{240}{240} \frac{245}{245}$$

شود نقاد و ہم نکتہ شناس

$$1983 = \frac{210}{155} \frac{9}{25} \frac{245}{245} \frac{211}{211}$$

سلیم نکتہ شناس از جہاں لستود

$$1983 = \frac{120}{245} \frac{211}{211} \frac{21}{21} \frac{211}{211}$$



